هەموو عیراق

لە بازووی صدام حسین دا

سەرکەوتووخۆی دەنوێنێ ..

نیسانی خۆشەویستی

نیسانـــی خـ ـۆشەویستی
لابـەری خـــەمو پەستـی
دنیـات پــڕ لـه گـوآزاره
هـــەموو لا لالـــەزاره
شـنـــەی گـــول
خـــەندەی منـــدال
جـریوەی خۆشـی باآدار
ژیـــان ئـەدەن بەدلــدار
لـــه عـیراقی شیرینـــا
لـــه لانـەی خۆشـی ژینـا
هـەموو رۆژمـان بەهـاره

رۆآـەی مـەردو بەکـاره
چیـای بـەرزی کوردستان
پێدەشتی باشووری جـوان
بـە دەستکەوتەی شۆڕشمان
بـوه بەهەشـتی ژیـان
ئـەی (صدام)ی سەرکردە
رۆآـەی ئـەم گەلـە مـەردە
خـوا تۆمـان بـۆ بهێلـێ
خۆشـیو شادیمـان نـابڕێ
بـژی ئـەی سەرکردەمـان
بـاوك بـراو رابـەرمان

ئەی سەرکردە ...

لە وەتەی هەیت ، هەموو ساتێکی ژیانت بریتی‌یە لـە خەباتو کۆلنەدان ، لە رەنجو هیلاکی لە پێناوی پاراستنی ئەم عیراقە ئازیزە لە دەست جادوگەران ، چونکە تـــۆ رەسەنیت ...

لە یادی

لە دایك بوونی سەرکردەدا

کاوە محمد ابوبکر

تو خۆری هەلاتووی ئـەم عیراقە بەرینەی ، لـە چیاوە تا دەشتایی ، خۆشـــیان دەوێی ... خۆشەویستی تۆ ، وێردی سەرزاری هەموو منداڵانە ، کە لە هەموو کاتێکا باوکی ئەوانیتو ،، هەمیشە لە باوەشیان دەگری ...

عیراق بـە تۆوە جوانە ، عیراق بە تۆوە گەشەو سەربلندە ، چونکە تۆ بـــووی نێ‌کۆشایتو خێرت بەخشی، ئەم وولاتە شیرینەت کـردە جوانیو مانای خۆشەویستیت فێرمان کرد .. ئـــەی سەرکردە ... لە هـــەر شوێنێ کە پەیدا ئەبـی ، خۆشیمان بۆ دێنی ،خۆشی دابەش دەکەیتە سەرمان ..

کوردستانت کردە بـــەهەشت ، بۆیە کە نـاوت دێ پیـــرو منداڵ ، ئافرەت ،بیاو ، لەگەل ناوت دەهەژێن ..تۆ بووی سەربەرزیـــت فێرکردن ... بەشـــادیو خۆشی .

لە خۆشو ناخۆش‌دا هەرلەگەل گەلەکەتدایی .. لێی جیا نابیتەوە .. چونکە لـــە پێناوی سەربەرزی گەلەکەتدا قەت ماندوو نابیت ..

گەلەکەت شانازیت پـــێدەکا ... لە ئامێـــزت دەگرێت ... دوعات بـــۆدەکا ... لە کارگـــەو قوتابخانەو هەموو کونـــجو کەلەبەرێك بۆت هاوار دەکەن «بژی صدام ...» بژی ئـەوڕۆلە بە جەرگە کە مـــاوەی چەند ساڵە دوژمن ڕاودەنێ. دوژمنی چەپەل کە لە داخـی سەربلندی عیراقی کۆلنەدەربڕ دەداتە شارو دێهـــاتو بەزەیی نایەتەوە ... بـــەلام‌تۆ لەو هەموو کاتە لێمـــان دەبیتە میوانو لەگەل ئێمەدابە جوتە لە ئاهەنگـــــی ڕەشبەلەکی ســـەرکەوتن‌بەشدار دەبی . ئەی ڕۆلـــەی بە وەفا ...

خوا تۆی بەم گەلە دلێـرەبەخشی بۆ ئەوەی عەمیشـــە ئالآمان بەرزبێ ... ئالآمـــان‌شەکاوە بێ ،، گەلەکـــەت تۆی خستۆتە دل... وێنەتی لە دلی هەموو منداڵانـــدا نەخشاندووە .

خۆشەویستی تۆ ڕۆژ بـــە ڕۆژ هەر زیندوو دەبێتەوە.. نامرێ .تۆ بوویتە بەلگـــەی سەرکەوتن ... نـــەوەی دلێرمان بەو پەڕی دلسۆزی باست دەکا ...لەدلی خۆیت ڕادەگرێ تۆ هەر سەرکردە- یەك نیت ، بەلکو سەرکردەو مامۆستاو خۆشەویستـــی هەموومانی .ئەی قارەمان.!

ئەمساڵیش بەبۆنەی لـە- دایك بوونت ماچت دەکەین ، داواکارین لە یەزدان تەمەنت درێژتر بێت ...بـــــۆ سەربەرزی عیراقو بۆ گەلـە تێکۆشەرەکەت .

لەگەل ٣٨ ساڵەی لەدایك بـوونـــی حزبی فەرماندەدا پیشانگای دوازدەم بـــۆ هونەرمەندە تەشـــکیلیە تێکۆشەرەکان کرایەوە بریتـی بوو لە (٢٠٠) کاری هونەریی. کـــــــە پیشاندانی رووی پێشـــکەوتنـــی شارستانیەت نیشاندەدا .

هەروەها بیرەوەریەکانـی حزبو ئێستایو بەو کـارە هونەریە داهێنەرانـــەی دەربڕینی جەنگی رەوامانە کە مێژوویەکی زیندوە بـــۆ هەلوێستی قارەمانانەی سوپا سەرکەوتوەکەمانو توانـــای گەلە مەزنەکەمانو بەیەکبە- ستنەوەیەکی مێژوویی لــــە نێوان مەفهومی خێرو شەڕدا لەم قۆناغەشدا ناتوانـــرێ هونەرمەند لـــە جەنگ

بەرهەمی هـونـەرمـەنـدە تەشکیلیەکان هەر لـــــە پیشانگایەکەمەوە تاوەکـو ئـــــەم پیشانگایە دەرك بـــەوە دەکەین پێشکەوتنێکی چەندیو چۆنیەتی هەیە لــەم بەرهەمانەدا .لە پیشانگـای یەکەم لـــە ساڵی (١٩٧٤)دا ژمارەی بەشداری‌بووان لـــە (٣٠) هونەرمەند تێنەدەپەڕی و ژمارەی بەرهەمەکان (٣٥) کاری هونەریی بوون .

بەلام ژمارەی بەشـداری بووان لەم پیشانگایەدا (١٢٠) هونەرمەندەو بەرهەمەکـــان (٢٠٠) کاری هونەریـــــەو هونەرمەندان لە میـــــرو لوبنان تێدا بەشداریان کردوە

ئەوانەی بەشداری ئـــەم پیشانگایەیان کردوە : خالد الرحال ، فائق حسن ،نوری الراوی ، اسماعیل فتـــاح ، اسماعیل الشیخلی ، سهیل

پیشانگای دوانزەهەمی حزب بۆ هونەرمەندە تەشکیلیەکان

جیابکرێتەوەو زەمەنیشـــی عاملێکی بنەڕەتیــە بــــۆ دیاریکردنی هەلوێســـتی هونەرمەند سەبارەت بـــــە جەنگ دژ بە دەسدرێژکاری ئێرانی چاوچنۆك .. هونەرمەند (مخلد المختار) سەرەکی لێژنەی ئامادەکردنی پیشانگایەکە کە مانگێـــــك دەخایەنێ لە هۆلی (المتحـف الوطنی للفن الحدیث) ووتی:ـ کاتێك چاودەخشێنینەوە بـــە الهنداوی ، عزام البـــزاز ، سهام السعودی ، لیلی العطار ،عامر العبیدی ورافـــــع الناصریو کەسانی تر ..

Institut Kurde de Paris

بیروباوەڕی ئیمامی حسین لە

قادسیەی صدام دا دەدرەوشێنەوە

بەسەرپەرشتی بەرێز فەرماندە صدام حسین‌و لە ژێر دروشمی « بیروباوەڕەکانی ئیمامی حسین سەلاوی خوای لێ‌بێ لە قادسیەی صـــــدام‌دا دەدرەوشێتەوە » پارێزگای کەربەلا لە ٢٧ تا ٢٩ی نیسان ١٩٨٥ میهرەجانی (الاخیضری) شەشـەمی گەشـــــتو گوزاری‌و رۆژی کـەربـەلا دەگێرێ

کە خۆپیشاندانێکی هونەری‌و رۆشنبیریی جەماوەری قەشەنگە لەگەڵ بەردەوامی ســــــــەرکەوتن‌و داستانەکانی پاڵەوانیەتی کە دلاوەرەکانی عێراق تۆماری دەکەن دژ بە دوژمنی ئێرانی زۆردار .

رۆژنامەی هاوکاری ووردترین ئاگاداری ئـەو میهرەجانە بلاو دەکاتەوە هەر لە ســــــەرەتای دەست‌پێکردنی لیژنەی بـالاو و چالاکیـەکـانی میرەجانەکە . چەند ژمارەیەك بڕیارو رێنمای‌کردن وەرگیرا سەبارەت بۆ ئامادەبوون بۆ ئەم میهرەجانەو گەشەپێدانی لە هەموو روویەکەوە . وە الاخیضـر

یەکێکە لەو شوێنە دێرینانەی تا وەکو ئێســــتاکە ماوەتەوە لە شارستانیەت کـە عەباسیەکان بۆیـان بەجێ‌هێشتوین‌و نموونەیەك بۆ ئەو رادەیەی کـە شارستانیەتی عەرەب پێی گەیشتوە .

هەروەها بەشێکی ئیســــلام لــــە جیهاندا

دەولەمەندە بە پاشماوەی مێژوویی .

هەروەها لە ووتەیەکی بەرێز خلیـــل ابراهیم جاسم پارێزگاری کەربەلاو سەرەکی لیژنەی بـالای میهرەجانەکە ووتی :ــ

میهرەجانی شەشەمی الاخیضر هاووەختی ئەم سالەیە لەگەڵ ئەو سەرکەوتنە مەزنانە هێزەکانمان‌و توانای بەربلاو بەسەر دوژمنانی نەتەوەو مێژوودا و نیشانەی دورشمی میهرەجانەکەمان لــەو داستان‌و پالەوانیانەی قادسیەی صەدامی پیرۆزەوە وەرگرت کە بەرگری دەکات لە بیروباوەڕی رابەری شەهیدان ئیمامی حوســــەین‌و هەموو ئــەو پیرۆزگایانەی وولاتەکەمان‌و نیشتمانی گەورەی عەرەب‌و دەربڕین لەو دۆخە تازەیەی پاش شۆڕش بەســـــەرکردایەتی بەرێز فەرماندەی تێکۆشەر صدام حسین .

هەروەهــــا بەرێــــز پارێـزگـــار ووتی :ــ کە میهرەجانەکە سێ رۆژ دەخایەنێ لە رۆژی یەکەم خۆپیشاندانی پیادەو سوارە کە ژمارەیان دەگـاتـە ١٨ رێرەو کە بەرجەستەی کاروانی تێکۆشـــــانی فەرماندەی دەگمەن صـــــــدام حوسێنەو ئەو سەرکەوتنانەی سوپای عێراق‌و ئەو دەستکەوتانەی وەدیهاتوون لە سایەی شۆڕشدا و هەزاران لـــــە رۆلەکانی کەربەلا مۆم هەلدەکرن‌و هەروەها وێنەی بەرێزی فەرماندە کە دەربڕینی لایەنگیری‌و شـانازی دەردەبڕی بەو سەرکردایەتیە مەزنەو لـــە رۆژی دووەم کردنەوەی پیشانگاو پۆستەرو خەتی عەرەبی‌و هەروەها بەشداری تیپی هونەری میللی ..

لە دایك بوونی سەرکردە

سامان

لە ٢٨ی نیســــــاندا ، سەرجەمی گـــەلی عیـــراق ئاهەنگی شادی‌و خۆشـــــیی دەگیرێ کە رێکەوتی لەدایك بوونی سەرکردەو رابــــەری لێهاتووی «صدام حسین»ە .

گەلی عیراق ، کە شانازی‌بەرۆژی لەدایك بوونـــــی سەرکردەوە دەکات‌و ئاهەنگی‌تیا دەگێرێ‌و تیایدا شـادو بەختەوەر دەبێت‌و بەلێنیش‌نوێ دەکاتەوە لەسەر رێبازی بەرەو سەرکەوتنی زیاتر پەرەبە خەباتی بێ‌وچانی بـدات ، بەوە شانازی بەخۆیـــەوەدەکـات چـونکـە سەرکردە رۆلەی سەرفرازو ئەمکداری‌خۆیەتی ..

« صدام حسین »ی رەمزو سەرکردەو باوەرو رابـەر ، یەعنی عیراقی بەتوانـــــاو پێشکەوتوو رووبەرەو رۆژ ، گەلی عیراقی هەمیشـــــە سەرکەوتوو مانای «صــدام حسین» ، چونکە ئـــەو نەخشەکێشی سەرکەوتنەکان و رابەری رێگای بــــەرەو لوتکەیەتی ...

ئەگەر گەلانی سەرزەمیـن شانازی‌یان بەســــەرکردە یەکیانەوە، لەوەدا تەواو دەبێ کە لـە تەنگانەیەکدا رزگاری کردوون ، ئەوا شانازی گەلی عیراق بـــە «صدام حسین»ی سەرکردەوە شانازی بۆنەیەکی دیاری کراو نی‌یە ، بـەلکـو شانازی ژیانە بە هەمـــــوو فراوانیــە پیرۆزەکەیەوە ، شانازی رابەری کردنی تـــا رزگاربوون لە تاریکی ،دوایی شانازی رابەری کردنــــی بیناکاری‌و یەکیتی‌و ئاوەدانی‌و پێشکەوتن‌و پێکهێنانی کۆمەڵ و مرۆڤی هاوچەرخ لە عیراقی تەواو تەواو سەربەستدا ، شانازی لـــــە رابــەری بیروباوەری پێشــکەوتن‌و رەوتی سەرکەوتوو ،شانازی بەرابەرابەکی مەردانەی لــــە بەرەنگاربوونەوەی درندانە ترین شەرێدا کە رەگەزپەرستە ئێرانیەکان بەسەریانە فـەرز کردوین ، واتە وایــــەو شانازیەان بـــە «صـدام حسین»ەوە لـە دەستکەوتێکا یـــــان لـــە سنوورێکدا ئەوەستاوەو ئاوەســـــتی ، شانازی‌یە بە ژیـــــــان‌و بەردەوامیەوە ، بـــــەلام بەردەوامی هەمیشـــــە سەرکەوتن‌و هەمیشـــــە پێشکەوتن .

ئەوەندەی بـــۆ ئەیەکی وا پیرۆز پەیوەندی بە مرۆڤـی کوردی ئەم عیراقەوەبێ ئەوا شانازی تایبەتی گەلەکەمـــان دبسان بێ‌سنوورە چونکـــە صدام حسین‌و باوەرو هاتنە دەستی مەردانەی مرۆڤایەتی ئەو توانی دەرگای پاشەرۆژی بەختەوەری بۆ بکاتەوەو ریزی یەکیتی نیشتمانی عیراقی وا پتەو کرد هەرگیزاو هەرگیز لەق نەبێ .

ئەی سەرکردە ..

ئەی رابەری گــــــەورەی عیراق

ئەی خۆشەویستی هەموو عیراق

لەجەژنی لەدایك‌بوونــــتا شانازی هەرە گەورەمـــــان ئەوەیە تۆ رۆلەو سەرکردەی ئێمەی ...

لەگەلتاین ..هەر لەگەلتا دەبین خۆشەویســـو باوك‌و براورابەری مەردو دلێرمانی. بۆ پێشەوە هەموو سال‌و تـــۆ بەختەوەرو رابەری مـــەزن‌و ئێمەی سەربەرزو سەربلند لە سایەی تۆی هەلکەوتوودا .

هۆمەکا نوی

ژڤینێ قومنداری

● مختار فائق ●

ئەگەر ئەم هویر بەرپەرێن دیروکێ ڤەدەین‌و چاك هزرو تەخمینا خوە تێدە بکەین .. دێ بۆ مـە خویاو ئاشکەرا بیت کو گەلەك کێم قوماندار ئانکو ئەم دشێین بێژین کو چو قوماندار ددیروکێ‌دا خویا نابن کو بەردەوام پیتـــەی بدەنە کاروبارێن مللەتێ خوەو ئاگەهـ ژ هەر هویرو گرەکا کورێن مللەتێ خوە بیت .. تەڤ گرفتاری‌و ئاستەگێن مللەتی چارەسەر بکەت ..

لێ سەرەکێ قوماندار صدام حسین نموونێ قومانداری‌یە .. خەم خۆرێ ملەتێ خۆیە .. هەر گاڤ‌و هەر دەم بەرژەوەندی‌و باشی‌یا مللەتێ وی وا لپێش چاڤێ‌یە .. قومندارەکێ هۆ .. شــــەڤێ بکەتە رۆژو رۆژی بکەتە شەڤ .. بۆ باشی‌و ئەنجی‌یا ڤی مللەتی .. ئەخشێ شەرو شۆڕان دانیت‌و ئـەو بخۆ چاڤدێری‌یا بزاڤێن شەرێن گران دکەت لقـادا شەڕیدا .. بۆ بەربەچدانا وێ رەشەبایا ژ ئیرانێ ڤە دهێت دەمێ هێرشێن قورس‌و گران دکەتن دژی عیراقێ و تەماعی‌یا خوە دبەتە ئەردێ عیـراقێ یێ پیرۆزو رەنگین ..

ئەڤجا قوماندارەکێ هۆ زاناو تێگەهشتی .. قوماندارەکێ هۆ فێرس‌و مێرخاس .. بیرو هزرەکا هۆ روهن‌و تیژ قومـــانداریا شەرێ مـــە یێ پیرۆز بکەت ژلایەکی‌ڤەو ژلایەکێ دیڤە .. دەست بهاڤێژتە ئاڤاهی‌و بنیات دانان‌و ڤەکرنا رێ‌و پران‌و دانـانـا پرۆژێن هەرە قورس‌و گران .. قومـــــاندارەکێ ژلایەکی ڤە ئاگەهداری سەرو بەرێ بەرەیا شـــەڕی بت‌و بدلســـــۆژی بەرێ خۆ بکەتە سەحوسویێن قوماندارێن هێزێن چەکدار لبەرەیا شەڕی .. و ئەو بخۆ شویرەتێن خوە ددت قوماندارن‌و ئەفســـەرو سەربازان‌و ئەو بخۆ ئاگاداری وان ئەفســـــــەرێن خورت‌و زیرەك دبیت و بڕیارا خەلات‌کرنـــا وان ددەت .. ژلایەکی‌ڤەو ژلایەکێ دیڤە ئەو بخۆ رادبیت بەرەدانێن تایبەتی‌و سەرا مالێن پالەو رەنجبـــەرو جوتیارا بدت .. بەشداری‌یا وان دکەت دکـــارو بارێن وان‌دە و شەهرەزای تەڤ سەرو بەرێن وانە .. هەروەسا شیرەتان ددەتە وان د کاروبارێن وان‌دە یێن کشت‌وکالی‌و پیشـەیی‌و کۆمەلایەتی ..

براستی قوماندارێن هۆ کێم ددیــــروکێ دە هەنە .. کێم‌و گەلەك کێم قومـــــاندار دجیهانێدە هەنــە .. هنــــدە خەمخۆرێن مللەتێ خوە بن .. هندە ئاگادارێ باشی‌و ئەنجی‌یا مللەتێ خوە بن ..

ئەڤجـــنا هـــزار جاران پیرۆز بیت جەژنـــا لدایك‌بونیا سەرەکێ مە هەڤالێ تێکوشەرو خەباتگیر صدام حسین ..

داخازا ژی‌یەکێ پڕ خوشی‌و شادی‌و کامەرانیێ دکەین بۆ سەرەکێ مەو هیڤی دارین ژی‌یەکێ درێـــژ بژیت بـــەربلندی‌و سەرفەرازی ..

مرن‌و سەرشۆری بۆ دژمنێن مللەتێ مـــە یێ عیراقی‌نە و سەرکەفتن دێ هەر بۆ عیـــراقێ بیت‌و کورێن عیــــراقێ لژێر ئالایێ فێرس‌و مێرخـــازێ عیراقێ صدام حسین ..

ئامادەیی سلێمانی کوڕان

پیشانگای

سالانەی

قوتابخانە

کۆمـــەلێ قوتابی پۆلی چوارەم‌و پێنجهـــەم‌و شەشەم‌ی ، قوتابخانەی ئامادەیی سلێمانی کوڕان ، بەشداری پێشــــــانگای سالانەی قوتابخانەکەیان کردوەو .. هۆلی ناو قوتابخانەیان بە تابلۆ رەنگین‌و خامە جوانەکانیان بە نوسین‌و نیگارو داتاشـــین‌و خەت‌و مومیا ، نەخشاندبوو لە راستیدا پێشنگاکـە دوو لایەنی بەخۆیەوە گرتبوو .. لەپاڵ وێنەکـانـدا وێنەی شــاعیران‌و ناودارانی کوردیش هۆلەکەی پێ رازابوەوە ، جگە لە نەخشـــــــەیەکی گەورەی پارێزگای سلێمانی .. ئەم قوتابیانە هیوای پاشـە رۆژێکی روناك‌و باشیان پێ‌یە ئەگەر دەستی یارمەتیان بۆ درێژ بکرێت ، خۆشیان سوور بن لەسەر ئەوەی کە پێویستە بمێنەوە تا زەمینەی لەبار دروست کەن بۆ خەملاندنی هونەرەکەیان‌و خزمەتی پێ‌بکەن ، لـە چاو ئەوەی کــە ئــەم قوتابیانە قـالبووی هەموو لایەنەکانی هونەری تشکیلی‌و یان ئەوکارەهونەریەیی کە ئەیکەن ، لەگەڵ ئەوەشدا جێگا دەستیان بەجوانی دیارە ، وەك ووتم ئاواتی دوارۆژێکی باشیان پێ‌یە ، بۆیە بەرێزەوە سوپاس بۆ مامۆســتایانی ئامادەیی ســـلێمانی ، کـــە دەرفەتیان بۆ قوتابیەکـانیان رەخساندوە ، لەو قوتابیانەی بەشـــــداری ئەم پێشانگایەیان کردوە ، دارا رســول ، دارا احمد ، ئاسۆ علی ، کاروان طیب ، شیروان فتاح ، مەریوان احمد سامان محمد ، عدنان اســـماعیل ، ریبوار محمد ، سەردار عبدالله ، طە صالح .. شـــایەنی باسە کە ئامادەیی ســـلێمانی هـــەر لەم مانگـەدا بەشداری پێش‌برکێی وانەکانی زانستی ئەکات .. بەشداری پێشنگای خەتی عەرەبی کردوە کە لەسەر

بروانە ل ١١

■ ئـازاد ■

Institut Kurde de Paris

لە جەژنی رۆژنامەنووسی كوردیدا

● هەموو ساڵێ ، كـەیادی جەژنە پیرۆزەكـەی رۆژنامەی (كوردسـتان)دەكرێتەوە كە لە ساڵی ١٨٩٨ لە لایەن بنەماڵەی بەدرخانەوەدەرچوە ، ئەم رۆژنامەیە لـە مێژووی رۆشنبیری كوردیداجێگای تایبەتی خۆی هەیـەو هەمیشە بە ئاسۆیەكی گەشیڕێبازی رۆژنامەگـەری دائەنرێ .

یاسین طه عبدالله

بوە بە عادەت هەمـوو ساڵێك لەو جەژنەدا رۆژنامەنووسان ئاهەنگ بگێڕن ، مافی خۆشیانە بەو بۆنـەوە گوڵ بدەن بەیەخەی ئەوانەی بەشەونخونی لە رۆژنامەگەری كوردیدا رۆڵی بێپایان لـە خزمەتی لاپەڕەكان دەبینن . رۆژ بە رۆژیش ئەم یـادە بەنرختره ، چونكە ئەوە دوای ئەوە قوربانیدانی ئەم مرۆڤە دڵسۆزانە روون ئەبێتەوە كە بە چ شێوەیەك ووشـەی كوردییان پاراستو ئـەم زەمینەیان دانا ...

● كاتێك یادی جەژنـی رۆژنامەگەری ئەكەینـەوە ، ئێستا لە بارێكی تر دەژین و رۆژنامەو گۆڤارە كوردییەكان بـە گەشتر دێنـە بەرچاو ، ئەمەش لە ئەنجامی دامەزراندنی دەزگای فراوانی كـار بەڕێوەبردنی رۆژنامەگـەری كوردی لەوانەش گۆڤـاری (بـەیان) و (كـاروان) و (رۆشنبیری نوێ) و(ئۆتۆنۆمی) دەدرەوشێنەوە .. جگە لـە چەندان هەوڵو تەقەللا كـە دەدرێت بۆ دەركردنـی گۆڤاری تر بە شێوەیەكـی بەپیتا بەپیتا ...

تاقی كردنەوەیەكی پیرۆزتریش ئەوەیە كە لەم دواییەدا گەلێك بڵاوكـراوەی رۆشنبیری لە شارەكانـی كوردستاندا دەردەچن وەكـو «ئاسۆس» و «هاوەدەنگ» و (نێرگز) و بەرهەمی تـر كـە كۆمەڵێكی زۆر لە رۆشنبیرە لاوەكانی لە خۆی كۆكردۆتەوەو بووەتە هۆی ئـەوەی بارێكی باشتر بۆ نووسەرانی كورد بكرێتەوەو لـە هەمان كات بوە بـە تاقی كردنەوەی رۆژنامەگەری .

● شـۆرشـی ١٧ـ٣٠ تەمموز بایەخێكی بێ ئەندازەی بە پەرەپێدانی رۆژنامەگەری كوردی داوە ، هەر وەكـو دەبینین لە سەردەمی ئێستادا بە چەندان گۆڤار دەردەچن ئەمەش نیشانەو بەڵگەیەكـی بۆ چوونەكمانە . رۆژنامەی «هاوكاری» ئازیز تاقانـە رۆژنامەیەكی كوردیە كـە ماوەی ئەو هەموو سـالە بەردەوامە لە خزمەتكردنی رۆژنامەگەری ، بەڵكو بووە بە باشترین هۆیەك بـۆ پێگەیاندنی رۆژنامەنووسان. بەتایبەتی دوای ئەوەی كراوە بە «١٢» لاپەڕەو بایەخ بـە هەموو لایەنەكانی ژیانی خەڵك ئەدات .

ئەم «١٢» لاپەڕەیە دەتوانێت گەلێك گیروگرفت لـە پێش رۆژنامە گەری ئەهێڵـێ ، هیواشمان وایە كە«هاوكاری» و هەموو گۆڤارەكانی تـر بەردەوام بن لە خزمەتـی رۆژنامەو رۆشنبیری كوردی

وارێ بەفرین

كامیران بەرواری

وارێ شرین
ئاڤا بەفرین
بێ‌ب تراش‌و
كەفرێن
تە بفروشیت
خوینا زاروك‌و جحێلا
بدەتن بمەی
بلا لسەرتە نەژیتن
ئایاتا بتەڤە نەخوینیتن
ما بوچیە ؟
بمینیت یانژی نەمینیت !

× × ×
× × ×

ئەی وارێ مـن
ئەو قەلەمێ ئەڤرو نەشێت
خـەم‌و
ژان‌و
ئێش‌و
دەردو
كـول‌و
كوڤانێن تە
بنڤیسیت
بـۆ جیهانەكا
ئاشتێی‌و تەناهیێ
بلا بشكێت
مابوچیە ؟.

× × ×

> **لـه بیرەوەری رۆژی رۆژنامەنوسی كوردی :**

هـەشـتاو حـەوت مـۆمـی گـەشاوە ..

● بەر لە هەشتاو حەوت‌ساڵ لـە وولاتی «قاهیرەی» غور بەت كۆرپەی یەكەمـی‌رۆژنامەنوسی كوردی چـاوە گەشەكانی هەڵهێناو نـاوی«كوردستان»ی پێبەخشرا .

ناظم دلبەند

لەو سەردەمی دەنگدانەوە بـوو گوێچكەی چەوسێنـەرەكانی كاس دەكردو لەخەوی ناهەمواری دەكردن ، دەوری پیرۆزی (مقداد مدحـت)و هەڤاڵەكانی لەمێـژووی رۆژنامەنوسی كـوردی بەتایبەت‌و كورد بـە گشتی «لالەیەكی» گەشەدارە هێزنیە بتوانێ بۆ تەنها چركەیەكیش بیان كوژێنێتەوە ..

● ٢٢ی نیسان خۆی لـە خۆیەوە تام‌و ڕەنگێكی تـر دەبەخشێتە خوێنەری كورد بەگشتی‌و رۆژنامەنوسی كورد بەتایبەتی ، چونكە ئـەم رۆژەبوو بە هەنگاو بۆ بنیاتنانی ڕێبازی پیـرۆزی رۆژنامەنوسی كـوردی (گەلاوێژ ، هیوا پێش‌كەوتن ،نەورۆز ، ژین ، ژیان. هتد) بەدوایەوە هات‌و بەناوەرۆك‌و قالبێكـی پێش‌كەوتوانەی تر هەر یەكەو خزمەتی ئەوەی سـەردەمی خۆی كردووە لە شـەوەتاربكەكانی میللەتی كورد ئەمانـە ئۆی دەبوونە چرادان‌و ئـەم شەوەزەنگانەیان رونـاك دەكردەوە ، یان دەبوونە گیانی هان‌دان دژی دەرەبەگ رژێمە دواكەوتووەكانی سەردەمی كۆن. دەست‌و قەڵەمی گەلێـك لەتێكۆشەرانی كورد لەسـەر لاپەڕەی ئەم گۆڤارو رۆژنامانە ببوون بە خەنجەر بۆ جەرگی دوژمنانمان ..

● ئەمڕۆش لە جـاران زیاتر كاروانی رۆژنامەنوسی كوردی لەبرەو دایەو رێرەوی پیرۆزی خۆی پەرەپێدەدا لە پێنـاوی گەشەسەندن‌و چەسپاندنی ئـەدەب‌و رۆشنبیریەتێكی گونجاوی كوردی ... ئەم گۆڤـارو رۆژنامانەی كە ئەمڕۆ لـە دەزگا رۆشنبیری‌یە كوردیـیەكان دەردەچن زۆر بـە رێك‌وپێكی‌و شـێوەیەكی تازەی گرتۆتەبەر هەتا لـە مەسەلەی تەكنیـك‌و تەكنیكـاری رۆژنامەنوسی‌دا جێگەی سەرنج راكێشـی خوێنەری كوردە ..

● ئەوەی خۆزگەی هەزار ساڵەی بۆ دەخوازیـن دەرچوونـی (رۆژنامەیەكی كوردی رۆژانەیە) بەڵام سەد حەیف‌و موخابن (دەردی بـێ كادیری) هۆیە هـەرە سەرەكیەكمانە بۆ ئـەدا نەكردنی ئەم خۆزگەیەمان ، هیواش قەت نابڕین‌و باهـەر بەڕێوەبێ ... دڵنیاشین لـە (٢٢)ی نیسانەكانی تـردا چاومان بەم خۆزگەیە ئاشـنا دەبێ‌و پێی زیاتـر دەگەشێنەوە ..

چەپكێك نێرگز بۆ گیانـی رۆژنامەنوسەكانمان ئەوانەی بنیاتی رۆژنامەنوسـی كوردییان چەسپاند ..

سـترانـەكا دیـروكـی

● عبدالكریم ڤندی دوسكی ●

د دیروكا مللەتێ كورد دا مشـــە لاپەڕو رویدانێد هەین دوژمناتیا فارسێد توخم پەرسـت دیار دكەن‌و ئەڤ هەلكەتنە یێد هاتینە تۆمار كرن لسەر زارێ سترانبێژێد مەو دەست بو دەسـتی یێد هاتینە ڤەگوهازتن هەتا نهو ژی ئەڤ سـترانە دساخ‌و پەلاڤن‌وە ئەڤە ئێك ژ وان سـترانێد دیروكی یە .

یا خویایە كو هەمی دەما هێزا شكاكا بچەلنگی‌و زیرەكی یا خو راگرتی بەرامبەر هێزێد عەجەمـاو پەرەڤانی یا كری ژماف‌و ئاخا جهێ خوە .

پشتی كوشتنا (ناصرالدین شاه) لسـالا (١٨٩٦) زاینی جێگرێ شاهێ ئیرانێ مشەخت بو (تەڤرێزێ)و داخاز ژ محمد پاشایێ شكاك كر كو هاریكاریا وی بكەت دا ڤەگەرێتە ڤە تهران . ئینـا محمد پاشای كوڕێ خوە (جهور) دگـەل (٦٠٠) شەش سەد سوارێد شـكاكا هنارتنە هاریكاریـا جێگرێ (مظفرالدین)ی(١) . و پشتی ڤێ ڕویدانێ دەستێ شكاكا گەلەك بەرزو بلند بو و (جهور آغا) ل بهارا سالا (١٩٠٥) زاینی دەست بشورەشـەكا كوردی كرو ئارمانجا وی خویبونا كوردسـتانێ بـو(٢) . بەلێ د. قاسملو دبێت ڕاپەرینا شكاكا ل دەورو بەررێد ورمێ لژێر دروشـمێ « خود موختاریێ بو »(٣) .

كاربەدەستێد میریا عەجەما چو كار پێ نەبرو كرە بارێزگەرێ سنورێ روژئاڤایێ . بەلێ لسـالا (١٩٠٧) زاینی حاكمێ (تەڤرێـزێ) (نظام الملك) هنارتە بدوی را ب هێجەتـا دروستكرنا هێزەكـا پولیسی لبازێڕی بشتی بو ب قورئانێ سویند خواری (جهور ئاغا) هاتە بازێڕی دگەل چەند چەگدارێـد خوە . مینورسـكی دبێت هەمی دەما زەلامێد وی لدورو پشتێد وی دراوەستایبون‌و تفەنگێـد وان دەستا بون ، بەلێ ڕوژا دوماهیێ پارێزەری داخازا خاتر خواسـتنێ ژێ كر . پولیسێد عەجەما خـو لدورمان دورێد خانی ڤەشارتبون . دەمێ (جهـور ئاغا) بسـەر پاسكێ دكەت گولە باران كرو زەلامێـد وی دهشیارو سەرخوبون‌و قەد مشـەوش نەبون چاخێ دیتی (جهور ئاغا) هاتە كوشـتن خوە ل خانیەكی داو شەڕ كرو گەلەك پولیس كوشـتن هەتا بویە شەڤ كونا سۆپێ فرەهـ كرو بان بو بـانی هەتا گەهشتینە باغێد رەخێد بازێڕی‌و برینـدارەك ژی دگەل بو . روژا پاشتر پولیسـێد میری لدوی چون بەلێ بێ مفا بۆ . شـەش زەلامێد (جهور ئاغای) قورتال بون‌و گەهشتنە (جارێ)(٤)و دو دگـەل (جهور ئاغایێ) هاتنە كوشتن‌و لەشـێد وان هەلاویستن لبـەر دەرگەهێ پارێزگەهێ‌و روژنـامـا سپێدێ بكەیف خوەشی ئەڤ دەنگ‌و باسە بەلاڤكرن . مینورسكی دبێت من ئەو مروڤ دیتن پشـتی كوشتنا (جهور ئاغای) ب پێنج سالا(٥) ل دەڤەرا قوتور(٦)و ئەڤ رویدانە یا بویە ستران‌و ئـەڤـە دەقا(٧) وێ :

داغێ دابـو لسـەر داغێ
دلێ من داغێ دابو لسەر داغێ
بەگێ منو داغێ دابو لسەر داغێ

بڕەكا مالێد مە عەبدویا(٨)و كالدارا(٩)
باركر ژ زوزانێد ژوری
هەیلا لمن بەیتارێ
ڤەگەریابو وارێ چل‌كانیێ(١٠)
دەینابو كشلاغێ ،(١١)
وەرگەریا وارێ چل‌كانیێ
دەینابو كشلاغێ
جەهور ئاغا بسێ دەنگا كرە گازی
سمكو(١٢) كەكو ڕابە كارێ خوە بكە
ئەم دێ چینە دیوانا سەربازێد عەجەما
ل وەلاتێ تەهران‌و تەڤرێزا
بێنەكێ لسـلاڤی واغێ .

★ ★ ★

ئاغێ منو ڕابـە سـەر خوە
بەگێ منو ڕابـە سـەر خوە
جلێ میران‌و حاكما بێخە دەستەكێ
جلێد قاجاغا بكە بەر خوە
ڕێكا تەهـرانێ دویرە
ڕێكا تەپرێزی بدە بەر خوە
ئاغا سەد جارا دبەختێ تەمە
هەكە ئەم چۆینە وەلاتێ تەهران‌و تەڤریزا
دیوانا سەربازێـد عەجەمـا
دەست هەلینانەكا مێرا ژ من ڕا بكە
ئەز سەد جارا دبەختێ تەمە
سەرێ خوە نەچەمینە
ملێد خوە بدە بەر خوە .

★ ★ ★

هەسـپێ میرێ من دوندلـە(١٣)
رەش مـەنێ كـەكێ من دوندلـە
سـەرێ مەیدانـا دبـەزە
بنێ مەیدانـا دسەكنە
جهور ئاغا بسێ دەنگا كرە گازی
گەلی بابكێد عەبدویـا
سەد جارا دەبەختێ وەمە
دنیایە ل وەلاتێ تەهران‌و تەڤرێزا
لدیوانا سەربازێد عەجەما
تێمە گرتنێ یـان كوشتنە
كەكێ من سمكو بكەن ئاغا
دانـە شـوینا منـە

★ ★ ★

كونێ جهور ئاغا مەزنە ڤەردێ كەت
كونێ بابێ بوزكو مەزنـە
هەیلا لمن بەیتارێ ڤەردێ كەت
گولیزارێ(١٤) بسێ دەنگا كرە گازی
هوینێ ڕابن
هەسپەكی بۆزی بەزا لبن دەرێ كەن
زینەكێ تـەڕو تـازە لپشتێ كەن
لغاڤەكێ لـسـەر دەڤی كەن
بدەن دەستێ خورتەكی عەبدویا
سڤك با بابێ بوزكو دا فرێ كەن
ئەز نەد غەما گرتن‌و كوشتنا مێرانم
ئەزێ كەتمە غەمێ هاتە گوشتن كولی
جهور ئاغا بابی بوزكو بەلێ ئەز نوزانم
چا پاش ئەزێ گل‌و گازندە
داڤ‌و دالاهیێ خوە لبا كێ كەم .

★ ★ ★

كونێ جهور ئاغا مەزنە
دەینا وارێ سـەر كانیێ
كونێ بابی بوزكو مەزنـە
هەیلا لمن بەیتارێ دەینا وارێ سەركانیێ
گلیزاری بسێ دەنگا كرە گازی
بلا بیمە قوربانا كویڤكو
قوتاسـێد بابی بوزكو
هەڕو سوبان‌و ئێڤارا شۆر دبونە سەر
باسـكێد حەراما قامە دیێ
ئەز نەد غەما گرتن‌و كوشتنا مێرانم
ئەزێ كەتمە غەمێ هاتە گوشتن
كولی جهور ئاغا بابی بوزكو
ئەڤرو چەوا تەرمێ وا ئاغایێ گران
مابو ل وەلاتێ تەهران‌و تەڤرێزا
لدیوانا سـەربازێـد عەجەمـا
مابـو ل غەریبێ

★ ★ ★

ژێـدەرو ڤەروز :

١ ـ عشائر شكاك و شرح زندگی انهـا بەرهبری

بڕوانە ل ١١

قسەی خۆمان بێ

(كوردستانەكەی قاهرە)

● سعید یحیی ●

ئەو زەمانەی ئەوی تیادا دەژیا ، كەی وەكو ئەم زەمانەی خۆمان بوو ؟

كەی وەكو ئێستاكێ هەر شاری دەگری ،زیاتر لە دوو چاپخانەی لێن ئەگەر سێ‌و چواریش نەبن ؟

باسی خوێندەوارانی ئەو كاتەتان بۆ بكەم كە لە هەزارا یەكێ پیتی كوردی بۆ ساغ نەدەكرایەوە ؟ یا باسی ئەوانەی بە عەرەبی‌و توركیش تەنیا كەسانێك نەبن لە حوجرەو گوێ تەكیەو خانەقا فێری خوێندن‌و نووسین بوون ؟

جا لە بارێكی وا نا ئاسایی .. بەندەی گیروگرفت‌و سەر لێشێواندن‌و ناهەمواری‌و دەردەسەرو كێچەڵ، هاتە سەر ئەو بیروڕایەی كە ئەم گەلە دواكەوتووە لە رووی پێشكەوتن‌و پیشەسازی‌و كۆمەڵگـەی هاوچەرخ ، خەوی لێ نازرنگێ‌و ڕانابەڕێ ، ئەگـەر هەر لە هەمان ئاسۆ تەسكەكەی خۆیدا بخولێتەوە.. رۆژ رۆژی بە ماف گەیشتنەو هەموو گەل‌و كۆمەڵانی گێتی‌ی گرتۆتەوە .. چ هۆیەك لە رۆژنامە گرنگترە بتوانێ دەنگوباسی جۆراوجۆر بگەیەنێتە خـەڵـك‌و هوشیاریان بكاتەوە !؟

رۆژنامەیە ، مرۆ بتوانێ لە نێو پیتە تێـك هەڵكێشـەكانیدا خواست‌و ئارەزووی خۆی‌و نەتەوەی دەربڕێ‌و بیری پێشكەوتن خواز بخاتە ڕوو .. لـە هەمان كاتیشدا نەخۆشی‌یەكانی قەوم دەست نیشان یكاو مەرهەم‌و چارەسەریان بۆ بدۆزێتەوە ..

بوخچەی پێچایەوەو دەفتەرو قەڵەمی گرتنـە دەست‌و هەی «قاهرە» خۆت بگرە .. سبەینان لـە مزگەوتی (سیدە) ونیوەڕۆیان لە كووچەی (خـان الخلیلی) رەكاتە نوێژی بە یەك دەگەیاندن .. ئێوارانیش لە نێو كاغەزو مەرەكەب‌و كلێشەی تەختەو زەنگـدا تا بەرەبەری بەیانیان شەونخونی دەكرد .

سەدان فەرسەخ ، ئاوارەیی‌و دوورە وولات.. لە پشت كێوی قاف‌و دەریای تاریك‌و سـەرەتای كیشوەری ئەفریقیادا ، بانگی كوردانی دەكرد ... هەرای بوو : كورد پێویستی بە پیشەسازی‌و خەڵك ناسین‌و كۆمەڵێكی لەش ساغی بیركراوەو هۆشمند هەیە . پێویستی بە یەكگرتن‌و بەرگری‌و سـەفەری هەندەران هەیە .

بەم حاڵە (كوردستان)ی رۆژنامە لـە ٢٢ی نیسانی ساڵی ١٨٩٨ لە پایتەختی (عەزیزی میسر) و (ئەفرتیتی)و (سعد زغلول)دا رووناكی‌ی بینی .

بەڵام مەگەر پۆلیسـی ئەهێنی‌و چاودێرەكانـی ئەو كاتەی دەوڵەتی خۆر لێ ئاوا بوو ، رۆژنامەگەری‌و ئەوانەی لە بواری ئەم سەنعەتەدا كاوێ دەكەن ، گەلێ ترسناكتر نازانن لەوانەی ئەمڕۆ قاچاغی تریـاك‌و بۆمبای ئەتۆم دەكەن ؟! هەر دووا بە دووای شەش دانە ژمارەی بڵاوكرایەوە ، كوردستانی خستە نێـو باولی دەستی‌و گوێزایەوە هەندەران .. پاشان ناوە ناوە لێرەو لەوێ چەند ژمارەیەكی دیكەی لێ چاپ كرد سوارچاكی وا خەمەكانی خۆی دەپێچایەوەو لـەو بەندەر بۆ ئەم ئێزگە بیری سەربەستی‌و پێشكەوتن‌و نەتەوایەتی بڵاودەكردنەوە ، باپیرە گەورەی ئەمرمانە «مقداد مدحت پاشا» .. یادی بەخێرو ناوی بەشەكر. یەكەم خشتی لە بناغەی بینا بەرزەكەی رۆژنامە ـ نووسی‌ی كوردی قیت كردەوە .. ئەمرۆش وا دەبان رۆژنامەنووس ڕێچكەی ئەویان گرتوتەر بەرو لێی لا نادەن

جەژنی هەمولایەكتان پیرۆزو سەرفرازی بـۆ ووشەی كـوردی‌و هـەر بـەرەو پێش بـڕوا .. (كوردستان)یش یادی بەخێرو هەزار رەحمەت لـە گیانی پاكی دامەزرێنەرو نووسەری .

Institut Kurde de Paris

جەژنی لە دایك بوونی عیراقی نوێ

جەژنـــی لـــەدایكبوونـــی سەرەكـــی
خۆشەویست

لقـی هەولێر
محی الدین طاهر
وێنەكانی گرتووە

● لـــە بیستو هەشتیهەموو ساڵێكدا یادێكی مەزن لە ژیانی گەلی عیــــراقدادەكرێتەوە ئەویش جەژنـــی لە دایك بوونی ســــەرەكی تێكۆشەر «صدام حسین»ە . سەرەرای ئەوەیْ كە بوونـــیئەم زاتە گەورەترین دڵخۆشی دەبەخشێتە گەلەكەمان لـــەهەمان كاتیشدا دەنگدانەوە-یەكی پیرۆزانە بوو لە ئەمرۆیئاشتیخوازانەی هەمـــــوو جیهان .. وەك سەركردەیەكیلێهاتوو عیراقی لـــە دەردە سەریو نادارایيو نائابـــوریگەیاندە ریزی گەلێك لەووڵاتە پێش كەوتووەكان ..ئەمرۆشلەناخی دڵەوە كارتـــــــی پیرۆزبایی بۆ سەركــــردەیخۆشەویست .

* خوشكە بخیبە عبـــد القادر وتی :-

لەدایكبوونی ســـەرەكی تێكۆشەر صدام حســـین رووداوێكی مێژوویی پیـــرۆز بوو . بەپێی ئەو زانیارانەی كە لە مێژووی ئـــــــەم تێكۆشەرەمان زانیووە هەر لە منداڵییەوە گیانی نیشتمان پەروەرێتیو پیاوەتــــیو تێكۆشەرێتی تیادا بەدیكراوە .رۆژی ٢٨ی نیسان رۆژێكی پرشنگدارە لەمێژووی گـــەلی عیراق ، چونكە دەتوانین ئـــەم رۆژە بەرۆژی عیراق دابنێین. خەباتی بێپایانی ســــەرەكی بەرێز صدام حســــــین رۆژلەدوای رۆژ پــــەرەی پێدەدرێ بەتایبەت پێنـــج ساڵی جەنگ لە سایـــەی سەرەكی خۆشەویســــــت هەموو عیراقییەك فێـــــرە خۆراگرتنبووو دەرسـێكی ئەوتۆیان داوەتە رژێمــــی خومەینی تا مێژوو ماوە لـــە بیریان نەچێتەوە ..

* كـاك ابراهیم صوفـی محمد وتی :-

بەر لە هەموو شتێك چەپكە نێرگزێكی ئەم بەهـــارەی كوردستان بۆ یادی جەژنـــی لەدایك بوونی ســـەرەكی خۆشەویست صدام حسین.

لـەم رۆژانەدا گەلی عیراق لە سایەلی سەركەوتنەكانمان بەسەر رژێمی ئێرانی خوێـن رێژ لە ئاهەنگو جەژندایە ، لە هەموو سووچو كەلەبەرێكی ئەم ووڵاتە خۆشەویســـتی خۆیان هەڵدەرێژن بۆ ئـــەم جەژنو سەركەوتنانە ..... هەڵبەت ئەمڕۆش كە بــــە بیرەوەری ئەم جەژنـــــەدا رادەبورین هەڵبەت ئەم رۆژە رووداوێكی ئیجابیانەی پـــڕ هەڵوێستی لە ژیانی گـــەلی عیراق پێنیات ناوە ... چونكە سەركردەیەكی تیا لەدایـــك بووە كە هەموو عیراقییەكی بەرەو لوتكەی بەختیاری برد. بۆیە پێویستە لەسەر هـــەر یەكێك لە ئێمە كە وەك عیراقی -یەكی راستگۆ بیر دەكەینەوە بەرگری لەم خاكە بكەیـــنو لەرێڕەوی ئەم سەركردەیـــە دەرنەچین ، چونكە بۆ هەموو خەڵكی جیهانمان دووپـــات كردەوە كە گەلێكی ئـــازاو دلێرین لــە پێناوی خاكـــی خۆمـــان شەهیدبوونمان زۆر پێشانازییە .

* كـاك سوارە احمـــد دەڵـێ :-

لە عیراقدا گەلێك بـاری ناهەموار لە سەردەمەكانی بەر لـــــە شۆرشی ١٧-٣٠ی گەلاوێژی پیرۆز هەبووو گەل دەچەوسایەوەو ببوو بـــــە داردەستێكی هەمیشـــەیی رژێمــــە كۆنەپەرستەكانی پێشوو ، بـــەلام لــــەو سەردەمەدا گەلێك گـــەنجی نیشتمان پەروەر گیانـــی خەباتگێرییان لە مێشـــكدا پەنگی دەدایەوەو ئەنجـــام دەبوو بە تەقینەوەیــــەك «صدام حسین»ی تێكۆشەرو رابەریش یەكێك بـــوو لــــەو گەنجانەی كە ئەم گڕە رۆژ لە دوای رۆژ لـــە ناخیدا پەرەی دەسەندو دەبوو بە گوللـــەو لەسەر تەختی سینگی پیاوانی رژێم دەتەقیەوە .. بەڵگەش تەقە باران كردنی «قاســم»و رووداوەكەی شـــــەقامی «رەشید»ە ... بەڵێ ئـــەم گەنجانە بـــە سەركردایەتیو فیكری حزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیستی شۆرشـێكی نوێیان تەقاندەوە لــــــە بەرەبەیانی ١٧ی گەلاوێــــژی مـــەزنو تێكۆشــەر (صدام حسین)یش یەكێك لەرابەرانی و رووی عیراق بوو بەرووێكی تری شارستانیەتیو ئاوەدانی و سەربەستی ... بەڵێ بۆیە دەبێ رۆژی (٢٨) نیســـان رۆژێكی گەشەداربێ لە ژیانی هەموو عیراقییەك ، چونكـــە ئەم سەركردەیەی تیــــــا لەداینبووە .. دەبێ هـــەموو لەسەر سینگی هەمـــــوو عیراقییەك ببێ بــە ویسامی ئازایەتی رۆژی عیراقی ..

* كـاك عبدالواحد سعید دەڵـێ :-

سـەركردە لە ژیانی هەموو گەلێكدا دەورێكی گرنـــگ دەگێڕێ جا چ بەرێبازێكـــی چەوت یان بەرێبازێكــــی راست ...

سەرەكی خۆشەویستمان صدام حسین هەر لــــەو رۆژەیەوە هاتۆتە ژیان بەپێی ئەو شتە مێژووییانەی كـە دەیخوێنینەوە هەمیشە كـۆڵ نەدەربووەو درێغی نەكردووە لـــە خەبات كردن لە پێناوی سەرخستنی عیراقو ژیانـــی كامەرانی بۆ گەلی عیراق .. هەر لەم رۆژەوەش كـــە سەركردایەتی حـــــزبو دەوڵەتی گرتۆتە ئەستۆ لــــە

ووڵاتدا وەك سەركردەیەكو وەك رابەرێك هەردەم لـــــە بەرژەوەندی ئەم گەلەدا بووەو بەرژەوەندی ئەم گەلـــەی

بەرەنگاری درندەترین دوژمن ئەبێتو بەسەریاندا ســەر- ئەكەوین چونكـە ســـەرۆك صدام حسین خـــــۆی

خوێنـــدنو بەرهەمهێنانو شكۆمەندی عێراقمـــــان لەبەرزیدایە ، دەبـــــــا پیرۆزبێت جەژنی لەدایـك-

كە لەچەرخی سەركردایەتـی ئەمقارەمانە تێكۆشەرداعیراقی ئازیزمان تامـی سەربەرزیو سەركەوتنی بەخۆیەوە دیوە،

ویستووە .. لە جەنگـــی ڕەوامانداا دژی رژێمـــــی خومەینی قین لەدڵ هەمیشە لەپێشەوەی جەنگدابووەو لـە سەنگەرەكانی هەرە پێشـــەوە شەوی لەگەڵ ســــەربازە دلێرەكان كردۆتەوە .. بۆیـە دەبێ رۆژی (٢٨) نیســـان بكەین بەم رۆژە كە جەژنـــی لەدایكبوونی هەموو عیراقی-یەك بێت ... چونكە لــــەم رۆژەداو لە گوندێكـــــی بچكۆلانەی شاری «تكریت» ئەم گیانە مەزنە خوای گەورە بەدایكو باوكو هەموو گـــەلی عیراقی بەخشی بۆ ئـــەوەی خێرو خێرخوازی لەم ووڵاتە دا بچەسپێنێو ببێ بەهۆی بەختەوەری ئەم گەلە ..

لەیادی جەژنی لەدایـــك بوونی سەرەكی پێشـــەوا هەڤاڵ صدام حسین بەناوی خۆمو كرێكارانی قەلادزێوە، پیرۆزبایی پێشكەش بـــە- خۆمانو هەموو گەل عێراقی ئازامان ئـەكەیـن .. رۆژی ٢٨-٤ رۆژێكی مێژوویــــی هەموو عێراقیەكە ، چونكە رۆژیهاتنە ژیانی فەرماندە-یەكـی ئازاو لێهاتوی گـەلی عێراقمانە ئەو پیاوە مەردەی كە٠لەكشت بارێكی عێراقدا خۆشی بۆ رەخساندوین .ئەو پیاوە دلێرەی سەركردایەتـی جەنگ ئەكا ، دژی فارســی رەگەزپەرست ، بەتەنـــگ هەمووومانەوە دێت لەخۆشیو ناخۆشیدا بەســــەرمان ئەكاتەوە .. دەبا پیرۆز بێت رۆژی خۆشی هەمــــوو لایەكمان ، كەلە كاتێكادایـــە بەوپەڕی هێـزو توانـــاوە سوپای ئازاو دلێرمـــان

سەركردەی ئەو جەنگە ئەكاو بەزیرەكی سەركەوتن لـــە هەموومان پیرۆزبای ئەكا .

خدر سلیم مامەند

لێپرسراوی مەكتەبـی كرێكاران لە قەڵادزێ

لەجەژنی لەدایكبوونـــی سەركردەی فەرماندە پاڵەوان صدام حسین گەرمتریـــن پیرۆزبایی لەخۆمو گشـــت گەلی عێراقمان ئەكەم ،بەناوی مامۆستایانو قوتابیانی خانەی پێگەیاندنی مامۆســـتایانی كچان لەسلێمانی . جوانترین دیـــاری لەخۆشەویستیمان پێشكەش ئەكەین بۆ یـــادی لەدایك بوونی هەڤاڵـــــی تێكۆشەر رابەرو فەرماندەی پێویستی بەرێز صدام حسین ..هەربەم بۆنەبەوە پەیمـان نوێ ئەكەینەوە كە لەكاروانـی سەركەوتنو خوێنـــــدن دوانەكەوین ، كەشانبەشانی جەنگـی ڕەوای قادسـیەی صدامی پیرۆزوسەركەوتنمان لەكشت بەرەكانی جەنگا ...

بـوونـی تێكۆشـەر صدام حسین ، سەركەوتوبێـــت جەنگاوەرانی سوپای ئازامان لەگشت بەرەكانی جەنگدا .

مامۆستا فریال عباس رضا

بەرێوەبەری خانەی پێگەیاندنی مامۆستایانی كچان/سلیمانی

لەجەژنی لەدایك بوونـــی هەڤالـــی تێكۆشـــەر صدام حسیندا ، گەرمتریـــــن پیرۆزبایی پێشكەش دەكەین داواكارین لەبەزدانی گەورە ، تەمەنێكی درێژی پێبەخشێ ،بــۆ بەردەوامبوونی لـــــە سەركردایەتی عێراقـــــی خۆشەویستمانو بوژانەوەی

بەڵێ رۆژی ٢٨-٤ رۆژێكـی ئاسایی نیە رۆژی سەربڵندی عێراقە ، رۆژی هاتنەكۆڕی مەیدانی فەرماندەیی دڵسۆزە مێژووی ئەو شورەسوارەیە كەعێراقی پڕكرد لــــــە دەسكەوتی مـــــەزن ، سەركردەیی شەری بـەزۆر داسەپاو بەسەر ولاتەكەماندا لەلایەن رژێمی ئێرانی قین-لەدل ، كە رۆژ بەدوای رۆژدا سەركەوتن بەدەست دێنین .

مامۆستا علي محمد داود لەخانـەی پێگەیاندنی مامۆستایانی سلیمانی

لەگەڵ سەركەوتنی سوپای قارەمانمان ، لەبەرەكانـــی جەنگدا بەسەر فارســــە رەگەزپەرستەكاندا ..بەناوی خۆمو ژمێربارانو وردبینانی سلیمانیەوە ، پیرۆزبایی ئەو سەركەوتنە مەزنانە ئەكەیـن لە سوپای جەنگاوەرمـــــان لەگشت بەرەكانی جەنگدا ، پیرۆزە كەیادی جەژنی لەدایك بوونی سەرەكی پاڵەوان صدام حسین لەم رۆژە پیرۆزانەدا! بكەینەوە ، كەعێراقی مەزنمان لەسەركەوتندایە .. پیرۆز- بێت بیرەوەری جەژنـــــی لەدایكبوونی ســــــەرەكی فەرماندە صدام حسین .خوا بیپارێزی هەر سەركەوتوو- بێت سوپای قارەمانمان لـــە پارێزگار كردنی ســـنوری وولاتمـــان بەسەركردایەتی هەڤالی تێكۆشەر پاڵـــەوان صدام حسین .

وەهاب سـعید فرج
نەقیبـی نەقابەی ژمێریارانو وردبینـــان لەسلێمانی

لەیادی لەدایك بوونـــی ســـەرەكی فەرماندە صـدام حسین ، بەناوی خـــۆمو مامۆستایانو قوتابیانـــــی سانەوەی چەمچاڵ كـــوڕان گەرمترین پیرۆزبایی پێش-كەش سەرەكی فەرمانـــدەو گشت رۆڵەكانی گەلـــــی عێراقمان ئەكەین ، بەو رۆژە پیرۆزەی كەرۆژی هـــەموو عێراقیەكە .. هەر بــــەم بۆنەوەبە پیرۆزبایی لــــەو سەركەوتنە مەزنانە ئەكەیـن كە سوپای ئازامان لەبەرەكانی جەنگ بەدەستیان هێناوە .. پیرۆزبێت یادی سەركەوتنو لەدایك بوونی پێشـــــەوای عێراقی خۆشەویســـتمان هەڤاڵ صدام حسین .

علي احمد وادی

بەرێوەبەری قوتابخانەی سانەوی چەمچاڵ كوڕان

پیرۆز بێـت یادی رۆژی ٢٨-٤ رۆژی لەدایك بوونـــی سەركردە رۆژی هەمـــــوو عێراقیەكان لـــــــەم رۆژە پیرۆزەدا پەیمانی وەفـاداری بەدڵنیایەوە بۆ ســــــەرەكی فەرماندە هەڤاڵ صدامحسین دوپات ئەكەینەوە كـــــــە سەركەوتنی هەمیشـەیی بـۆ- ئێمەیـــە چونكە سەركردەی مەزنی وەكو صـدام حسین پێشەوایمان ئەكـــــا .. پیرۆزبێت رۆژی لەدایـــــك بوونی ، رۆژی سەركەوتنـــی گەل .

ازاد حسـین احمـــد

جێگری بەرێوەبەری سانەوی چەمچاڵ كوڕان

بەناوی خۆمو مامۆستایانو قوتابیانو پێشنگانی ناوەندی روناكی كوڕان لەچەمچاڵ .. پیرۆزبایی گەرمو رێزمـــان بۆ رۆژی لەدایك بوونـــی سەرەكی فەرماندە هەڤالــــی تێكۆشەر صدام حسین ... لەیادی ئـەم رۆژە پیرۆزەدا بەڵێنی وەفاداری دووپـــات ئەكەینەوە ، بۆپێشكـەش كردنی زیاتروبە هێزكردنـــی بەرەكانی جەنگ بۆسەركەوتنی هەتاهەتایی ، بەسەركردایەتی پێشەوای گەل پاڵــــــەوان هەڤاڵ صدام حسین .

ناظم محمد عباس

بەرێوەبەری ناوەندی روناكی چەمچاڵ

بەناوی یەكێتی قوتابیانـــی دوا ناوەندی رانیەی كوڕان ، خۆشحاڵی خۆمان دەرئەبڕین لەیادكردنەوەی جەژنـــــی لەدایكبوونی ســـــەرەكی پێشەوا سەركردە هەڤالــــی تێكۆشەر صدام حسین ... سەر بەم بۆنەیەوە پیرۆزبایی لەسوپای عێراقمان ئەكەین بۆ ئەو سەركەوتنانــــــەی بەدەستیهێنا بەسەر فارسی رەگەز پەرست لە هـــــۆری حوێزە ، ئامادەیی خۆمـــان دەرئەبڕین لە پێنـــــاوی پاراستنی عێراقی شكۆمەندا سنورمان بكەین بەئاگر دژی هەموو داگیركەرێك .

قوتابـی بكـر مستەفا

عوسمان سەرەكی یەكێتی قوتابیان لە دواناوەندی رانیە

★ لـــە چاوپێكەوتنێكدا لەگەڵ هەندێ هاووڵاتیانـدا كە خۆشیو شادمانی خۆیان بەبۆنەی یادی لەدایكبوونـی سەرەكی فەرماندە صـــدام حسینەوە دەردەبڕی .

★ خوشكی هاووڵاتـــی فكتوریا عیسی سطام وتی :-

- بەختیارم بەوەی لـــە یادی پیرۆزی لەدایكبوونـــی ســـەرەكی پێشـــەوا صـدام حسیندا دڵخۆشو شادمانبم و لە دایكبوونی نوقمـــــی خۆشیو شانازیمبكا .

★ خوشكی هاووڵاتـــی- نوریە علي جبر وتی :-

- خۆشەویستی گەورە- ترین بیروباوەڕی ژیانە كـە ئـــــەم خۆشەویستیبە ئاراستەی نیشـــــتمانو سەرەكی پێشەوا صـــدام حسین بكرێ .

★ هاووڵاتی محمد نایف اسد وتی :-

- صـــدام حسین جـێی شانازی نەوەی هاوچــەرخو نەوەكانی داهاتوومانە چونكە مۆركی جەنابی ئاشكرایـــــە بەسەر هەموو ئــــــــەو دەستكەوتانەوە كە بــــــە درێژایــی سالانی ڕابوردوو هاتوونەتە دی .

★ هاووڵاتی جاسم محمد شكور وتی :-

- سەرەكی بەڕێز صـدام حسین نموونەیەكی بێهاوتای پێشــــەوا مێژووییەكانەو هەموو ماناو ڕواڵەتــــــی شەخسیەتی عەرەبی تیــــا دەركەوتووە .

★ هـاووڵاتـی معـروف مرهون حسین وتی :-

من ڕاستەقینەتریـــن هەستی شانازی خۆشـــە- ویستی دەردەبرم بەرامبەر بە نیشانەی عیـراق سەرەكی فەرماندە صدام حسین خوا بیپارێزێ .

Institut Kurde de Paris

بەشی ناوخۆیی ... نەخۆشەوانی و پەیمانگای تەندروستی سلێمانی

لالی کردنەوەیەک

کە ئەتەوێت بچیتە بەشی ناوخۆیی نەخۆشەوانی سلێمانی .. زۆر بەئاسانی ئەچیتە ژورێ، چونکە دەرگای نیە ، لە دیوارێکی روخاوەوە خۆت ئەکەی بەژورا ، نەبێ ناونیشانی تەواوی ئەموگەرەکەشت پێبێت ، ئەگینا مەحاڵە بیدۆزیتەوە ..

بەشی ناوخۆیی کەنزیکەی ٢٥ قوتابی تیدا ئەژی . لەهەموو پێویستیەکانی بەشی ناوخۆییەوە دورن . تەنها ئەوەندە نەبێت کە ژورەکان خۆشە . جێگای قوتابیەکان باشە . ئیتر تۆ چی‌ئەلێیت لەم بەشەدا هەبێت تیدانیە ... بۆئەوەی ئەم بەشە زیاتر بەسەر بکەینەوە . لەگەڵ قاتابیەکاندا بەناو بەشەکەدا گەڕاین و کاتێکی خۆشمان لەگەڵ ئەم برا قوتابیانە بردەسەر ، سەرەتا بۆ لێ پرسراوی بەشەکە گەڕاین ، لەوێ نەبوو ، کە پرسیمان ووتیان ئەمە پیشەیەتی قەت ماڵ ناکەوێ ؟ ناچار خۆمان گەڕاین هەندێ ژوور (٣) جێگای تیدایە ، هەندێ (٤) تا (٥) جێگای تیدایە . قوتابیانی ئەم بەشە لەهاوینیش‌دا کەڵك لەبەشەکەیان وەرئەگرن کە دەورەیان هەبێت ، تیایدا ئەمێننەوە ! .

● **قوتابی اسعد رحمان احمد :—**

بۆلی چوارەمی نەخۆشەوانی ووتی : ئەم بەشە لای خۆی بەشی نەخۆشەوانی و پەیمانگای تەندروستی تیدایە .کەچی دەرمانخانەیەکی بچکۆلە چی‌یە تیدانیە . .

— لەوە ئەچێت نزیك بن لەنەخۆشخانەوە بۆیە دەرمانخانەتان نیە ؟!

● بلێم چی . .ئێمە جگە لەوە . شوێنی سەرتاشین و گەرماو تەنانەت حانوتیشمان نیە ..

— نەبینم خۆتان لەژورەکانتاندا خواردن دروست‌ئەکەن .

● ئەگەر چێشتخانە ، نەبوو بان کافتریایەکی بچکۆلە نەبێ ناچار نەبێ خۆمان شت بۆخۆمان بکەین .

— کۆمەڵێ برادەرمان بینی لەقوتابیان ، بەپیوە شتیان ئەخوێندەوە ، پرسیمان لەهۆڵی پیاچونەوە کتیبخانە . لەوەڵامدا ئەوانەشی تیدانیە . قوتابی داود خالد هەر لەبۆلی چوارەمی نەخۆشەوانی ووتی :— نێوان بەشەکەمان و خوێندگا زۆر دورە ، لەبەر ئەوە پێویستمان بەپاسی گشتی هەیە ، کە کاربەدەستان ئەتوانن بۆمان ئامادە بکەن ، ئەگەر تەنها پاصێکیش بێت بەیانیان فریای دەوامان ئەخا ،چونکە ئەوگەرەکە پاصەکانی هیچیان لەسەر خەتی ئێمەنیە ، ئەمەش گیروگرفتێکە هیوامان وایە بۆمان جێبەجێ‌بکەن ..

● قوتابی گۆران توفیق: ووتی بەهەموو بەشەکە تەنها تەلەفزیونێك هەیە ، ئەویش لەژوری کرێکارەکەی سەرپەرشت‌کار دانراوە ، ئەگەر ئەو هۆلەی کە هەیە بەکورسی و مێز پڕبکرێتەوە کەڵکی لێوەرئەگرین ، چ بۆکاتی بەسەر بردنی بێ‌ئیشی چ لەکاتی پیاچونەوەی وانەکانمان‌دا . لەگشتی سەیرتر بەشەکەمان تەلەفونی تیدانیە ؟!

● قوتابی علاء فرنسیس — بۆلی دووەمی یاریدەدەری بزیشکی لەپەیمانگای تەندروستی — لەرووی هەڵسوکەوتی نێوان قوتابیانەوە پێی‌ووتین :— ئێمە لێرە بەراستی خۆشترین کات بەسەر ئەبەین ، چونکە بەجۆرێك راهاتووین ، ئەوەمان لەبیر چۆتەوە کەلەشارێکی‌غەریبدا بین ، بەتایبەتی لەگەڵ براکانمان کەلەم بەشی ناوخۆیەدا ئەژین ، تا ئێستاش زمانی کوردی نەبۆتە چەلەمە بۆمان ورده ورده خەریکە فێری کوردیش ئەبین ، ئەو ناتەواویەی برادەران خستیانە روو . ئەگەر بۆمان چارەسەر بکرێت جێگای ڕێزە . .

لەکۆتایدا قوتابی هادی صالح بۆلی یەکەمی پەیمانگای تەندروستی .. کەئارەزووی لەوەرزشەو .. بەتایبەتی یاری‌کارانێ — کە نزیکەی حەوت‌ساڵ لەبەغداد راهێنەری ئەم‌یاریە بووە . لەبارەی یاری‌کردن و کات بردنە سەر لەبەشی ناوخۆیی ووتی :—

بەشەکەمان جێگای ئەوەی نیە ، کەیاری تیدابکەین ، پاشان گۆرەپانێکی فراوانیش نیە ، وەرزش و هەرچی کارێکی هونەری و رۆشنبیری لەبەشی ناوخۆیدا پێویستی بەرێکخستن‌هەیە ئەبێت لایەنێك یارمەتی ئەم‌مەبەستە بدات . بەرای من بوونی لیژنەی تایبەتی بەشی ناوخۆیی یەکێتی قوتابیان و لاوان پێویستە تاوەکو ئاگاداری ئەو چالاکیانەبێت کە لەبەشەکەدا ئەکرێت ، ئەمە جگە لەوەی زاڵ‌ئەبێت بەسەر هەموو تەنگ و چەڵەمەیەك کەدێتە ڕێگای قوتابیان .

— ئازاد —

هاوکاری لە ئامادەیی پیشەسازی سلێمانی کچان

ئامادەیی پیشەسازی‌سلێمانی کچان یەکێکە لەئامادەییە پیشەییەکانی‌شاری سلێمانی ئەم قوتابخانەیە سالی خوێندنی٨٣-٨٤ دامەزراوە .بۆئەوەی شتێ دەربارەی ئەم‌قوتابخانەیە بکەین ..چاومان کەوت بە بەرێزان بەرێوەبەری‌قوتابخانە مامۆستا جوان فرج عبداللە . بەرێز یاریدەدەری کاروباری پیشەیی مامۆستا خسرو علی قادر ..

لەسەرەتادا مامۆستا جوان ووتی :—

قوتابخانەکەمان لەسەرەتای دامەزراندنیەوە تەنها پۆلی یەکەمی تیدابوە ، بەبەشی کارەباو وێنەی ئەندازەیی ، ١٠٢ قوتابی لەسالی یەکەمی خوێندندا واتە ٨٣-٨٤ وەرگیران شایانی باسە کە هەموو پێویستیەکانی بەشەکانی کارەباو وێنەی ئەندازەیی ئامادەکرا ، بەشی راهێنانی کارکردن و دوو وێنەکا بۆئەم بەشە هاتووە ، ئەو وانانەی پێویستی بەو بەشانە بێت تیدا وانەکان ئەخوێنن .

سالی پار قوتابخانەکەمان بەشداری هەموو میهرەجان و بۆنە نیشتمانی و تایبەتیەکانی کردوە ، بەشداری پێشنگای تایبەتی سالآنەی قوتابخانە پیشەیەکانمان کردوە کە بەبۆنەی جەژنی لەدایك بوونی سەرەکی فەرماندە صدام حسین لە ئامادەیی پیشەسازی سلێمانی پێش‌کەش‌کرا ، دوو کۆبونەوەی فراوانمان کردوە بۆدایکانی قوتابیان ، جگە لەگێرانی (٥) کۆری سەربەست بۆ قوتابیان کەتیایدا هەموو گیروگرفتێکی خۆیان باس‌کردوە ، چارەسەریان بۆ دانراوە ، لیژنەی یەکێتی قوتابیان و لاوانی قوتابخانەشمان یارمەتیان دواین لەم‌روەوە ، بەهەردوولامان توانیومانە ، بەشداری قوتابیان بین و لە خۆمانیان زیاتر نزیك بخەینەوە .

پاشان مامۆستا خسرو علی یاریدەدەری پیشەیی قوتابخانەکە ووتی :—

سالی خوێندنی ٨٤-٨٥ بەشێکی نوێمان کردوە ، ئەویش بەشی ئەلکترونە ٣٧ قوتابی تیاوەرگیراوە ، جگەلەوەی بەشی وێنەی ئەندازەیی ٣٠ قوتابی وەرگیراوە ، لەبەشی کارەباشدا ٨٠ قوتابی وەرگیراون . هەرچی پێویستی هەیە بۆئەو بەشانە جێبەجێمان کردوە ..

بەشداری چالاکیەکانی هونەری و قوتابیانمان کردوە، لەژێر چاودێری بەرێز پارێزگاری سلێمانی پێشنگای پوستەری سیاسیمان کردوە بەبۆنەی ٦ کانون یادی جەژنی سوپا ، هەروەها لەجەژنی قوتابیاندا ئاهەنگی تایبەتمان گیڕاوە قوتابیانمان بەشداری چالاکیە هونەریەکانیان کردوە لەناوەو

بڕوانە ل ١١

— ئازاد —

کارەساتی ڕێگاوبان لە ناوسێ گۆشەکەی ڕێگاوشۆفێر وئۆتۆمبێلدا

لەم دواییەدا ڕاپۆرتێ لە جنێڤدا بلاوکرایەوە لەبارەی ڕاسپێری‌یەکانی ئەو کۆنگرە جیهانی‌یەی کە ڕێکخراوی تەندروستی‌ی جیهانی لە سالی ١٩٨١دا لە مەکسیك گرتی لەبارەی (کارەساتی ڕێگاوبان لە ولآتە تازە پێگەیشتووەکانا) کە پسپۆڕانی ٣٧ ولآت و ڕاوێژکەرانی ٣٣ ڕێکخراوو یەکێتی بەشداری‌یان تیاکرد لەوانەی خەریکی کاروباری هاتوچۆن .. ئەمەی خوارەوەیش پوختەی ڕاپۆرتەکەیە :—

چاککردن و دابین‌کردنی هات‌وچۆیەکی بێ‌زیان هەر بە تەنها کارێکی هونەری نیە .. بەڵکو کارێکی وا گرنگە دەبێ بالآترین دەزگا سیاسی‌یەکان بە تەنگیەوە بن و خۆیانی پێوە خەریك‌بکەن چونکە ئەو زیانانەی لە کارەساتەکانی ڕێگاوبانەوە پەیدادەبن هیچیان کەمتر نیە لە بەرژەوەندی‌یە ئابووری‌یەکان ، لەبەر ئەوە سەلامەتی هات‌وچۆ بە ڕێگاوباندا دەبێ جێی گرنگی خۆی بگرێ لە یەکەم هەنگاوی ئەو سیاسەتە گشتی‌یەی کە بۆ بەرەپێدانی جم‌وجوولی گواستنەوە دادەنرێ .

بەلآم لەگەڵ ئەمەشدا دەرامەتێکی کەم بۆ ئەم لایەنە بەکاردەهێنرێ و ئەمەیش هۆی زۆرە کەواتە ئەوانەی لەو کارانەدا ئیش‌دەکەن کە پێوەندی‌یان بە کارەساتەکانی ڕێگاوبانەوە هەیە دەبێ هەوڵێکی زۆر بدەن بۆ ئەوەی ئەو دەررامەتە بەرەپێ‌بدەن کە لەم بوارەدا بەکاردەهێنرێ و ئەرکی ڕێکخراوە جیهی‌نایەکانیش ئەوەیە کە چی لە توانایاندا بێ بیکەن بۆ ئەوەی ئەم جۆرە کۆششانە بەرەو سەرکەوتن بەرن .

بۆ ئەوەیش باشتر هۆیەکانی گەیشتن بەم ئامانجانە ڕوون بکەینەوە ئەم خالآنەی خوارەوە دەردەخەین :—

ئامادەکردن و چاککردنی سیستەمی زانیاری

بۆ ئەوەی بە شێوەیەکی زانیاری‌یانە لە کارەساتەکانی ڕێگاوبان بکۆلینەوە دەبێ زانیاری ڕاستەقینە لەم بارەیەوە کۆبکەینەوە . ئەگەر ئەمە نەکەین ناتوانین بە وردی هۆی کارەسات و ڕووداوەکان دەسنیشان بکەین و لە ئەنجامیشدا ناتوانین چارەی باشیان بۆ بدۆزینەوە .

ئەو پێشکەوتنەی لە بواری ئەلەکترۆنیدا کراوە ئەم کارەی تا ڕادەیەکی باش ئاسان کردووەو ئێستا هەر ولآتێ بە ڕادەی تواناو پێویستی خۆی دەتوانێ دەزگایەکی باش بۆ خۆی ئامادە بکا بۆ کۆکردنەوەو هەلگرتنی زانیاری لە بارەی ئەم ڕووداوانەوە . هەر بۆ نموونە هەندێ لەم بنکە زانیاری‌یانە دەسنیشان دەکەین . وەك دەفتەری پۆلیسخانە کە لەو لێکۆلینەوانە بکۆلێتەوە کە لەبارەی ڕووداوەکانی هات‌وچۆوە کراون یا زانیاری‌یەکانی دابەرەکانی تەندروستی یا ئەو پارانەی کە کۆمپانیاکانی دابین لە بژاردنی کارەساتەکانا دەیدەن .

چاککردنی قەوارەی فێرکردن و ڕاهێنانی ئەوانەی ڕێگاوبان بەکاردێنن

کۆنگرەکە پاش سەیرکردنی بەلگەی وا کە لە ولآتە پێشکەوتووەکانەوە پێشکەش‌کراون گەیشتە ئەوەی ڕەوشتی ئەوانەی ڕێگاو بان بەکاردێنن لەو هۆ هەرە گرنگانەی ڕوودانی زۆربەی ڕووداوەکانەو کۆنگرەکە لەسەر ئەم ئەساسە لەو باوەڕەدایە هەندێ گۆڕینی کەم لە ئەندازیاری ڕێگاوباندا دەبێتە هۆی ئەوەی ئارەزووی سەرەڕۆیی کەمکاتەوە یا نەیهێلێ‌و دەبێ بە شێوەیەکی ورد لە ڕەوشتی خەلکی تێ‌بگەین لەبارەی بیروباوەڕو ئەو شتانەی ئیمانیان پێ‌یەتی بۆ ئەوەی باشتر بنوانرێ کاریان تێ‌بکرێ‌و فێربکرێن . کۆنگرەکە ئەوەی دووپات‌کردەوە کە دەبێ قەوارەی فێرکردن و ڕاهێنان چاك‌بکرێ‌و بە شێوەیەکی تایبەتی چاودێری لاوان بکرێ‌و زۆر بە تەنگی ئەوەوە بین کە نەخشەی ڕاهێنان و فێرکردن چۆن لە ولآتێکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ ولآتێکی تر بە جۆرێکی وا کە ڕوالەتە تایبەتی‌یەکانی هەموو ولآتێ چاودێری بکرێ‌و نەخشەو بەرنامە خۆماڵی‌یەکان هانبدرێن

چاککردنی هۆیەکانی تاقیکردنەوەی لێخوڕین

کۆنگرەکە ئەوەی ڕەچاوکرد کە لە زۆر لە ولآتە تازە پێگەیشتووەکانا ژمارەیەکی زۆر شۆفێر لە کۆمپانیاکانی گواستنەوەی خەلك و کەل‌وپەلدا ئیش‌دەکەن و دەتوانرێ باشتر ڕابهێنرێن و دەبێ ئەم کۆمپانیایانە وا ئاگادار بکرێنەوە کە هەلبژاردن و ڕاهێنانی شۆفێری باش دەرامەتێکی ئابووری‌یانەی باشتریان دەخاتە دەست .

ئێستا لە ولآتە پێشکەوتووەکانا جۆرەها تاقیکردنەوە بەکاردەهێنرێ بۆ ڕەچاوکردنی کارامەیی شۆفێر بەهۆی ڕەچاوکردنی ڕەفتاریەوەو ولآتە تازە پێگەیشتووەکان دەتوانن لەم تاقیکردنەوانەو هەتاکو لە تاقیکردنەوەی زۆر ئاسان و ساکارتریش سوودوەرگرن لەم بارەیەوە . هەرچەندەیش تا ئێستا ئەوە بە تەواوی ئیسپات نەبووە کە کاردەکاتە سەر کەمکردنەوەی ئەو کارەساتانەی تاقیکردنەوەی تەندروستی بەیناوبەین چەندە شۆفێری تایبەتی دەیکا بەلآم قسە لەوەدا ناکرێ کە شۆفێری پیشەدار دەبێ هەر بەیناوبەینێ سەیری تەندروستی‌ی بکرێ .

چاککردنی ڕێگاوبان و چاودێری‌کردنی

پاش ئەوەی هات‌وچۆ لە جیهاندا ئێجگار فراوان‌بووەو ڕێگایەکی زۆر کراوەتەوە ئەندازیاری‌ی ڕێگاوبان گرنگی‌یەکی جیهانی پەیداکردووە شان‌بەشانی گرنگی‌یە ناوخۆیی‌یەکەی . کۆنگرەکە ئەوەی دووپات کردەوە کە پێوەندی‌یەکی پتەو لە نێوان جۆری ڕێگاوبان و ئەو کەسانەدا هەیە کە بەکاری‌دێنن ، لەبەر ئەوە دەبێ ئەندازیاران زۆر بە تەنگی ئەوەوەبن کە ڕێگاوبانەکان ڕوون و ئاشکرا بن‌و بە جۆرێکی وا ئامادەکرابن کە چ شۆفێرو چ پیادە بە باشی بزانن بەکاریان بێنن‌و هیچ شتێکی وایان تیا نەبێ تووشی ڕووداوی کوت‌وپڕیان بکاو دەبێ زۆر گوێ بدرێتە نیشانەکانی هات‌وچۆ کە هەرزان بەهایشن‌و زۆریش سوودبەخشن .

دابین‌کردنی هۆیەکانی ساغ‌و سەلامەتی لە نەخشەی دروست‌کردنی ئۆتۆمبیلدا

کۆنگرەکە ئەوەی ڕەچاوکرد کە جۆری ئۆتۆمبیلەکە دەورێکی گرنگی هەیە لە کەمکردنەوەی ڕووداو یا کەمکردنەوەی زیانی ڕووداودا پاش ڕوودانی .. هەروەها سەیری ئەوەیشی کرد .

کە ئەو ئۆتۆمبیلانەی پسپۆڕەکانی ولآتە پێشکەوتووەکان نەخشەیان‌کێشاوەو دروستیان کردووە بەگوێرەی ڕێگاوبانی ئەو ولآتانە دروست‌کراون‌و ناگونجێن لەگەڵ باروودۆخی زۆر لەو ولآتە تازە پێگەیشتووەکان‌دا کە ئەم ئۆتۆمبیلانە دەکڕن . لەبەر ئەوە کۆنگرەکە بە پێویستی دەزانێ نەخشەی ئەو ئۆتۆمبیلانەی لەم ولآتە تازە پێگەیشتوانەدا بەکاردەهێنرێن بۆ ئەم ولآتانە دەستبداو کارێکی وا بکرێ پێش ئەوەی دەرامەتێکی زۆر بۆ هەلبژاردنی ئۆتۆمبیل‌و ڕێگەپێ‌دانیان خەرج‌بکرێ سەرژمێری‌یەك بکرێ لەبارەی کەم‌وکوڕی ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە دەبنە هۆی قەومانی ڕووداوو کارەسات پێش ئەوەی هیچ بڕیارێ لە بارەیانەوە دەربکرێ .

چی پێویستە زۆر گوێی پێ بدرێ لەبارەی کارەساتی هات‌وچووە ؟

لە هەندێ ولآتی تازە پێ‌گەیشتوودا هۆی یەکەم یا دووهەمی چوونە نەخۆشخانە کارەساتی هات‌وچۆیە .. لەبەر ئەوە ئەم جۆرە کارەساتانە دەبێ بە شێوەیەکی تایبەتی سەیربکرێن‌و چی لە توانادا هەیە بکرێ بۆ نەهێلآن‌و کەمکردنەوەی ئەم کارەساتانە .

ڕاسپێری‌ی کۆنگرە لەم بارەیەوە ئەوەیە کە پێویستە پشتێنی سەلامەتی لە لایەن هەموو کەسێکەوە بەکار بهێنرێ کە لە ئۆتۆمبیلدا بێ چ لە ئۆتۆمبیلی تایبەتی یا لۆری یا هی‌ترداو چی تریش لە توانادا هەیە بکرێ بۆ ئەوەی ڕادەی جم‌وجوولی دانیشتوانی ناو ئۆتۆمبیل کەم بکرێتەوە .. ئەوانەیش کە سواری ماتۆڕسکیل دەبن دەبێ شەپقەی ئاسنین بکەنە سەریان چونکە دەرکەوتووە ئەم شەپقانە برینداربوونی سەر بە ڕێژەی ٣٠٪ و مردن ڕێژەی بە ٤٠٪ کەم دەکەنەوە .

هەروەها جۆرەها هۆی تری هەرزان بەها بۆ کەمکردنەوەی ڕووداو وەك لەبەرکردنی کەل‌وپەلی ڕووناك‌و دیارو چرای پێشەوە داگیرساندن بە ڕۆژاو دەبێ هەر ولآتێکیش تاقیکردنەوەی تایبەتی‌ی خۆی لەم بوارەدا بخاتە کارو سوودی لێ وەربگرێ

Institut Kurde de Paris

رووداوەكانی

كۆنگرەی ئەدەبی بەراووردكاری

بە چاوەدێری‌كردنی بەڕێز دوكتۆر خسرو شالی سەرەكی زانكۆی صلاح الدین‌و لە ژێر دروشمی « سوود وەرگرتن لە وێژەی جیهانی ، رۆشنبیری نیشتمانی‌و نەتەوایەتی دەوڵەمەند دەكات » ، كۆلێژی ئاداب - زانكۆی صلاح الدین ، لە نێوان ١٢ - ١٦ و لە هۆڵە خنجیلانەكەی رۆشنبیری جەماوەر لە هەولێر كۆنگرەیەكی ئەدەبی‌ی فراوانی بە ئامادەبوونی كۆمەڵێكی زۆر لە ئەدیب‌و نووسەرانی عیراق سازكرد كە چەندان بابەت‌و لێكۆڵینەوەی ئەدەبی لە ماوەی رۆژانی بەردەوام بوونی كۆنگرەكە پێشكەش كرا .

كۆنگرەكە بە دەقیقەیەك وەستان لەسەر گیانی پاكی شەهیدان كرایەوەو وتاری لیژنەی ئامادەكەری كۆنگرە عەمیدی كۆلێژی ئاداب مامۆستا عبدالكریم سادە خوێندیەوە كە تیایدا دەست‌نیشانی بایەخی بەستنی كۆنگرەكەی كرد كە دەبێتە بوارێكی فراوان بۆ بەیەك گەیشتنی قەڵەمە خێرخوازەكان‌و خولقاندنی بوارێكی تر بۆ پەردەلادان لە رووی لایەنێكی زیندووی ئەدەبی‌و كۆنگرەكەی بە هەنگاوێكی پیرۆز دانا ...

ئەنجا وتاری دەستەی رەخنەگرانی عیراقی لە لایەن دوكتۆر محسن موسوی‌و تیایدا وتی : بەستنی ئەم كۆنگرەیە : تەنیا بایەخی ئەدەبی بەراووردكاری نیە . بەڵكو شوێنی تایبەتی خۆی هەیە لە ئەدەبی رەخنەداو جیهان بایەخێكی فراوان ئەداتە ئەم لایەنەو هۆیەكانی پێشخستنی‌و بەستنی ئەم ئەڵقە لێكۆڵینەوەیەش بەیارمەتی كۆمەڵەی رەخنەگران لە عیراق وێنەیەكی راستەقینەی بەرەو پێشەوەبردنی رەوتی رۆشنبیریمان دەگەیەنێت .. بە تایبەتی لەژێر سێبەری سەركەوتنەكانماندا كە زیاتر ئەدرەوشێتەوە .

● وتاری یەكێتی نووسەرانی كورد بەڕێز دوكتۆر نافیع ئاكرەیی خوێندیەوەو تیایدا دەست‌نیشانی ئەوەی‌كرد كە چەندە پیرۆزە ، گۆرانی لاوك‌و هۆرو حەیران تێكەڵ بێت‌و ، پیرۆزە قەڵەمی كوردو عەرەب یەكتر بكەنە ئامێزو ئەم بەیەك‌گەیشتنە دروست بێت ، ئەمەش خۆی لە خۆی‌دا وێنەیەكی رازاوەیەو مەودایەكی چاكە كە برایانی عەرەب لە ئەدەبی كوردی بگەن ، بەتایبەتی سەرنووسەرو كارگێڕانی رۆژنامەو گۆڤارەكان ، بۆ بایەخ‌دان بە وەرگێڕانی بەرهەمە ئەدەبیەكانمان‌و هیوای خواست كە میوانەكانی كۆنگرەكە كاتێكی خۆش‌و دیدەنی ئەدەبی جوان لە هەولێری خێرو خۆشەویستی ساز بدەن .

● بەڕێز دوكتۆر علی جواد طاهر كرا بە سەرەكی كۆنگرەكەو بایەخی گەورەی بزووتنەوەی رەخنەی دەست‌نیشان‌كرد كە مەسەلەیەكی شارستانیەو لە دنیادا دەزگاو شوێنی تایبەتی بۆ داندراوەو بوە بە نیشانەی داهێنان .

پاشان مامۆستا سامی محمد كورتە وتارێكی داو دەست كرا بە خوێندنەوەی باسەكانی كۆنگرەكە ئەمەش كورتەیەكی ئەو كۆڕانەیە :-

● لە رۆژی ١٣ - ٤ و بۆ دانیشتنی بەیانی ئەم باسانە پێشكەش كران :-

١ - باری لێكۆڵینەوەی بەراووردكاری عەرەبی لە نێوان نكۆڵی‌و خواستدا كە دوكتۆر داود سلوم خوێندیەوە .

٢ - پایەی خاتوو دۆستایل لە ئەدەبی بە راووردكاری لە لایەن دوكتۆر زهیر مجید .

٣ - چەند تێبینی‌یەك لە ئەدەبی بە راووردكاری لە لایەن دوكتۆر عباس توفیق .

٤ - چەند تێبینی‌یەك لەسەر تیئۆری ئەدەبی بەراووردكاری لە لایەن مامۆستا عبدالجبار العبدی بۆ هەمان رۆژیش پیشانگای پۆستەری سیاسی لە هۆڵی مەڵبەندی رۆشنبیری زانكۆ كردەوە .

● بەڵام بۆ دانیشتنی ئێوارە مامۆستا یوسف نمر ذیاب كرا بە بەڕێوەبەری كۆنگرەو باسەكان بریتی بوون لە :-

١ - بەرنامەی ئەدەبی بەراووردكاری لە نێوان رەخنەو كەلەپووری رۆژئاوا لە لایەن دوكتۆر كامل بصیرو تێبینی‌و پێداچوونەوەی دوكتۆر علی جعفر العلاق .

٢ - شووم‌و چۆلەكە لە كەلەپووری عەرەبی‌و رۆژئاوا لە لایەن مامۆستا كاظم سعدالدین تێبینی دوكتۆر صبحی ناصر .

٣ - كورتە چیرۆك عیراقی لە ئەدەبی ئیسپانی دوكتۆر حكمت الاوسی‌و تێبینی د. صبري مسلم .

٤ - سەرەتایەكی كارتێ كردنی ئەدەبی د. محسن موسوی‌و پێداچوونەوەی احمد خلف .

● بۆ رۆژی ١٤ - ٤ و لەنێوان دانیشتنی بەیانی‌و ئێوارەدا چەند باسێكی ئەدەبی پێشكەش‌كرا بەیانیەكەی :-

● تەوژمی هوشیاری لە داستانی نوێ‌دا - مامۆستا عنید ثنوان‌و پێداچوونەوەی فاضل ثامر .

٢ - هەستی مرۆڤایەتی لە شیعر - د. فوزیە دباغ‌و بەدوادا چوونی یاسین طە حافظ .

٣ - كورتەیەكی ئەدەبی بە راووردكاری لە نێوان شیعری عەرەبی‌و كوردی‌دا - لە لایەن مامۆستا كەریم شارەزاو پیداچوونەوەی د. كامل بصیر .

٤ - ئەدەبی بەراووردكاری‌و رەخنە لە لایەن مامۆستا رؤوف عثمان‌و بەدووادا چوونی دوكتۆر نافیع ئاكرەیی .

● بەڵام ئێوارەكەی تایبەت بو بە لێكۆڵینەوەی ئەدەبی كوردی ...

لە سەرەتای شاعیرو رۆژنامەنووس عبداللە عباس باسێكی دەربارەی شیعری نوێ‌ی عیراقی واتە شیعری نوێ‌ی كوردی‌و عەرەبی پێش‌كەش كرد ..

پاشان محمد امین هەورامانی باسێكی خوێندەوەو مامۆستای هونەرمەند ئەحمەد سالار باسێكی شانۆیی پێش‌كەش‌كردو پاشان دەست‌كرا بەگفتوگۆیەكی ئەدەبی لە نێوان سەرنووسەری گۆڤارو رۆژنامەكان‌و بەڕێوەبەری دانیشتنەكە كە دوكتۆر نافیع ئاكرەیی بوو .

● بەڵام بۆ رۆژی دووایی چەند باسێك خوێنرانەوە كە بریتی بوو لە باسی بەراووردكاری لە لایەن د. كامل مصطفی‌و باسم عبدالحمید حمودی‌و د. جمیل نصیف‌و شاعیر علی حلی‌و د. حسین علی محفوظ‌و ئێوارەش بۆ كۆڕە شیعری عەرەبی‌و كوردی‌و باسێكی د. نصرت مردان‌و یاسین نصیر ..

شایانی باسە كە رۆژانی كۆنگرە ، چەندان دانیشتنی ئێسك سووكی ئەدەبی لە هۆڵەكەو دانیشتنەكانی ئێوارە سازكراو كۆنگرەكە بوە بە كەرنەڤالێكی خۆشەویستی .

■ شێرزاد عبدالرحمن ■
لقی هەولێر

ژسترانێت داوەتێت كوردی ..

هیلینێت كەوا

سترانا : حەدۆشنی
نڤیسینا : یاسین زێباری

های بونە جۆت هـای بونـە جۆت
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ل دەر دولاّ شـین بوین كـەڤۆت
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
تـە خـەبـەرەك لگـەلـمن گـۆت
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ئـەویـا كچكە جـەرگێ من سـۆت
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت

★ ★ ★

هـای بونـە سێ هـای بونە سێ
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ل دەر دولاّ شـین بـۆن رفـسێ
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
سـەخمە راوێ كەفتمە حەبسێ
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت

★ ★ ★

هـای بوونـە چار هـای بوونە چـار
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ل دەر دولاّ شـین بوون دینـدار
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ئـەز كوشـتم بەژنـەكا نـازدار
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت

★ ★ ★

هـای بوونـە پێنچ هـای بوونە پێنچ
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ل دەر دولاّ شـین بوون تـرنـج
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
تـە وەز كوشـتم شرینێ نـارنج
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت

★ ★ ★

های بوونە شەش های بوونە شەش
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
ل دەر دولاّ شـین بوون كەربـەش
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت
كێ ئەز كوشـتم دو چاڤێت رەش
هێلینێت كـەوا كـەو بونـە جـۆت

★ ★ ★

سترانەكا فولكلوری ..

بەری بانگی

● تیلی صالح موسی ●

— ب راستی وەلاتێ‌مە خزینا وی یاتژی‌یە ژهەمی رەنگێت هونەری نەمازە ستران‌و ئاوازێت دیلانا ، ژبەر ڤێ چەندێ یا هەژی‌یە ئەم دەرێ ڤێ خزینێ فەكەین‌و ڤان ئاوازو سترانا بەرەنگەكێ راست‌و دروست دانینە سەر بەرپەڕا دابەرزە نەبن‌و نەئێنە ژبیركرن ..

بەری بانگی : سترانەكە ل دیلانێ دبێژن ، دەما هەمی پێكڤە تلیێت خۆ تێك دگرن‌و ل گەڕییێت دیلانێ دزڤڕن ، ئەڤ دیلانە گەلەك یاسەرخۆیەو هەمی دەما كچ‌و كوڕ تێكەل دبن ل ڤێ دیلانێ ، دوو پێیا بۆ لایێ راستێ یان ل هندەك درا بۆ لایێ چەپێ دچن ، دبێژنە ڤی رەنگێ دیلانێ - گول شێنی - ل دویف ناڤێ سترانا - گول شێنی - یێ ئەوا بارا پتر ب كارتینن دەمێ دەست پێ‌كرنا دیلانێ .

● بەری بانگی ●

هـای ژووردا ژووردا ژووردا
عـەلێ بـابێ‌و ژووردا
مەشـیا ب ناڤ گولێت سـوردا

★ ★ ★

بـەری بـانگی سـبێ‌و
كـورتـەك شـولێ كوفێ‌و
رادموسـم كـوڕ دكوشێ‌و

★ ★ ★

بـەری بـانـگێ نیڤـرویێ
كورتـەك شـولێ زاخویێ
رادموسـم سـنگ ب گویێ

★ ★ ★

بـەری بـانـگێ ئێڤـارێ
كورتـەك شـولێ زێبارێ
رادموسـم كوفی خـارێ

★ ★ ★

بـەری بـانـگێ مەغـرەبێ
كورتـەك شـولێ حەلـەبێ
رادموسـم بێ مەسـەبێ

★ ★ ★

بـەری بانـگێ عەبشـایێ
كورتـەك شـولێ بەغدایێ
رادموسـم كچـا دایێ

★ ★ ★

دالاسی

■ شەهاب عثمان مصطفی ■
بۆ (كالێ)

ناوی « ناز » لە خۆی ناوە
لەوە دەچێ كەوا نازتی نەكێشابێ
ئەگینا چۆن وا دلی هات
بە مقەستی بێ بەزەیی
ئەو پرچە زەردەی تۆ ببڕێ
لەو رۆژەوە .. هەتا ئێستا
وا هەست دەكەم .. هەموو ساتێ ئەو دەستە دێ
شیعرێكی جوانی من ئەدڕێ
ئەی پرچی تۆ جوانترین شیعری من نەبوو
ئەی پەنجەی من باخەوانی دلسۆز نەبوو
لەگەڵ هەموو ئەمانەشا
دوعا لە هیچ كەسێ ناكەم
ڕەبی سەدجار پیرۆز بێ
چونكە دەڵێن
لێی هاتووە فریشتە شۆخ‌و شەنگەكەم .

★ ★ ★

(١) دالاسی : مۆدێلێكی قژبڕینە .

دوو بەیتێت فولكلوری

■ اسماعیل حسین رەڤەندی ■

بەیتا كێچا

هـەردێ كێچێ . كێچە ڤنگێ
پێ ب قولنگی ددان سنگێ

تـو ب عیساكەی تـو ب میساكەی
تـو ب محەمەد مستەفا كەی
م ژ حەوا شـرین نەراكەی

كێچە نینە . دوونەو سێ‌نە
بەر بەلەكێت من دا دئینە
دێ مەلاّ دەڤی ل بێنە

كێچەك نینە سێ‌و چارن
بەر بەلەكێت من دا دبارن
مەلا چ ب كەم كێچا خارم

ئەز رەڤیم چوو مالا ئامینێ
دانا بەرمن كودەكێ دەوینێ
كێچا هەلدا مال دوخینێ

ئەز رەڤیم چوومە مالا دلدارێ
دانا بەرمن سینیكەكا ساڤارێ
كێچا وەكر دندكەك بچیتە خارێ

ئەز رەڤیم چوومە باگێرێ
دوو كێچ دئێن‌و ژ ناڤ كنێرێ
دێ بێی گانە یێت دكەن گێرێ

ئەز رەڤیم چوومە سپیندارێ
گوندی یێت داینە حسارێ
نابیت ئێك ژێ بێتە خارێ

ئەز رەڤیم چوومە غلبیشی
دوو كێچ د ئێن ئەڤێت ب رویشی
گوت دێ تە داعویرین . عوێر گویش

ئەز رەڤیم چوومە بالندا
من كێچەك دپاخلا مندا
گوت ئەم دێ تەكەینە وندا

ئەز رەڤیم چوومە پرا مەزن
دوو كێچ پێ ل دوی من هەر دبەزن

. . . .

بەیتا كەوێ

ئەقرو هات‌و بهارە
دەربون جوك‌و جەلالە
خربون تەبرو تەوالە
هەتا پێ سور بهێتە
پێ سوری ل دەشتێ دئێتە
شەڤێ‌و رۆژێ خەباتە
خەلاس كرن وەلاتە
دەرێ سیتێ‌دا هاتە
بومەو تەنێ خو هاتە

دەرێ سیتێ‌دا دئێوو
ب چەنگ‌و پەرو پێوو

نفستن بەدلدك شەڤێ
هشیار بو ئەشقا كەوێ

Institut Kurde de Paris

تیپا شورەشڤانێ د چالاکیێن شانۆگەریێ دا

■ شڤان عەلی ئادەم ■

بێگومانەر یا ئاشکرایە شانۆ ستوینەکە ژ ستوینێد ملەتێد جیهانێ پێ دهێنە نیاسین ، شانو دبیتە خەتیرەکا پر گەش و رۆناهی و چرایەك بۆ خوی کرنا کولتوریێ ملەتی ... شانو دبیتە ئاوێنەیەکا رۆناهی بێ بۆ دیارکرنا ئێش و ئازارێت ملەتی بۆ جەماوەرێ گوهدار و بینەن گەلو من درداڤ نینە لْ سەر شانوی بێ باخقم بلا بمینیت نهە چنکو ڤەکولینەکا دیرو درێش پێ دڤێت .. شانو ژ ڤێ چەندێ پترەو مەزنترە ژ ڤێ نڤیسینێ .... داخوازا مە لڤێرێ چاڤپێکەڤتنەکە دگەل بەر پرسیارێ تیپا شانویا ــ شورەشڤان ــ داکو بزانین ڤێ تیپێ کا چ چالاکی هەنەو هوبڤی و ئارمانجێد وێ چنە .. کا چ دڤێت دیاربکەن بۆ پێشئێخستنا شانویێ ل دەڤەرێ کا کول‌و‌کوڤانێد وان چنە کو ئەڤرۆ ڤەفتەك گەنجا خودا بە نێك و ڤێکرا مل ب مل د بزڤن بۆ ڤەژینا کاروانێ شانویا کوردی ... کا چ دڤێت بۆ بینەر و گوهدارا دیاربکەن ... ئەڤجا بەری ئەم ب دەست پرس و بەرسڤا بکین دگەل بەرپرسیارێ تیپێ دگەل هۆنەرمەندی دڤێت کورتی‌یەکێ ژ ژینەنیگاراوی یا هۆنەری بزانین هەتا ڤێ پەیکا هە ئەڤرۆ گەهشتی بێ و بویە گەنجەکێ بسپۆرو خوراشاتی د شانۆیا کوردی دا ... ل سەر خەبات و بزاڤا تیپێ دەست پێ بکەین .... هۆنەرمەندێ هێژا و دەرهێنەرێ ا تەمسیلی یا رەزیل حال ا برایێ خوشتڤی (فەهمی سەلمان حەسەن)ە دبێژیت ....

● ل رۆژا ــ ١٩٦٩/٧/١ ــ ل دەڤەرا بەرواری یا ژووری ل گوندێ ــ بوك داودا ــ هاتیمە دنێ و من هەڤرکی دگەل ژینێ کریە ژ ژینەکا پری عەفرێت مژو موران بۆ ژینەکا ئاسمانەکێ ساهی و زەلال بۆ رۆژەکا نوی و گەش و خەملی ژ هەمەرەنگێد کەڤالێد دیمەنێد شوخ و شەنگ لکوردستانا رەنگین ... لەگەل برایێد هۆنەرمەند و توورەڤان و نفیسەڤان و دیروکڤان و رۆژنامەڤان و رەخنە ڤانا ...

● قوناغا سەری یا خواندنێ من خواندی یە ل گوندێ ــ تروانش ــ هەتا رێزا چوارێ ...

● کاودان و خەم و ژانێت ژینێ مرۆڤ فێری ژینا مشەخت بوونێ کرییە .. کو بهێینە باژێرێ دوهوکێ ... پاش پاشڤە مایا خوێندنا سەری ل فێرگەها ــ بەهدینان ــ بدویماهی بینین ...

● ل سالا ــ ١٩٨٢ ــ من خوێندنا ئاڤنچی بدویماهی ئینایە ... من باوەرناما خو وەرگرتی یە ژ ئاڤنچی‌یا ــ مەمێ ئالان ــ ....

● نهە ئەز خوێندکارم ل رێزا شەشێ ــ پشکازانیاری ــ ل فێرگەها بەرهەڤی یا برایەتی ...

● ب راستی من گەلەك حەش شانو یێ دکر بەلێ من نەدزانی کادێ چەوا خو هاڤێتمە جیهانا شانوی یێ ...

هەتا سالا ــ ١٩٨٢ ــ دەم ائەز ل رێزا سێ یێ ل خوێندنگەها ئاڤنچی‌یا ــ مەمێ ئالان ــ ل بیرهاتنا ــ گێژنـ (جەژنـ) ــ ا نەورۆزا پیرۆز من پشکداری کری ....

خوێندەڤانێ هێژا ... خوێندەڤانا هێژا ... ئەڤجا ئەم و بەرپرسیارێ تیپێ و پرس و بەرسڤ ....

پ١ : کورتی یەکێ ل سەر ژینا تیپێ بۆ مە خویا بکە ژ دەمێ پێك هاتی و هەتا نهە ... ؟؟ ...

ب : ــ ب راستی ئەڤ پرسا هە د جهێ خودایە بۆ نیاسینا تیپێ ...

« تیپا شانۆ وا ــ شورەشڤان ــ ل رۆژا ــ ١٩٨٣/١٢/٩ ــ ژ لایێ ئێکەتی‌یا توورەڤان و نڤیسەڤانێد کورد تایێ دوهوکێ هاتی‌یە دامەزراندن و ل سەرەتا تیپێ ئەم ــ ٩ ــ ئەندام بووین ... پاش هێدی هێدی ئەم رابونە وەستیکا و بێ یا مە بزاڤ دکر و هەتا نهو ئەم بەردەوامین لدویڤ شیان و توانێد خو بۆ پێشئێخستنا شانۆ وا کوردی ل دەڤەرا بەهدینا .. ئەڤ بزاڤێد مەکرین هەتا نهو ئەڤەنە :ــ

١ ــ تەمسیلی یا ــ رەزیل حال ــ
ژ دەرهێنانا ــ فەهمی سەلمان حەسەن ــ
ژ ئامادەکرنا ــ موحەمەد عەلی ــ
مە ئەڤ تەمسیلی یا هە بۆ ئێزگەها کوردی تومارکر ل رێکەڤتا ــ ١٩٨٤/٧/٢٠ ــ

٢ ــ مە پشکداری کری یە د ڤستیڤالا شانو وێ یا بنگەهێت لاوا ل دەڤەرا ئوتونومی ، شانوگەری ل ژێر ناڤ و نیشانێت ــ ئەلند ــ بوو ....
ژ نڤیسین و ئامادەکرنا مامۆستایێ دەرهێنەرو شانوڤان هێژا ــ رەفعەت رەجەب ــ
ژ دەرهێنانا ــ مکی یعقوب ــ

ئەوا ل هاڤینا بووری ل هەڤلێرێ هاتی یە کرن یا ژ هە ژی گوتنێ یە ئەم بێژین تیپا شانو وا ــ شورەشڤان ــ ئێکەمین بەرهەم بوو و هەروەسا ئێکەمین جار بوو پشکداری د ڤستیڤالێدا شانوی دا کری و ئێکەمین دەرچوو ....

فلیمولوجیا

■ بەختیار سیامەنسوری ■

● **وێنەگرتن لە ژێر ئاوەوە ..**

ئەو لەقتانەی لە فلیمە رۆمانەکاندا ئەبینین کە لە ژێر ئاوا وێنەی گیراوە بۆ چاورون ئەبێتەوە ، راستیەکەی وێنەی لەناو حەوزی گەورەی شەشە وەرگیراوە ، هەروەك ئەو حەوزە بچوکانەی ماسی تیا ئەژی جا لە ماڵەکان‌بێ یان لە شوێنی تایبەتی پەروەردەکردنی ماسی بێ لێرەدا وێنەگری زیرەك ئەتوانێ بە شێوازی وێنەگرتنی راستیەك بۆ بینەر ، بهێنێتەکایەوەو بیسەلێنێ بەتایبەتی کە لە شوێنە سروشتیەکاندا وێنەی ئەگرێ بە دوری چەند میلیك لە ژێر دەریاوە لەناو ستودیوکان بە ژیری‌و ئاگاداری لە فلیمە تۆماریەکان وێنەگرتن لایەنی واقعی تیا ئەبێ بە ئامادەکردنی ئامێری تایبەتی بۆ چونە ژێر ئاوو وەرگرتنی ژیانی ژێرئاو ، گرنگترین تێبینی بۆ وێنەی ژێرئاوو جا چ سروشتی بێ یان دروست کراوبێ پێویستە ئەو شتانەی وێنەی ئەگیرێ گەورە تر بێ لە بینینی چاوو لەراستی خۆیدا بۆیە پێویستە دوری نێوان ئاوێنەو بابەت ئامادەکرێ‌و دیار بکرێ‌و ئەم دیاردەیەش سێ بەشی دوری راستیە .

● **تابلۆی ژمارە کلاکێت ..**

بریتیە لە تابلۆیەکی چوار گۆشەیی یان لاکێشی رێك لەبەك لاوە دەسکێکی داری هەبە بۆ بەکارهێنان‌و جوڵانەوەی بەشێوەیەکی ئاسان ئەم دەسکە دەنگێکی تایبەتی لێ دەردێ کاتی کردنەوەو داخستن‌و بەکارهێنانی .

ئەم تابلۆیە ناوی فلیم‌و دەرهێنەرو وێنەگرو ژمارەی لەقتەی لەسەر تۆمار ئەکرێ بەرلەدەس پێ‌کردنی بە وێنە گرتنی فیلم بۆ زانین‌و ئاگاداری لە ژمارەو لەقتەکانی مونتاج هەروەها کات‌و شوێنی لەسەر تۆمار ئەکرێ (شەو ــ رۆژ ــ دیمەنی ناوخۆیی‌و دەرەوە) ناوی کلاکێت لە فەرەنسیەوە وەرگیراوە .

● **ماریای رەش ..**

یەکەم ستودیوی سینەمایی‌یە ناری رەسمی شانۆی وێنەی جوڵاوەبوو ناوی میلیشی ماریای رەش بو .

لە ساڵی ١٨٩٣ ئەدیسون لە رۆژئاوای ئورانج بنیو بیرس دای‌مەزراند کە لە نێو ژورێکی مام ناوەندی پێك‌هاتبوو لە دەرەوەو لە ژورەوەی بە رەنگی رەش داپۆشرابو .

سەرێکی جوڵاوەی شوشەی بۆ دروست‌کرابو بۆ بە دواچونی تیشکی هەتاو لە جوڵانەوەی بەرامبەری چونکە ئەوکاتە وێنە پشتی بە تیشکی هەتاو ئەبەست .

ئەوەی شابانی باس بێ ماریای رەش بە ئۆتۆمبیلی گواستنەوەی بەندەکانیش ئەوترا کە لە چەند پەنجەرەیەکی بچوك‌و دەرگای تایبەتی‌و رەنگی رەش پێك‌هاتبوو .

● **بالرینا ..**

ناز ناوێکە بەوسەماکەرە ئەوترێ کە دەورێکی سەرەکی لە تیپی بالیە دەبینێ بەشێوەیەکی ئاسایی تیپی بالیە لە چەند سەماکە رێك پێك‌هاتووە کە دەوری سەرەکی دەبینین ، هەروەها سەماکەر لە دەوری گەورەو بچوك‌داو سەماکەران چوارینی یەکەم‌و سەماکەرانی چوارینی دووەم .

● **بالیە سەمای دەربرین ..**

وشەی بالیە لە سەدەی شانزەهەم‌و چواردەهەم بە مانای گۆرانی لەگەڵ سەما بڵاوبوەوە ، لە دوایی بوەوە ، برینێك لە پیشاندانی مۆسیقایی‌و سەمای تایبەتی بەتەختی پاشایی ئیستاش بەم مانایە بڵاوبوەوەو کە بریتیە لە جوڵانەوەی نەخشەکێش کراو پڕ لە هەست لەگەڵ دانانی شێوەی هونەری‌و مۆسیقاو گۆرانی یا تەنیا مۆسیقا ، سەرەرای هەڵبژاردنی جل‌و بەرگی رێك‌و گونجاو لەگەڵ دیمەن‌و رۆناکی بالیە هونەرێکی شارستانیە .

پرسیارەکانی منداڵ چی دەگەیەنن

منداڵ هەر لە تەمەنی سێ ساڵی‌یەوە نزیکەی (٢٠٠) پرسیار لە رۆژێکدا ئاراستەی دایك‌و باوکی دەکاتەوەو ، دەستکەوتی زمانیشی نزیکەی (٨٦٦) وشەیە بە پێی لێکۆڵینەوەی «سمث» کە بەسەر (٢٠) منداڵی کردبوو . «ئانافروید» دەڵێ :

«ئەندێشەی منداڵی سێ ساڵەو چوار ساڵە بە پیت‌و جوانکارەو پرسیارێکی زۆریش دەکاتەوە» . دەستکەوتی زمانی منداڵی چوار ساڵەش بە پێی لێکۆڵینەوەی «سمث» کە بەسەر (٢٦) منداڵی کرد بوو نزیکەی (١٥٤٠) وشەیە . تاقی‌کردنەوەیێکی سەیر بەسەر منداڵێکی پێنج ساڵەیان کرد ، ئەو و شەو رستانەی کە بە درێژایی رۆژێك‌دا لە دەمیا دەرچوو بوون تۆماریان کردنە سەر شەریتێکی کارەبایی کە (١٤٩٣٠) وشەو لە ناوەرۆکی (١٩٦٧) رستەدا بوون‌و لەمانەش (٤٠٢) پرسیار بوون‌و لە پرسیارەکانیش (٢٩٧)یان بە مانا بوون . منداڵەکە تەنیا (٣٩) خوولەکە بێ‌دەنگ ببوو . منداڵ لە نێوان (٣-٦) ساڵ لە تەمەنی‌یەوە ئارەزووی بۆ فێربوونەوە گەرمەو .دەیەوێ بتۆژێتەوە لە ئەوەی کە دەی‌بیستی‌و دەی‌بینێ‌و بە رینکاری دەبێتەوە . هەر وەکو «ئەنجلوبتری» واتەنی : «ئاردزووی منداڵ بۆ پرسیارکردنەوە لە برسێتی مێشکیەتی بۆ زانین . دەبێ بە وەڵامێکی راست‌و رەوان وەڵامی بدرێتەوە نە وەکو گۆشەگیرو سست بێت‌و زیرەکی‌ی نەشونمانەکات» .

دەشێ منداڵ پرسیار بکات بە مەبەستی ئەوە دەستکەوتی زمانی‌ی زیاد بێتەوە ، لەم بارەدا پرسیارەکانی سادەو ساکارن‌و زۆریش بە تەنگ وەڵامدانیان نی‌یە ، چەنەبازی دەکات بۆ ئەوەی مەشق بە زمانی بکاتەوە . دەشێ پرسیار بکات بە مەبەستی ئەوە ژیانی کۆمەڵایەتی‌ی نەشونما بکاتەوە . دەشێ پرسیار بکات تا وەکو سەرنجی خەڵك بۆ خۆی رابکێشێت بەتایبەتی ئەگەر بێ بەری بووبێ لە خۆشەویستی‌داو فەرامۆش کرابێ . دەشێ پرسیار بکات تا وەکو خەڵك لایەنگیری بیرو رای بگرن . دەشێ پرسیار بکات بە مەبەستی ئەوە تۆڵە بسێنێ لە دەسەڵاتی گەوران دا بەتایبەتی ئەگەر بە توندو تیژی مامەلە کرا بێت .دەشێ پرسیار بکات سەبارەت بە ناڕەحەتی دەروونی‌یەوەو لەم بارەشدا پرسیارەکانی زۆر دووپات دەکاتەوەو ناکاتە رادەی سەلماندن . منداڵ لە بابەتی کەردوون‌و ژیان‌و مردن‌و فسیۆلۆژی‌و پێکهاتووەکانی لەش‌و گیان لەبەردا پرسیار دەکاتەوە . دەشێ پرسیار بکات لە شتێك‌دا تەنیا هەر لە ئەندێشەی دابێت . پرسیارەکانی منداڵ جۆراو جۆرن‌و بە پێی دوورو بەرو ئاستی رۆشنبیری خێزانەکەی دەگۆڕێن . منداڵ هەر لە تەمەنی سێ ساڵی‌یەوە دەیەوێ جیاوازی نێوان رەگەزی نێرینەو مێینە بە مەبەستی زانین نەك چلکن بکاتەوە . پزیشك «صبری القباني» دەڵێ : «ئەگەر منداڵ ئارەزووی بۆ زانینی نهێنیە رەگەزی‌یەکان تێرنەکاتەوە ، دەشێ بە شێوەی تاکسایی‌و لەسەر شەقامدا تێری بکاتەوە» .

وا باشە منداڵ لە ماتەمی‌و رووداوی غەمگیندا دوور بخرێتەوەو ،

لە دوایدا دەڵێین : ئەگەر منداڵێك بە دایك‌و باوکی‌یەوە شاد بوو بێت‌و ئەوانیش گوێ بۆ قسەو پرسیارەکانی شل بکەن‌و بزانن مەبەستی لە پرسیارەکانی‌دا چی‌یەو ، بە هێمنی وەڵامی بدەنەوەو گیروگرفتەکانیشی شی بکەنەوەو نەی ترسێنن‌و بە وەڵامی چەوت نەی فریوێنن، ئەو ساکە دەتوانن هاتی بدەن بۆ پشکنین‌و تۆژینەوەو داهێنان‌و ئازایەتی‌و منداڵەکەش پشتی پێیان دەبەستێ و بە دڵو دەروونێکی چەسپاویش بەرهەڵستی ژیان‌و گیروگرفتەکانی دەکاتەوە .

یعقوب قصاب

منداڵ و هەستی مۆسیقا

منداڵ ئەو فریشتە ئێسك‌سووکەیە کەوا ئاوەدانیە بۆ خێزان‌و کۆمەڵ . وەئاواتی‌دووا رۆژی هەموو نەتەوەیەکە ، جا پێویستە پەروەردەکردنی بەشێوەیەکی راست‌و رەوابێت‌و زانستیانەمامەڵەی لەگەڵدا بکرێت لەژیانی رۆژانەیدا .

مۆسیقا یەکێکە لەو بەشە گرنگانەی کەمنداڵ زوو هەستی پێدەکات ــ هەر لەسەرەتایی تەمەنی لەمابەینی ٤ــ٦ ساڵ ئەتوانێ چەند وشەیەك لەگۆرانیەك لەبەر بکات لەگەڵ ئاوازەکە ــ ئەم قۆناغە زۆر ناسکە بۆ منداڵ پێویستە پەروەردەیەکی زانستیانە بکرێ چ لەرووی مۆسیقا یا لەباری سایکۆلۆژیەوە .وە نموونەش بۆ هەست پێ‌کردنی بە مۆسیقا لەم تەمەنە توانایی لاسایی کردنەوەو لێك جیاکردنەوەی دەنگی شەمەندەفەر ، ئۆتۆمۆبیل ، گیاندار ، باڵندەی هەیە بگرە هێندێ جار لەبەر خۆیەوە چەند وشەیەك ئەڵێ بەئاوازێك‌و هەستی خۆیی دەئەبرێ تاسەرنجی خەڵك بۆخۆی رابکێشێ .

وەئەگەر ئاورێك لەمێژووی مۆسیقای گەلانی پێشکەوتوو بدەیتەوە ئەبینین چەندین هونەرمەندی مۆسیقایی بەرزیان تیدا هەڵکەوتووە وەك بیتهوفن‌و موزارت‌و شۆپرت وزۆرانی تر کەلەتەمەنی ٥ ساڵیدا خولیای مۆسیقایان هەیووەو وەك گۆشت‌و خوێن لەلەشیانا جیا نەبۆتەوە کە ئێستاو تا

مرۆڤ ئەمێنێ مێژوو بەشانازیەوە ناویان ئەبات وەك ئەستێرەیەکی گەش .

لەئاسمانی هونەری مۆسیقا ئەمێنن هەر زیندوون چالێرەدا ئەرکی خزمەت کردنی منداڵ لەرووی مۆسیقاوە ئەکەوێتە سەر شانی هونەرمەندەکان ودەزگا هونەریەکان‌و دایك‌و باوك یەپلەی یەکەم . بۆ ئەوەی ئێمەش بتوانین پاشە رۆژێکی رووناك دابێن بکەین بۆجگەر گۆشەکانمان کەهەستی ناسکیان هەڵنەبزرکێ .

بۆ ئەوکارەش ئەبێ هەر لەسەرەتایی خۆیندوە لە قوتابخانەکان ئەم لایەنە گرنگە راچاو بکرێت . ئەویش وەکو .

ئامادەکردنی گۆرانی سووك لەگەڵ هۆنراوەی خۆش‌و ساکار تا منالْ بەئاسانی وەربگرێ . وەهەروەها دابێن کردنی ئامێری سووك وەکو تەپڵ‌و (مثلث) چونکە ئەم

بڕوانە ل ١١

نووسینی
لوقمان برزنجی

ژیانی خێزان لە دەرەوەی سنوور

ئەگەر لە ژنەکەت بدەیت ئەخرێیتە بەندیخانەوە .... مەترسن ئەم بڕیارە لە لای ئێمە بەسەر کەسدا ناسەپێنرێت ، بەڵام یاسایەکی نوێ‌یەو ٣٧و لایەتی ئەمریکا بڕیاریان لەسەر داوە .. بە یاسایەکی شۆڕشگێرانە دائەنرێت ، ئافرەتان گەلێك پێیان خۆش بوو پیاوانیش قینیان لەم یاسایە بووەوە.. ئەگەر هاتوو زانیمان رێژەی ئەو ئەمریکایانەی ئەم کردەوەیە رەوشتیانە ئەکاتە ٣٠٪ ئەو کاتە تێئەکەین ئەم یاسا نوێیە چەند گرنگە .

چاوی ژنەکەت ئاوسا بێت بەند ئەکرێیت ، دەستی شکا بێت بەند ئەکرێیت ، خوێن لە لوتی بێت بەند ئەکرێیت ... لە سەرەتاوە پێ وتن گوێ مەدەنێ ئەمە لە لای ئێمە نییە بەڵکو لە ئەمریکایە ، ئەم وتانە کچە نووسەرێکی فەرەنسایی نووسیویەتی لە لێکۆڵینەوەیەکیدا کە پشتی بەستووە بە بڕوانامەو ژمارەو ماوەیەکی زۆریش لەوێ ژیاوە .

نووسەرەکە ئەپرسێت چ هۆیەکە پاڵ بە پیاوی ئەمریکایەوە ئەنێت لە ژنەکەی بدات ؟ ئایا بەرپەچ دانەوەی بێ ئیشی‌و ئاوسانی بازاڕە ؟ یاخود ئەو پیاوانە حەزی سێکسی خۆیان ئەشارنەوەو بەلێ دان نەبێت ناتوانن دەری ببڕن ؟ یاخود مەترسیانە لە جەنگی ئەتۆمی ؟ ئەم پرسیارانە هەمووی کۆبوونەتەوە لە بەردەم پیاوی ئەمریکاییدا ، (ئەی باشە مرۆڤی رۆژهەڵاتی لەبەر چی لە ژنەکەی ئەدات ؟!!) .

خاوەنی باسەکە ئەڵێت تەلەفزیۆن فیلمێکی بە ناوی (قەرەوێڵەی سووتاو)ەوە پیشاندا ، هەستی هەموو ئەمریکایەکانی بزواند ٧٣ ملیۆن کەس ئەم فلیمەی بینی مەترسی خستە دڵی پیاوانەوەو غیرەتی‌دا بەر ژنان و ئازای کردن ، فلیمەکە دەربارەی چیرۆکێکی راستەقینەیە ژنێکە پانزە ساڵە شووی کردوە ١٥ ساڵە لێدان ئەخوات ... رۆژێ لە رۆژان گاڵۆنێ نەوتی کرد بەسەر ئەو قەرەوێڵەیەی مێردەکەی لەسەر نووستبوو بە دەستێکی شفارتەی پێوە ناو بە دەستەکەی تریشی دوو منداڵەکەی فڕاندە دەرەوە ... ماوەیەکی تر ئەدرێت بە دادگاو بەرەڵاش ئەکرێت چونکە ئەڵێن ئەم کردارەی بەرگری‌کردن بووە لە مافی خۆی .

بزوتنەوەیەکی ئافرەتانی ئەمەریکا ئەڵێت (کۆمەڵگای ئەمریکا زۆرترین کۆمەڵگایە لە جیهاندا کە نێرینەی زۆرە .. پیاو بەرێزەو سەرەکە .... زیرەکی‌و هێزو دەسەڵات بۆ ئەوە ... ژنیش کۆیلەیەو رەدوی پیاوە) .

بە هەر جۆر بێت ئەگەر رێژەی ئەو پیاوانەی لە ژنەکانیان ئەدەن لە ٣٠٪ بێت لە ئەمەریکا ... ئەی رێژەی پیاوانی وڵاتانی جیهانی سێیەم چەند ئەبێت پرسیارێکەو کێ وەڵامی ئەداتەوە ؟!!

و. هێرش محمد امین

□ بەبۆنەی جەژنی ڕۆژنامەنووسی کوردی □

نەقیبی ڕۆژنامەنووسانی لقی کوردستان

بۆ هاوکاری ئەدوێ

لە رۆژی رۆژنامەنووسیی کوردیدا ، رۆژی پیرۆزی ووشەی جوان ، رۆژنامەنووسانی کورد ئاهەنگ بەیادی لەدایك بوونی یەکەم رۆژنامەی کوردی دەگێڕن کە بەناوی « کوردستان » دەرچولەم رۆژە پیروزەدا ، یادی ئەو شۆرەسوارانە ئەکرێتەوە ، کە لە پێناوی خزمەتی ووشەی جوان ، رێبواری سەودا سەر بوونو بەردەم رۆژنامەنووسی کوردییان رووناك کردەوە .

رۆژنامەنووسی کوردی ، لەنێوان دوێنێو ئەمرۆدا . هەنگاوی گەورەی ناوەو بەردەوامە لە خزمەتی رەوتی رۆژنامەنووسیو راگەیاندن ئەوە بو بەم بۆنەوە . بەرێز مامۆستا محمد امین محمد نەقیبی رۆژنامەنووسانی لقی کوردستانو ئەمیندناری رۆشنبیریو لاوان ووتی :-

دەرچونی رۆژنامەی « کوردستان » لە مێژووی رۆژنامەنووسیی کوردیدا بایەخی دیاری خۆی هەیە ، بەتایبەتی لەو بارو دۆخەدا کە لە دایكبوونی ، بەو شێوەیە ، کە توانی ببێتە بەردی بناغەی پتەوی کاروانی رۆشنبیریو رۆژنامەنووسیی بێگومان ئەگەر چاوێك بە مێژووی رۆژنامەنووسی کوردی بگێڕین . هەست بەوە دەکەین . رۆژ بە رۆژ باری رۆژنامەو کاری رۆژنامەنووسی بەرەو پێشەوە چووە . بەتایبەتی دوای دامەزراندنی دەزگای تایبەتی چاپو بلاوکردنەوەو نەقابەی رۆژنامەنووسی ، بۆ ئەوەی لەگەل باری پێشکەوتنی ژیانی رۆشنبیری یەکتر بگرێتەوە ...

دامەزراندنی لقی کوردستان بایەخی خۆی هەیە ، ئەوەتا لە ماوەیەکی کورتی تەمەنیدا توانیویەتی گەلێك چالاکی بە ئەنجام بگەیەنێت کە دیارترین ئەو چالاکییانەش بریتییە لە : بەشداربوون لە سەراپای بۆنە نیشتمانیو نەتەوەییەکان و بەشداری لە لێژنەی راوێژکاریو ئاهەنگ گێڕان بە یادی رۆژی رۆژنامەنووسیی کوردی کە هەموو سالێك ساز دەکرێت . هەروەها بەرنامەی دیار بۆ رۆژی رۆژنامەنووسی عیراقیو بۆنەی دامەزراندنی لقی کوردستانو رێكخستنی خولی تایبەتی بۆ لێپرسراوانی بەشی راگەیاندن لە دەزگاکانداو پێشوازی ئەندامانی نەقابە لە مەلبەندی گشتییداو بەشداریکردنی ئەندامانی نەقابە لە سەردانی وولاتە بێگانەکان لەو وەفدە رۆژنامەنووسییانەی چوون بۆ دەرەوە ...

بێگومان هەندێ لەم بەرنامانەش جێبەجێ کراونو گەلێك نەخشەی تر بە دەستەوەیە ..

لەوانە ، نەقابە خەریکی دەرکردنی بلاوکراوەیە کە ، بۆ دیارخستنی چالاکییەکانی لقی کوردستان . هەروەها رێزلێنانی رۆژنامەنووسانی کوردستان بە بۆنەی جەژنەکەیانەوە . دیسان پێشکەشکردنی کۆرێك بۆ مامۆستا کەمال رؤوف محمد دەربارەی رۆژنامەنووسیی .

جگە لەوەی کە نەقابە بەردەوامە لە خزمەتی باری ژیانی رۆژنامەنووسان لە ناوچەکەدا ، بەتایبەتی راپەڕاندنی کاروباری نەقابی .

بێگومان بەشداریکردن لە بەرەو پێشەوە بردنی نەقابە ، ئەرکی هەموو لایەکەو هیوامان گەشە بە پاشەرۆژو بەرەو پێشخستنی رۆژنامەنووسیو باری ژیانی رۆژنامەنووسان .

شێرزاد - لقی هەولێر

• عبدالله صالح شارباژێڕی •

سوپای عیراق

خومەینی خوێنڕێژ چیت لێمان ئەوێ ؟
بشنت لە ئاشتی هەر شەڕت ئەوێ
بۆ شەڕ ئەفرۆشیت بە گەلی عیراق ؟
کەی تۆ ئیسلامی چەپەلی ناپاك ؟
بە چەند مانگ جارێ هێرش ئەهێنی
ئەتەوێ گوایە عیراق بشکێنی
بەناوی ئیسلام ئەمان ترسێنی
خەوە خەیالە بە خوا نایبینی
سوپای عیراقو گەلی قارەمان
تێکت ئەشکێنن بە حەقی یەزدان
سنوور گیراوە هەروەك پۆلایە
چەند سوپات هەبێ دەرەقەت نایە
بەخوێنی گەشی لاوانی عیراق
سوپات ناهێلین ئەی خەبنە ناو خاك
ئالای وولاتمان ئەشەکێتەوە
سوپای سەربەرزمان ئەگەڕێتەوە

★ ★ ★

نووسەرێکی لاو

لەراستیدا گفتوگۆو لێکۆڵینەوە ، دەربارەی ئەدەب مرۆڤ رائەکێشێ ، بۆئەوەی زیاتر لەناخو بیری نوسەرانمان . بگەن .. لە چاوپێکەوتنێکدا توانیمان لەگەل نوسەری لاو کاك «بەهات حسیب قەرەداخی» باسی هەندێ لایەنی کاری بەراورد کردن لەئەدەبی کوردیدا بکەین ..

● تائێستا چەند کارێکی بەراورد کردنی ، ئەو وەرگێرانانەمان بینیوە کە ئامادەتان کردوە .. ئەم کارەتان چۆن هەلبژارد سەرەتا چۆن دەستان پێکرد .

- لەراستیدا بەکەم هاندەر بۆ دەستپێکردنی ئەم کارە خوێندنەوە بوو ، چونکە خوێندنەوەی کوردیم کەم بوو سەرەتا هەندێ شتم نووسی کە پیشانی باوکمدا ، سەرنجی هەبوو دەربارەی زمانەکەم . رێنمایی کردم کە شتی کوردی بخوێنمەوە . بۆ ئەو مەبەستە - خەندەلێوم - خوێندەوە ، یەك دوو بەشی سەرەتایم تەواو کرد . ئەروانم وەك چیرۆکە نیە کە کاتی خۆی بە عەرەبی خوێندبومەوە . ئەوە زیاتر سەرنجی راکێشام . لە سەرەتادا ووتم رەنگە لاوازی زمانەکەی خۆم بێت . بەلام کاتێ بەراوردم کرد لەلاپەرەی یەکەمدا دووسێ هەلەم بەرچاوکەوت . ئەمە بوە هۆی ئەوەی یەکەیەکە بەراوردیان بکەم . هەندێ هەلەی زمانی کوردیشم تیادۆزیەوە ، لەگەل ئەوەی زمانەکەشم لاوازبوو ، ئیتر وەك پرۆژەیەك بڕیارمدا کە خۆم لەگەل ئەو بەرهەمانەدا ماندووبکەم .

● ئەو بەرهەمانەی تائێستا بەراوردت کردون .

- خەندەلێو ، پیرەوزەریا . براکوژی ، شۆرشی مردووەکان

● ئامادەکراو چیتان بەدەستەوەیە .

- مرۆڤە ترسناکەکان - کە احمد ئابلاخی لە الرجال الخطرون ی یاسین رفاعیەوە وەری گێڕاوە . خۆشەویستی ژیان محمد بدری لە [تحت سماء الجلید]یەوە وەری گێڕاوە . جگە لەوەش لەخۆ ئامادە کردندام بۆ بەراورد

بڕوانە ل ١١

ئازاد

نازێ نازەنینێ

■ **جلال ملا حسن خوشناو** ■
دەمەتەقێیکی فۆلکلۆری

کوڕ :
نازێ نازێ نازەنینێ
روومەت گورێ بن پەرژینێ
هێلاکە هەرچی بت‌بینێ
منم رەسول گومەشینێ(١)
رەسول مێردەکی کەم نییە
خینی سەد گایێ جۆتییە
لەگەل سەد شیری سرییە
ئەدی بن مارانم چییە

کچ :
هەتیم لەوێ بەکنە
خینێ تو ماچەکی منە
هەتیم لەوێ بەس برەوی
مستەکت دەم لەبەر دەوی
زارو دەوت وێك‌بکەوی
سەرت بڕوا قالبت کەوی
من قەراتم لەوی قەوی
سەرێ کاکم ناکەم نەوی

کوڕ :
تۆ قەرانی من لەشکرم
حەفت ساران دەورەت دەگرم
یان دەت‌گرم یان دەمرم

کچ :
کورە حەیفە تۆ بمری
بێ زەمزەمەو بێ لەشکری
کو قونگران(٢) وەردەگری

کوڕ :
منم پاشای قەندەهاری(٣)
تۆ سار لەبنت دەکەم کاری
دەت رووخێنم وەك حەسارێ
قزل(٤) باشیت دەینمە خوارێ

کچ :
بە تۆ دەرێم ئەی برارە
بحەینێ زوو وەرە مارە
تێك وەربدە خەتو خارە

کوڕ :
یازدە مانگو دوازدە سارە
چەندم لێدا عەرزو حارە
لەبەر رەندێ روو بە خارە
تازە پێم دەرێ برارە
وەلا نامچی لە خەیارە(٥)
لە خەیارم ناچی قەتە
مەمکت شەمامەی خەت خەتە
لە بۆ جاحێلان(٦) حەزرەتە

کە چیرۆك نووس

أحمدقادر سعیدمان بینی

■ **ئازاد** ■

لە بەیەك گەیشتنێکا کاك احمد قادر سعیدی چیرۆك نوسمان بینی ، لە سێ کێشەی گەورەی ئەمرۆی رێگای چیرۆکو چیرۆکنوسینی کوردی دواین کە بریتی بوون لە مەسەلەی ئەزمونو تاقیکردنەوەی نوسەران ، باری ئەمرۆی چیرۆکی کوردیمان ، پاشان رومانی کوردی .. مامۆستا احمد بە وردی باری سەرنجو رایخۆی پێشکەش کردین مامۆستا خاوەنی کۆمەلە چیرۆکی (ئەزوی ناخ) وتی :

-- ئەدیبی رەسەن خۆی لە پێناوی ئەدەبدا دەسووتێنێ . دەیان شەو دەخاتە سەر یەکو چەندان موچرکەو ژان دەکاتە هەوێنی سەر هەلدانی هەر بابەتێك .. ئەگەر بە ووردی بە ووشەی ئەزموونداشۆر بینەوەو بچینە بنجو بناوانی خۆی لە وەلامێکی دوورو درێژدا دەبینێتەوە . بەلام بە کورتی ئەزموون ئەو تاقیکردنەوە ئەدەبیانەن نووسەر لە رێڕەوی ژیانیاندا بەسەریاندا ردت دەبێ . خەمو ئازارەکانی . خۆشیو خەندەو بێکەینەکانی دەکاتە هەوینی دەربڕینو لێیانەوە بابەت دەداتە دەست خوێنەر . ئەزموون واتە بوونو بنج داکوتانی نووسەر لە ناو دلو دەروونو هەستی خوێنەرەکانی بەلام ئایا ئەزموون لە نووسەرێکدا کۆتایی دێ ؟ یان نووسەر بە فەریکی دەبێتە خاوەن ئەزموون ؟ بێگومان نەخێر . نوسەرو ئەدیب بۆ ئەوەی بتوانێ بوارەکانی ژیانی ئەدەبی دەولەمەند بکات پێویستی بە تاقیکردنەوەی خوودی خۆیو نەتەوەکەیو شارەزا بوونی لە ئەدەبی نەتەوە زیندوەکانی دیکەی جیهان هەیە .. ئەزموون واتە گەڕان بە دوای خۆ دوزینەوە . خۆدوزینەوەیەکی راستو رەسەنو قالبوون لە ناو ئەدەبدا . یان دانانی دنیایەك کە ناخی خۆی تێیدا ئەمربێ .

دەربارەی چیرۆکی کوردی . لە چاو تاقیکردنەوەی شیعریدا نوێ ترە بە چەند پلەو هەنگاوێکدا رۆیشتووەو زوربەی قوناغەکانی بڕیوە . ماوەیەك لەمەو پێش چیرۆکی ئالوزو تەمو مژاوی سەری هەلداو ئەدیبو چیرۆکنووسانی خەریك کرد بەلام وا خەریکە ئەو دیاردەیە تەمی رەشی دەرەوێتەوەو خۆری روونی لە ئاسۆدا دەردەکەوێ .. ئەوەتا چیرۆکنوسان خەریکن خۆیان لە گێڕانەوەی راستەوخۆ دەپارێزن ، بەرەو هونەری نوێی چیرۆك نووسین هەنگاو دەنێن ، دەربارەی چیرۆکی وەرگێڕان ، هەروەکو چۆن پێویستیمان بە چیرۆکی خۆمالیو زیندوو و رەسەنە ، پێویستیمان بە هی وەرگێڕاویش هەیە ، بەلام ئەگەر بپرسین دەبێ وەرگێڕراو چۆن بێ ؟ چەند خالێکی گەلێك گرنگ هەیە کە نابێ بە هیچ شێوەیەك فەرامۆش بکرێن لەوانە ..

★ وەرگێڕان لە زمانە ئەسلەکەوە ، تامو چێژی چیرۆکەکە زیاتر دەپارێزێو لێی نزیکتر دەبێ .

★ زمان زانی .. واتە وەرگێر دەبێ هەر دوو زمانەکان بە تەواوی بزانێو نەك هەر بەلەنگی شتێك دەربارەی زمانی دووەم بزانێو دەم لە وەرگێڕان وەردا .

★ رەوانی لە دەربڕیندا ، زۆر چیرۆکی وەرگێڕاو هەیە بە ئاستەم رستەو دەستەواژەکانت بۆ دەچنەوە سەر یەك تێی دەگەی دەزانی چییە ..

بۆ رۆمان .. من خەو بەو رۆژەوە دەبینم کە بە چاوی خۆم رۆمانێکی رەسەنو مەزنی کوردی بخوێنمەوەو بە جیهانە فراوانەکەیدا هەنگاو هەلێنم ماوەیەك لێرەوپێش برێك لە نووسەران بانگەوازی نووسینی رۆمانیان دەرکردوە ، بەلام تا ئێستا هیچیان دیار نییە ، بەرای من رۆمان نووسین خۆی

بڕوانە ل ١١

کەو

بەلا سەرێ خوو خۆدانیە

• **عبدالستار عبدالله کامل** •

زۆر جارا ل ناڤمەدا ئەڤ گۆتنە تێتە گۆتن ، کە گۆتنەکە ژ گۆتنێن مەزنا . هەروەسا چیرۆك و راستی ییێن هەین چەوتیو نەتەوەیا کەوی دگەل گەلێ ویدا بوومە بەرچاڤ دکەن .

بەلێ مخابن ئەو چیرۆکو راستی زۆر کێمن . دەمەکێ درێژ ئەز گەرهام من هندەك چیرۆك بدەست خۆ ئێخستن ، ئەو چیرۆکا ژ هەمیا چێترو کەڤن‌تر ئەڤەیە :- دەمێ ئنگلیزی وولات بن‌دەست کریو هێزێن خۆ دانای‌نە پارێزگەها هەڤلێرێ و پشتی جێگیربوونا وان ب ماوەیەکێ نزیك ئەفسەرەکێ ئنگلیزی دگەل یاریدەدەرێ زمانی « مترجم » چوو شەقلاوێ . ل شەقلاوێ ئەوو یاریدەدەر چوونە سیکێ ، لسیکێ گەریان و نێچیرڤانەك دیتن کو یێ رنشتییەو سەبەتەکا تژی ژ کەوێن سەربریو دگەل کەوەکێ ساخ د قەفەسێدا یێ برەح ویقە ، ئەفسەرو یاریدەدەر چوونە دەف نێچیرڤانی .

ئەفسەری گۆتە یاریدەدەری بێژێ بهایێ کەوەکی چەندە ؟

نێچیرڤانی گۆت کەوەك ب درهەمەکییە . ئەفسەری گۆتە یاریدەدەری بێژێ ئەو ڤان کەوا چەوا دگریت ، نێچیرڤانی گۆتی ئەز کەوێ خۆ دبەمە چیای . کەوێ من یێ کەهییە نافریت ، داڤا لبەر قەفەسێ ڤەددەمو دەرگەهێ قەفەسێ ڤەدکەمو خۆ ڤەدشێرم . کەوێ من دخینیتو کەوێن دی تێنو ل کەوێ من کۆم دبن ، کەوێ من شەرێ وان دکەتو دچیتە دقەفەسێدا . کەوێن دی بەلا خۆ ژ کەوێ من ڤەناکەنو ل دۆرێن قەفەسێ دزڤرن و دکەڤنە داڤێدا ، ئەز ژی دچم وان کەوا دگرم . یێ من ڤییا دێ سەرێ وی برمو یێ من نەڤیا سەرێ وان نابرمو دئینمە سیکێو دێ فرۆشم .

ئەفسەری گۆت پاکانێیە کەوێن دی یێن ساخ ؟

نێچیرڤانی گۆتێ کەوێن ساخ من خر فرۆتن . ئەفسەری گۆت : بلا ڤی کەوێ دقەفەسیدا بفرۆشییە من . نێچیرڤانی گۆتێ ئەز ڤی کەوی نافرۆشم ، ئەڤ کەوە کەوێ منێ راڤییە ، بخێرا ڤی کەوی ئەز کەوێن دی دگرم .

ئەفسەری گۆت : بێژێ نافرۆشیت ب یازدە دەرهەما .

نێچیرڤانی گۆتێ نەخێر ئەز نافرۆشم . ئەفسەری هەر زێرەکر هەتا گەهشتییە پێنج دیناران .. نێچیرڤانی گۆت بلا .

ئەفسەری پێنج دینار دانە نێچیرڤانی . نێچیرڤانی کەو ب قەفەسڤە دا ئەفسەری . ئەفسەری کەو ژ قەفەسێ ئینا دەرێو دەستێ خۆ هاڤێتە سەرێ کەویو سەرێ کەوی هەلکێشاو کەو هاڤێتە ناڤ سەبەتا کەوێن سەربری .

نێچیرڤانی کرە هاوارو بخۆ داداو گۆتێ مال خراب ئەگەر تە بۆ هندێ بوو نی کەوێن سەربری دحازر بوون .

ئەفسەرێ ئنگلیزی گۆتە نێچیرڤانی من سەرێ کەوی هەلکێشا چنکی ئەیارێ گەلێ خۆیە ، بەلا سەرێ خوو خۆدانێ خۆیە . بێ وەفایە ، خائینە .

نێچیرڤانی گۆت : بەری ٢٠٠ سالا .. ٣٠٠ سالا ئەم ڤێ دزانین بەلێ یا ژخۆیە .

★ ★ ★

گەلو ئەز ژی دبێژم نەك بەس کەو بەلێ هەر مرۆڤەکێ سەرێ خۆ بۆ دوژمنا بچەمینیتو خزمەتا دوژمنا بکەتو بدژێ گەلێ خۆ رابوەستیت پێتڤییە سەرێ ویژی وەکی سەرێ کەوی بێتە هەلکێشان .

Institut Kurde de Paris

لە ئێرانی خومەینی

بەم جۆرە ئافرەت زیندە بە چاڵ دەكرێت

[ئەوەی دەینووسم مستێكە لە خەروارێـــك بەسەرهاتەكەی من بەشێكە لە هەزارویەك بەسەرهات كە هەموو ڕۆژێك بەندیخانەو زیندانەكانی خومەینی بە خۆیانەوەی دەبینن ، ئەگەرچی نووسەری ئـەم چەند دێڕە (پەروانە صەبوور) توانیی خۆی لـــە ئێران دەرباز بكـات ئەگینا هـەزاران (پـەروانە صەبوور)ی دیكە هەن لە زیندانی ئیڤین‌و دەیـــان زیندانی دیكەدا كە تاكوو ئێستا هیچ شتێكیان دەربارە نازانرێت ، دەكوژرێن‌و ئازار دەدرێن‌و بە ئەشكەنجەوە زیندەبەچاڵ دەكرێن ٠] .

كاتژمێری نۆی بەیانی بوو كاتێك پاسەوانانی خومەینی پڕیان دایە یەكێك لە ئامادەیی‌یەكانی كچان لە تاران بۆ ئەوەی بە شێوەیەكی ناپەسەندو بەبەرچاوی قوتابی‌یەكانمەوە لەپێشم بدەن ؛ كە ئوتومبیلە جێبەكە كەوتە ڕێ هەستم كرد كەسی دیكەی تێدایە بـــەڵام نەمدەزانی كێن چونكە پاسەوانەكان چاویان بەستبووم . پاش نیو سەعات لە ئوتومبیلەكە دابەزیین كاتێـــك ڕاوەستا چووینە شوێنێكەوە نەمدەزانی كوێیە كـە دەستەسڕەكەیان لەچاو كردمەوە چەندم سەر سوڕما كە زانیم ئەوانەی لە ئوتومبیلەكەدا لەگەڵم بوون باوك‌و براكانم بوون .. ناتوانم باسی پێخۆشحاڵـــــی‌و دڵخۆشی‌ی خۆم بكەم كاتێك لەوپەڕی ترس‌و لەرزدا چاوم پێ كەوتن ..

بۆ ژوورێكی گەورەیان بردین تەختەیەكی تێدابوو دەرگایەكی بچووك لە ناوەڕاستیدا بوو دەچـــــووە ژوورێكی كەوە ، پاش سەعاتێك چاوەنواڕی بانگیان كردمە ژوورێكی دیكەوە ئاخوندێكم بەرانبەر خـــۆ بینی لە ناوەڕاستی دوو پاسەواندا دانیشتبوو داوای لێكردم دانیشم پاشان پرسیاری لە ناوو پەیوەندیم بە بەرهەڵستكارانەوە كرد .. پێم گوت هیچ پەیوەنـدی‌یەكم نی‌یە پێش ئەوەی قسەكەم تەواوبكەم یەكێكیان بە دەستی مستەكۆلەیەكی لە ددانەكانم سرەوت دەمم پڕ بوو لە خوێن .. خۆمم پێ ڕانەگیرا دام لە پرمەی گریان‌و ئەوانیش هەڕەشەی ئەشكەنجەو مەرگـــ‌و لەسێدارەدانیان لێدەكردم .. لەڕاستیشدا هیـــچ چالاكی‌یەكی رامیاریم نەبوو پەیوەندیشم بـــــــە بەرهەڵستكارانەوە نەبوو .. پێم گوت دەتوانم بزانــم تاوانی من چی‌یە ؟ ئاخوندەكە وەڵامی دامەوە سكاڵات

● ب. شەپۆل ●

● كردوویەتی بە كوردی ●

لێكراوە وا دەگەیەنێت كە قسەیەكت كردووە بـــە خراپی خومەینی دەگرێتەوە ، تاوانێكی وەك ئەمەیش سزای لەسێدارەدانە !! ئەوجا زانیم لیژنەی پاسەوانی خومەینی لە قوتابخانەكەدا ئەو تاوانەیان داوەتە پاڵم بەوەیش دەیانویست لەبەر هەندێك كاروبـــــاری كەسایەتی تۆڵەی خۆیان لێم بكەنەوە ..

پاش پرسیارو وەڵامێكی كورت‌و خێرا دووبارە چاویان بەستمەوەو بۆ زیندانی «ئیڤین»یان بـــردم بەبێ ئەوەی ڕێگەم بدەن خواحافیزی لە باوك‌و براكانم بكەم ، پاشان زانیم دوو ساڵ زیندانیان بەســـەر باوكمدا دابوو گوایە بە تاوانی ئەوەی تلیاكیان پێوە گرتووە ، ئەویش دوای سێ مانگ زیندانی توانی بـە بەرتیلێكی سەد هەزار تمەنی خۆی لە زیندان ڕزگـار بكات ، براكانیشم بە تاوانی ئەوەی گۆڤاری قەدەغەیان لا گیراوە هەر یەكەو یەك ساڵ زیندان كران .

كە گەیشتمە زیندانی ئیڤین لـە ترس‌و لەرزی ئەو قسانەی دەربارەی ئەم زیندانە نەفرەتلێكراوە بیستبوومن هەموو لەشم كەوتە لەرزین .

ئەو شەوەم لە زیندانی یەك كەسیدا بەسەربرد ، بـــۆ سەرلەبەیانی ئافرەتە بەندكەرەكە بـــۆ ژووری لێپرسینەوەی بردم ، كۆمەڵێك ئافرەت‌و كیژم لـــە بەردەمی خۆمدا بینی لە ڕیزێكی دوورو درێـــژدا ڕاوەستابوون چاوەڕێیان دەكرد پرسیاریان لێبكرێت ئەنجا لەبەر ئەوەی كە مـن ڕێبازی بەندیخانەكەمان نەدەزانی چۆنە یەكێكیان بە گوێوەی چرپاندم هەوڵی ئەوە نەدەم دەستەسڕەكەی سەرچاوم لابەرم چونكـە ئەوە تووشم دەكات بە تووشی جەربەزەیەكی ئەوتۆی دەست پاسدارەكان .

چاوەڕوان كردنمان لە بەردەمی ژووری پرسیندا چەند سەعاتێك درێژەی كێشا تا نۆرەم هات‌و چوومە ژوورەكەوەو لە سووچێكیدا . ڕاوەستام ڕووم لـــە دیوار بوو وەك پێیان ڕاگەیاندم ئەنجا دەست بە پرسیارو وەڵام كرا دەربارەی ناوو خێڵ‌و ڕەگەزم لە كـاتی پرسیارو وەڵامدا یەكێك لە پاسەوانەكان لە ناكاودا مستەكۆلەیەكی توندی ناراستەی پشتم كرد هەناسەی لێبڕیم كاتێك نارەزایی خۆم سەبارەت ئـەم ڕەفتارە دەربڕی كابرایەكی تر مستەكۆلەیەكی لەسەر سەرمدا بەبێهۆشی بوریامەوە .

چاووم كردەوە بینیم لە ژوورێكی دیكـــەی ژوورەكانی ئەشكەنجەدان‌دام‌و پیاوێكی قەڵـــەوی درێژی دەم‌وچاو ترشاو لە ئەشكەنجەدانی دوو كیژی هەژدەو بیست ساڵی بووەوەو هاواركردنی دووەمیان ئاهوو ناڵەی یەكەمیانی شاردبووەوە .

چاووم نوقاند پاشان دەستم بە ڕشانەوە كردو تووشی سەرئێشە بووم ، خوێنمژەكە ئاوڕی لێدا ـ مەوەو گوتی : ئەی ..... نۆرەی تۆش دێت .

خوێنمژەكە ئەشكەنجەی قوربانی‌یەكـەی دەداو پێی دەگوت : لە كەسانی تیپەكەت كەس نەماوە تەنیا پێنج نەفەر نەبێت .. هەمووتان لە سێدارە دەدرێن ئەگەر پێیشم نەڵێیت ئەوا دەستەخوشكەكانی ترت ددالی پێدا دەنێن .

پاش تەواوبوونی ئەشكەنجەدانی كیـژی دووەم نۆرەی منیش هات ، ئێستایش زۆر باش یەكەمیـن چەپەرۆكم لە یادە كە بەر سەرو دەست‌وپێم كەوتن .. پاشان بیرم نایەتەوە چیم بەسەرهات چونكە كە چاووم كردەوە خۆم لە ژوورێكی پڕ لە ئافرەت‌و كیژدا بینـی هەر یەكەو لە تەمەنێكی جیاوازدا بوو .. لە سەرەتاوە وامزانی كە لەوانەیە ژیانی پاش مردن بێت یان تازە لە خەوێكی پڕ مۆتەكەی تۆقێنەر بە ئاگا هاتوومەتەوە .. هەموو شتێكی دەوروبەرم سەیر بوون‌و بە هـــۆی لێدانەوە پەڵەی شین بووەوە هەموو لەشی تەنیبوومەوە كاتێك لێم پرسین من لە كوێم ؟ زانیم كە لە هۆڵـی ٢١٩ی زیندانی ئیڤیندام .. هەستم بە تۆزێـــك دڵنیایی كرد كە خۆم لەنێوان دەستەیەك لەو كیژانەدا بینی كە ڕوو بە ڕووی هەمان چارەنووسی مـــن ببوونەوە . .

ئەو ژوورەی كە جێی شازدە كیژی بەنـدی‌ی تێدا دەبووەوە پەنجای تێدا بوو ، لەبەر ئـــەوەی شوێنەكە تەنگ‌بوو بە نۆرە دەنوستین هەندێك لـــە كاتژمێری هەشتی ئێوارەوە تا نیوەی شەو دەنوستن ، هەندێكی تر لە نیوەشەوەوە تا دەی بەیانی دەنوستن .

جێبەجێكردنی لەسێدارەدان لە بەندیخانەكەدا لە كاتژمێری دەی شەوەوە دەستی پێدەكرد ، بەبێ دەسەڵاتی خۆیشمان بەوە ڕاهاتبووین گوللەكانـــی «بەزەیی» كە بە لەسێدارەدراوەكانەوە دەنران بژمێرین یەك ـ دوو ـ سێ ـ چووار ـ پێنـج ـ شەش ـ حەوت ئیتر بەم جۆرە تا دوایی كـــە بێدەنگی ئـەو ناوەی دادەگرت دەمانزانی چەند كەس لەسێدارەدراوون ..

لە كاتژمێری نۆی هەموو بەیانی‌یەكدا مایكرۆـ فۆنەكە ناوی هەندێك ئافرەتی بەندكراوی ڕادەگەیاند

بروانە ل ١١

Institut kurde de Paris

پۆستەی خوێنەران

● **بۆ برادەران :**

ڕوژهات باكوزی‌و عەگید شـــەفیق‌و جەلال مصـــطفی‌و لەزگین یـونس‌و خودانێ بـەرهـەمێ (هیڤی‌یا من) و خودانێ بەرهەمێ (بێدەرێت هیڤی یێت‌من) و برادەر محمد عبدالله ژدهوكێ‌و خودانێ چیرۆكا (چ نبنە) و خودانێ بەرهەمێ (گازیـەك) و دلسوژ بەرواری ژ دهوكێ : برایان ئەمێ لژڤانا بەرهەمێن باشتر و بووج‌و ســوودبەخش‌و لمـە نەگرن .

● **بۆ برادەر عبدالغنی حمد سعید كوڤلی :**

برا بەرهەمێ بهێتە نڤیسین بۆ ڕوژناما دڤێت بدەست خەتەكێ ڕێك‌وپێك بیت‌و لســەر یەك لایێ كاغەزێ بیت نەك هەردوواو پتر پیتەی بدەیێ .. داكو ئەم ژی بكارینە بدرســتی ڤەخوینین وبـەلاڤ كەین‌و گەلەك سەپاس .

● **بۆ برادەر ـ نورالدین انور :**

برا تەو باسێ فولكلوری پێكو تە ڕێكری گەلێ بنرخە لێ مخابن سەرژنوی دارشـــتنەك نوی دڤێت ژلایێ زمانزانەكێ كوردڤەو سوپاس .

● **بۆ برادەر ـ محمد عبدالله :**

هەكە برایێ من بكەی گەلە بابەت‌و باســێن كوردی هەنە گەلێ بنرخ‌و بەهـاترن ژڤی بـابـەتێ تەرێكری .. هەول‌بدە دێ سەركەڤی .. برادەرێ هێژا (بێ‌ماڤ مایی) سڤكە هۆزانەكا ڕێكری تەم دێ هندەكێ ژێ بەلاڤ كەین :

لڤێ بوهارێ
چ لێ بكەم
گەر ڕۆژا بێتن
تەڤیەك بارانێ
نەبارێتن وگولێت سۆروزەر
بێ ڤەنەبن
گەر بەزەكێ كویڤی لێ نەزێتن
گەر ئاگرێ نەورۆزێ لێ هەل‌نەبت
شەڤا ئاری پێ ڕۆن نەبیت
بلا ئەو ڕۆژ نەهێت
بلا نەهێت .

* * *

● **بۆ خودانێ بەرهـــەمێ (هـەردوو چاڤا ئـەز دێ ئینم) ..**

برا بۆچی هندە بچاڤەكێ ڕەش‌بین تو بـەرێ خۆ دكـەیە ژیانێ‌و تە ژیان وا كـریە دقەلپوبچـكێ كەزانێ دا .. ئەز دبێم ژیان هندێ ناهینیت‌و دلێ خۆ ڤەكەو بدلەكێ بەرفرەهـ بەرێ خۆ بـكە ژیـانێ ودەست باڤێژە قەلەمی‌و دێ بینین بەرهەمێ تە یێ ژنهۆ پێڤە دێ چەوابت .. سوپاس .

ڤی دەرگەهی ئەكەنەڤی

● حجی جعفر ●

پێش بچمە دناڤ بابەتێ خۆدا ، ئەڤ پرسیارە یێت دسەرێ مندا دلڤلڤن :

ئەرێ ئارمانج ژ ڤەهاندنا هۆزانێ چی‌یە ؟
ئەرێ هەمی هۆزان هۆزانە ؟
ئەرێ ئارمانج ژ ڤەهاندنا هۆزانێ ئەوە كـــو خەلك بێژیت فلانە كەس ژی بویە هۆزانڤان ؟!
یانە ، ئارمانج ژێ ئەوە ناڤێ خۆ ل ســـەر لاپەرێت گۆڤارو ڕۆژناما ببینیت ؟ یان ، ئارمانج ژێ ئەدەبەكێ بازرگانیە ؟ یان ژی ، بۆ دەســـتقوتانێ ڤەهاندیە ؟ یان ، بۆ رازی كرنا لایەكی ڤەهاندیە ؟!
یان ژێ . داكو خۆ شیرین كەت لنك هندەكا ؟!
یـــان .... هتد .

ئەڤ پرسیارد هاتنە هزرا من ، دەمێ هنـدەك هۆزان من ڤەخواندین‌و بەراورد كرین دگەل هۆزانا (جەنگا چەپەل) یاكو هۆزانڤان (مضان عیسا)یی دگۆڤارا بەیاندا بەلاڤەكری راستە هەچێ گوت :

(هەی دلبەرا من) مەرج نینە ئەڤیندار بیت ، یان هەچیێ گوت . **(هەی وەلاتێ من)** ، مەرج نینە نیشتمانپەروەر بیت .

هەچیێ چوار ڕستك ڤەهاندن . دیســـــان مەرج نینە ببیتە هۆزانڤان .

بەلێ پا ئەڤە كاروانە یێ پێك هاتیە ژ هـەمی توخما . ژ زیردك‌و نەزیردكا . ژ دەســـــتهەل‌و پێشلا . ژ كۆنەپەرست‌و نیشتمانپەروەرا .....

بێ‌گومان زیردك‌و دەستهەل‌و نیشتمانپەروەر دێ گەهنە قوناغێ . لێ نەزیردك‌و پێشــــــل‌و كۆنەپەرست . دێ ل نیڤا ڕێ یان . ل ســـەرێ ڕێ بێن‌كورت بن‌و پێت وان دێ‌بنە پاتمان‌و لـدیڤ وان ناهێن . لەوما دەســـــت ژ پیا درێژتر دێ زڤرنەڤە ....

بەلێ هەكـە ما ئـەز . د خۆرا نەبینم بچمـە كـــاروانێ هۆزانێ . چمـا دێ ملێ خـۆ دەم ملێ كاروانچیا ؟ خۆ هینم ڕێزا كویڤیا ! ب راسـتی من دڤییـــا ئەو دەرگەهێ هـۆزانـــا **(جەنگا چەپـەل)** ڤەكری . هەمی هۆزانڤان ل ڤی دەرگـــەهی بدەن‌و دڤێ ڕێدا هەسپێت خۆ پاژون . ژ ڤێ كانیێ ئـاڤێ ڤەخون ....

پێتڤی‌یە هۆزانڤان راستگو بیت ، دگەل خۆ ، دگـەل خەلكی ، دروزن نە بیت ، فێلباز نە بیت ، زەوقێ خەلكی تێك نە دەت ، داكـــو هۆزانـــا وی بمینیت ساخ .... ئەگینا ئەو بارێ حێشـــترەكێ هۆزانا ڤەهینیت ب فلسەكێ سور ناچیت .

هۆزانا **(جەنگا چەپەل)** یاكو دگۆڤارا بەیان ، ژمارە (٩٩)دا هاتیە بەلاڤەكرن ، هۆزانـەك بـەرزو بلندە ، بلندە هندی چیایێت كوردستانێ ، مەزنـە تەمەت عەردو ئاسمانا ، زەلالە وەكـــو روندكێت چاڤێت بوكا ، راستە وەكـــو تیرێ ، بەركەڤتی‌یە و سەركەڤتی‌یە ، ژ لایێ هۆنەری‌و تەكتیكی‌ڤـە ، ژ لایێ رەســـــەنیێ‌و جوانیێ ڤە ژ لایێ ناڤەرۆك‌و بیروهزراڤە ....

لێ ئەڤ دەنگە تەقینەكا مـەزنـــە دهۆزانـــا ئەڤرۆكەدا ، چونكی ڤەكرنا ڤی دەرگەهی دوورە ژ بلندكرنا دەنگێ مەزن‌و قەبەو بێ مەعنـــا ، دوورە ژ دەســـــت قوتانێ ، دوورە ژ بەرژەوەندیا « ئەز » و نزیكە ژ بەرژەوەندیا « مە و هەوە » ، بەلێ گەلەك هۆزانڤان هۆزانا ڤەدهینن بۆ دەست قوتانەكێ ، بۆ مەخسەدكا كورت ، بۆ بەرژەوەندیەكا خۆیی .... لێ نزانن یان ژی ژ بیرا خـۆ دبن كـو ئـەڤ ڕەنگێ هۆزانا خەلك دەستا بۆ دقوتیت هەر دناڤ دەست‌و پێد واندا دمریت !!

چونكی خەلك پێ تێ‌گەیشتی ، كو دڤییـــا و دڤێت هۆزانڤان راستگو بیت دگەل هۆزانا خـۆ ، هۆزانا وی تەعبیرەكا راست‌و دروســـــت یا بێ مەخســـــەد ، ژ بەرژەوەندیا وان بكەت ، دڤێت هۆزانڤان راســـــتگو بیت دگەل خەلكی ، خەلكی هـەل‌نەخەلتینیت ، داكـو بشێت جهێ خـۆ ددلێ خەلكیدا بكەت ، لەوما ئەو هۆزانا بۆ دەســـــت قوتانێ دێتە ڤەهاندن دەمێ ژ دایكا خۆ دبیت یـا مریـە .

ئەڤە ژ لایەكی‌ڤە ، ژ لایەكێ دیڤە ڤەهاندنـــا هۆزانێ گالتە نینە ، هەر كەس زمانێ خۆ پێ درێـژ كـەت ، لێك هینان‌و ڕێز كرنـا پەیڤا نینــە ، یێ هۆزانێ ڤەهینیت ژبلی كو پێتڤی « الهام »ە كێ‌یە . پێتڤی ڕۆشـــــنبیریەكا بەرفرەهـژی ، پێتڤی‌یە شارەزایێ دزمان‌و ئەدەب‌و فلكلۆرێ خۆدا پەیـدا بكەت ، پێتڤی‌یە مێژووا میللەتێ خۆ باش بخوینیت پێتڤی‌یــە پیچەك ژ ئەدەبێ خـــەلكی ژی بزانیت ، شارەزایی‌و دەســـــتدرێژی د هۆنەرو تەكتیكا شیعرێدا هەبیت . ئارمانجا هۆزانێ بزانیت چیە ! چونكی ڤەهاندنا هۆزانـێ و ئـارمـانجا وێ بارەك مەزنە . هەمی كەس نەشـــێن هەلگرن هۆزانڤان بەرپرسیارە بەرامبەری مێـژووێ ، بـەرامبـــەری میللەتێ خۆ ، بەرامبەری مرۆڤایەتیێ ....

بروانە ل ١١

● فؤاد حسین ●

چوارمانگ لە ساڵی ڕابوردوو تێپەڕیوە تـــازە غلام حسین ، ئەندامی «لیژنەی پلاندانان‌و بۆدجە»و ئەندامی «ئەنجومەنی ڕەفسنجانی» دان‌بەوەدادەنێ كەوا فرۆتەنی نەوتی ئێران ساڵی دارایی كـە لـــە ١٣ی ئاداری ١٩٨٤ دەستی‌پێكردووەو لــە ١٢ی ئـاداری ئەمساڵ تەواوبووە ، دابەزین‌و كسریەكی فراوانـــی تۆماركردووە دەگاتە «٤٠» و «٨و٤» ملیار دولار .. كە چاوەڕوان كرابوو ...

ئەم گۆڕان‌و شلۆقیە لە باری ئابووری‌و دارایـی ئێراندا لە ئەنجامی كەمارۆدانی توندی سوپای عیراقەوە دێت كە بەسەر دوورگەی‌خەرگ‌دا سەپاندوویەتی تێكڕای نزم‌بوونی ناردنی نەوت لە ماوەی دوو هەیڤـی ڕابوردوودا گەیشتۆتە «٨٠٠» هەزار بەرمیل لـــە ڕۆژێكدا ؛ هەرچەند وەزارەتی نەوتی ئێران ئـەوەی بڵاوكردۆتەوە كەوا نرخی نەوتەكەی كەم‌كردۆتــەوە «بەگوێرەی ٢٠ر١ دولار لە هەربەمیلێكدا» ..

ئەم دان‌پیانانەی غلام حسین زیاتر ئەوەمان بـۆ دووپات . دەكاتەوە كەوا ڕژێمی نەفامی قوم توانای ئەوەی نی‌یە قەرزە كۆنەكانی بداتەوەو جێ‌بەجێی بەیمانە دارایی‌یەكانی بكات لەگەڵ دەوڵەتانی جیهانی‌دا ..كە چاوەڕوانی ئەوەن ئێران ئەختێك دەستی خۆی بجولێنێت‌و پارەكانیان بداتەوە .

بەڵام ڕژێمی خومەینی‌ی خنكاو شلۆق لـــە گشت بارێكەوە نەك تەنها باری ئابووری هەرگیز ئـەو توانایەی نی‌یە چارەكێك لە پارەكانیان بدات ، چونكـە لە گێرمەكێشەو سەختەیێكی كوشـندەدا دەژی .. چاوەڕوان كردنی كومپانیا جیهانیەكان كەوا لە ئێراندا ئیش دەكەن بە فیڕۆچوو .. لەبەر ئەم هۆیانە هەروەك دەزانین زۆربەی هەرەزۆری ئەو كومپانیایانە ئێرانیان بەجێ‌هێشتووە ، بەڵام پاش زیانێكی زۆرو بـــەدڵ شكاوی . .

جا ئەگەر بەووردی ڕەچاوی مەسەلەكە بكەین‌و بیخەینە قاڵبێكی سیاسیەوە دەڵێین ئەمە دەبێتە هۆی دوورخستنەوەی زیاتری ئێران لەگەڵ دەوڵەتاندا .. هەرچەند ئەم دووركەوتنە ماوەی سێ چوار ســـاڵە دەستی‌پێكردوەو ئێران دوورەپەرێزەو تەنها چـەند دەوڵەتێك نەبێت كە مامەڵەی لەگەڵدا دەكات وەكـو ڕژێمی ئەسەدی خاین‌و زۆڵەكەی لیبیاو قـــەوارەی زایۆنیزمی دوژمن و چەند دەوڵەتێكی‌تر .

لەبارەی صدام حسین ی

تێکۆشەرو پێشەواو

سیاسی یەوە وایان ووتوە :

★ ڕۆژی یەکشەممەی بیست‌وهەشتی نیسانی ١٩٨٥ گەلی سەربەرزی عیراق بەبۆنەی یادی لەدایکبوونی سەرکردەی فەرماندە صدام حسین‌ەوە دەست‌دەکا بە ئاهەنگ‌گێڕان.

ئێمەیش بەم بۆنە پیرۆزەوە ئەوە بڵاودەکەینەوە کە پیاوانی دەوڵەت‌و ڕۆژنامەگەری لەبارەی ئەم پێشەوا هەڵکەوتووە صدام حسین‌ەوە وتوویانە :

★ پێشەوا کەسێکی نائاسایی‌یەو ، ئەو پێشەوا مێژوویی‌یەی کە نەتەوە پێویستی‌ی بێ بێ‌گومان جۆرێکی تایبەتی وا دەبێ کە بە دەگمەن مێژوو بیبەخشێ ، ئێمەیش وەك کاربەدەست‌و هاوولاتی‌و بەعسی لامان وایە چارەنووسمان لە کەسێکدایە کە ناوی صدام حسین‌ەو ئەم کەسەیش بەو جۆرە خۆی تەواودەکاو مەزن‌دەبێ کە ڕواڵەتی عەرەبی‌و پاڵەوانێتی وای تیا پەیدادەبێ کە بیخاتە ڕیزی پێشەوەی سوارچاکە هەڵکەوتووە بێ‌وێنەکانی عەرەبەوە .

طه یاسین رمضان

★ هاوڕێ صدام حسین‌و بیرە داهێنەرەکەی بلێسەیەکە لە ئازاری ئەو نەتەوەیەی کە قووڵترین مەودای شارستانی‌ی لە پشت خۆیەوە پێچاوەتەوەو ئەمڕۆیشی قووڵترین تاقیکردنەوەی مێژووی هاوچەرخ بەرپادەکا، لەبەر ئەوە سەیر نییە ئەگەر بیری هاوڕێی سەرکردە ئەم تێڕوانینە جیاوازە فراوان‌و بەرینەی هەبێ کە جووڵانەوەی جیهانی گرتۆتە خۆ نەك هەر لە سیاسەتدا بەڵکو لە شارستانیشدا .

دکتۆر الیاس فرح

★ سەرەك صدام حسین پیاوێکی گەورەیەو ئازیزمەو خۆشیم دەوێ‌و ڕێزی دەگرم‌و بە هەموو تواناو هێزمەوە شان‌بەشانی دەوەستم‌و باوەڕم بە ڕواڵەتە عەرەبی‌یە ڕەسەنەکانی‌و دڵسۆزی‌یەکەی هەیە بۆ ئەم نەتەوەیەو بۆ حکوومەت‌و گەلی برای عیراق

مەلیك حسین کوڕی طلال مەلیکی مەملەکەتی عەرەبی هاشمی

★ پێوەندی‌ی نێوان عیراق‌و کوبا زۆر خێرا پێشکەوت‌و فەزلی ئەمەیش دەگەڕێتەوە بۆ هاوڕێ‌و برام بەڕێز صدام حسین کە دۆستێکی ئازیزیشمانە .

فیدل کاسترۆ
سەرەکی کوبا

★ من دۆستایەتی‌و خۆشەویستی‌یەکی وام بەرامبەر بە دۆستمان «ابو عدی» هەیە کارێکی وای کردووە گفت‌وگۆو لەیەك گەیشتنمی لەگەڵیا زۆر ئاسان‌کردووە .. جۆرە هەستێکی تایبەتیم هەبە ڕام‌دەکێشێ بۆ لای .. زیرەکی‌ی‌و دینامیکیەتی‌و سەراحەتیم زۆر لا پەسەندەو ، من بە پیاوی دەوڵەتی دادەنێم‌و ، زۆر لام خۆشە بیروڕای سیاسی‌و ئابووری‌و ڕۆشنبیری لەگەڵدا باس‌بکەم بێجگە لەوەی کە هەستێکی تایبەتیم بەرامبەری هەیەو نزیکم دەکاتەوە لێی .

جاك شیراك
سەرەکی پێشووی وەزیرانی فەرەنسا سەرەکی شارەوانی‌ی ئێستای پاریس

★ صدام حسین ئەو شۆڕشگێڕەیە کە تێڕوانینێکی شاعیرانەی زۆر گرنگی هەیە نەك هەر بۆ عیراق بەڵکو بۆ هەمووی نیشتمانی عەرەب .

صدام حسین هەر وەك عیراقی‌یەك بیرناکاتەوە ، بەڵکو لەجیاتی هەمووی ئەم نیشتمانە قسەدەکا ئازار دەکێشێ بۆ ئازاری‌و بێ‌خۆش دەبێ بۆ خۆشی‌ی‌و چی لە تواناد‌ا بێ بەختی دەکاو چی کاتی هەبێ تەرخانی‌دەکا بۆ ئەوەی ئەم نیشتمانە گەورەبکاو شایانی ناوی بێ.

شاعیر نزار قبانی

★ سەرەك صدام حسین پیاوێکی بە عەزمەو بە جەزمەو ، سەرەك صدام حسین ڕۆژی سەعاتێ یا دوو سەعات بە دیار تەلەفۆنەوە دادەنیشێ بۆ گوێ‌گرتن لە سکاڵای هاوولاتی‌یان‌و ژمارەی تەلەفۆنەکەی لای هەموو هاوولاتی‌یان زانراوە .

عیراق بە پەلە بوو بە مەڵبەندێکی تازەی هێز لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستداو عیراق بە سەرکردایەتی‌ی صدام حسین سەرەکی‌ترین وڵاتە لەناو وڵاتەکانی عەرەبدا لە پشتگرتنی هێزە فەلەستینی‌یەکانا .

یو اس نیوزی ئەمریکایی

★ صدام حسین بووە بە یەکێ لەو شەخسیەتە جیهانی‌یە ناودارانەی کە خوێنەوار دەیەوێ زیاتری لەبارەوە بزانێ‌و ئەو بارودۆخەی تیایا هەڵکەوت‌و، لەمە هەمووی‌دا هەرگیز ناتوانین صدام حسین لەگەڵ جیابکەینەوە چونکە بەشێکە لێی‌و ڕۆڵەیەکی هەڵکەوتوویە لە ڕۆڵەکانی‌و دەورێکی هەرە گەورەی هەیە لە ئاراستەکردنی سیاسەت‌و بیریا .

روزی رولو
کچە ڕۆژنامەنووسێکی فەرەنسایی‌و بەڕێوەبەری یانەی بڵاوکردنەوەی کتێبی ئەفەریقایی

★ سەرەك صدام حسین ئێجگار ناسکەو خۆم لەبەردەم پێشەوایەکی عەرەبدا بینی کە حەزی لە گفت‌وگۆو دەمەتەقێ‌یە بێ ئەوەی بۆ هەندێ وشە دابهێنێ .

ڕۆژنامەنووس فؤاد مطر

★ سەرەك صدام حسین ڕواڵەتی پیاوێکی بابەت باڵای دەوڵەت هەیەو ئەم وێنەیە بە تەواوی لە کۆنگرەی لووتکەی بەغدادا دەرکەوت .

ڕۆژنامەی الرای العام‌ی کوەیتی

★ صدام حسین تەلەفۆنە تایبەتی‌یەکەی بۆ هەمووی گەل کردووەتەوە بۆ ئەوەی ڕاستەوخۆ قسەی لەگەڵا بکاو لە چەند ساڵ لەمەوبەرەوە تا ئێستا ژمارەی تەلەفۆنەکەی نەگۆڕیوە ، ئەم هەنگاوەی صدام حسین بێ‌وێنەیە لە جیهاناو هەموو ڕۆژێ لەگەڵ هەموو سەرقاڵی‌یەکیا گوێ لە دەیان سکاڵاو داخوازی دەگرێ‌و هاوولاتی‌یان سەریان سڕدەمێنێ کە دەنگێ وەڵامیان دەداتەوەو دەڵێ صدام حسین قسە دەکا .. فەرموو .

صدام حسین هەموو ڕۆژێ بە پێ بە شەقامەکانی بەغداو دەرەوەدا هاتوچۆ دەکاو قسە لەگەڵ خەڵکدا دەکاو گوێ لە سکاڵاکانیان دەگرێ‌و زۆر جار ڕێ بە هاوولاتی‌یان دەگرێ‌و لەبارەی کاروباری گەل‌و پێویستی‌یەکانیەوە پرسیاریان لێ دەکاو وایان لێ دەکا لە هەموو شتێکدا ڕاستی بڵێن .

گۆڤاری الدستور

ئامادەکردنی : ناصر جرجیس

ڕۆژی

لەدایك‌بوونی سەرکردە ...

ڕۆژی شادی هەمووانە

بەڕێز جێگری پارێزگاری سلێمانی محمد امین عبو .. لەیادی جەژنی لەدایك‌بوونی سەرەکدا ئەفەرموێ :-

لەدایك‌بوونی سەرەکی فەرماندە تێکۆشەر یادی ئەو ڕۆژە پیرۆزە یادی لەدایك بوونی هەموو عێراقیەکە ، سەرەکێ کەنیشانەی بەخشینی تیشکی سەرکەوتن بێت بۆ ئەم عێراقە مەزنە ، کە لەسەردەمی زێڕینی ئەودا هەموو ئاواتەکانی گەلی عێراقی مەزنمان هاتەدی ، بەدرێژایی ئەم‌چەند ساڵەی سەرکردایەتی پێشەواو فەرماندەیی‌و داهێنان‌و بیری ئەو مرۆڤە مەزنە .. بەڵێ صەدام‌حسین خوا بیپارێزێ ، عێراقی خۆشەویستمان گۆڕانێکی تایبەتی بەسەردا هات ، لەگشت ڕوێەکەوە ، ئەوەتا لەشەری ڕەوای وڵاتدا کە بەزۆر بەسەر وڵاتماندا داسەپاوە ، چەند بەزیرەکی‌و بلیمەتی سەرکردایەتی جەنگی سەرکەوتن ئەکا .. ئەو سەرکەوتنانەی کە جەنگاوەرانی سوپای دلێرمان بەسەر دوژمنانی ئێرانی داخ‌لەدڵدا بەدەستی دێنن ، کەواتە جێگای خۆیەتی کەبڵێین ڕۆژی لەدایك‌بوونی سەرکردە ڕۆژی شادی هەموانە .. بەم‌بۆنە پیرۆزەوە ، پیرۆزبایی لەخۆم‌و ڕۆڵەکانی گەلی عێراق ئەکەم، داوا لەخوای بەخشندە ئەکەین کەبەتەمەن درێژی سەرۆکمان بۆ بهێڵێ ، تاوەکو سەرکەوتنی یەکجاری بەدەست دەهێنین بەسەر هێزە پوکاوەکانی فارسی ڕەگەزپەرست . پارێزگای سلیمانیش وەکو هەموو سەرتاپای وڵات دڵخۆشی‌و شادمانی خۆیان دەرئەبڕن بەرامبەر ئەم ڕۆژە پیرۆزە ، هەموو پێداویستێکی تەواو ئامادەکراوە .. ئاهەنگی تایبەت لەلایەن جەماوەری شارەوە ساز ئەکرێت ، جگە لەبەرنامەی تایبەتی ڕێکخراوە جەماوەریەکانی سلێمانی کە بەرنامەی فراوانیان ، لەگەڵ شوێنی تایبەت بۆ ئەم مەبەستە ئامادەکردوە ، لە کۆتایدا پیرۆزبایی خۆمان دووبارە ئەکەینەوە .. بەتەمەنی درێژی سەرەکێ تێکۆشەر هەڤاڵ صدام‌حسین و سەرکەوتنی سوپای ئازاو دلێرمان .

لقی سلێمانی

سەرکردەو عیراقی نوێ

- هیواطه -

ژیانی سەرکردەی شۆڕشگێڕ صدام حسین ، پڕە لە نموونەی خەبات‌و کۆڵنەدان ، ئەمەش لە کاتێکا لاپەڕەکانی هەڵئەدەینەوە ، بە ڕوون‌و ئاشکرا هەست بەوە دەکەین چ ڕۆڵێکی گەورەی لە خەباتی پارتی بەعسی سۆشیالیستی عەرەبدا دیوە لە هەردو خەباتی نهێنی‌و ئاشکرایی‌دا ... ئەوەی بە تەواوی ڕوون بووە ، سەرکردە هەر لە ڕۆژانی خەباتی لاوێتی‌و بە درێژایی ئەو هەموو ساڵانەی خەبات، بێ پچڕانەوە لەگەڵ جەماوەردا بووەو خەڵکی لە خۆی کۆکردۆتەوەو هانی شۆڕش داون .. کاتێکیش شۆڕش سەرکەوت ، دیسان لەو خەباتە بەردەوامەدا دەوری دیاری‌کراوی خۆی هەبووە لە چەسپاندنی بیرو بڕوای شۆڕش‌و پاراستنی دەسکەوتەکانی شۆڕشی ١٧-٣٠ی تەمموز پێشکەوتووخواز ... ئەگەر بێت‌و بە ژیانی سەرکردە دابچینەوە ، هەست بەوە دەکەین کە زنجیرەیەك بووە لە خەبات .

شۆڕشی ١٧-٣٠ تەمموز بە سەرکردایەتی پارتی پێشڕەو ، لە ماوەیەکی کورتی تەمەنی چەندان دەسکەوتی گەورەی بۆ گەل هێنایە دی ، بەتایبەتی لە ڕووی ئابووری‌و ڕامیاری‌و کۆمەڵایەتی‌و پەروەردەو فێربوون‌و تاد ، کە سەرکردەی پێشەوا صدام حسین بیرو ڕای بووە ڕاسپاردە لە پێناو بەجێ‌هێنانی ئەو لایەنانە بۆ بەختەوەری هەموو گەلی عیراق .

دەسەڵات‌و حوکم بەلای سەرەکی فەرماندە صدام حسین لە پێناو خزمەتی گەلدایە ، هەروەها بەدی‌هێنانی خۆشی گەل‌و باشەڕۆژی .

لە هەموو گۆڕەپانێکدا ئامادە بوو بۆ ئەوەی بەشداری لەگەڵ ڕۆڵەکانی گەلەکەماندا بکات هەر لە بچووکترین تا گەورەترین پێویستی ..

هەموو هەفتەیەك سەرۆك صدام چاوی بە دەیەها هاوولاتی دەکەوێت ، دەچێتە گوندو شارو دەیەوێ لە نزیکەوە ئاگاداری ژیانی خەڵك بێ ... لە گیرو گرفتیان بپێچێتەوە ..

لە مەسەلەی ئافرەت نەدوێ‌و لەگەڵ کرێکارو جوتیارو هەموو چینەکانی کۆمەڵ هانیان ئەدات بەردەوام بن لە خەبات کاتێك شەڕی فەرزکراو بەسەرماندا هەڵگیرسا ، ئێ‌هاتووی سەرۆك صدام حسین زیاتر دەرکەوت دەتوانین بڵێین بلیمەتی ئەم پێشەوا خەباتگێڕە نیشانەیەکی دیارەلەو بارەوە کە بیرکەرەوەیەکی مەزنە ... بەتایبەتی لە ڕووی بەڕێوەبردنی کاروباری جەنگ و عەسکەری .. ئەوە بو هەرلەگەڵ ڕۆژانی یەکەمی کوشتارەوە سەرکەوتنمان بەدەست هێنا .. سەرەکی فەرماندە صدام حسین خۆی‌چوە بەرەکانی جەنگ‌و لەوێ لەگەڵ‌سەربازە پاڵەوانەکانمان‌لە بەرەکانی کوشتاردا مایەوە بەشداری لە بەرەکانی کوشتار کردو وەکو ڕابەرێکی شۆڕشگێڕ ڕاسپاردەی‌ڕاستی پێش‌کەش بە جەنگاوەران کردو لە ئەنجامی‌ئەوەشدا سەرکەوتن لە دوای سەرکەوتن تۆمار کرا . ئەوەی‌لە هەموو شت زیاتر هەستی پێ دەکرێ ، سەرەکی‌فەرماندە صدام حسین هەوڵی داوە بۆ ئەوەی «عیراقی نوێ» دابمەزرێنێ .. ئەمەش ڕاستی‌یەکەوناتواندرێ فەرامۆش کرێ .. عیراقی گۆڕی .. کردی بەووڵاتە پڕ لە بنیات‌نانە کە ئێستا هەر کەسێ چاوی‌پێ‌دەکەوێ سەری لەوە سوڕ دەمێنێ چۆن بەم چەند ساڵە سەرباری جەنگ بەردەوامە لەم هەموو گۆڕینە پێشکەوتووە ؟! عیراق بووە ئیلهامی شاعیرو نووسەرانی دنیاو ئەمەش لە ئەنجامی دانایی سەرەکی فەرماندە صدام حسین ...

بێ‌گومان پێشەوا صدام حسین لە سەرووی هەموو ئەوانەوە ، بایەخێکی داوەتە گەلی کوردو ناوچەی کوردستان ، کە دوای بەرپابوونی شۆڕشی ١٧-٣٠ تەمموز ، سەرکردەی گەلەکەمان چەندان جار سەری لێ داوە، دوا جاریش هاتنەکەی بوو بۆ شاری هەولێر کە دیسان دووپاتی کردەوە بە چاوی تایبەتی دەڕوانێتە ناوچەی کوردستان گەلی‌خەباتکەرمان مافی خۆیەتی کە زۆر شانازی بە سەرەکی پێشەوا صدام حسین بکات، چونکە هەمیشە بۆ بەختەوەری گەل ڕەنجی داوەو خەباتی بۆ بەختەوەری هەموو عیراق بووە ئێتر هەزاران چەپکە گوڵی نێرگزو خۆشەویستی بۆ پێشەوای گەل صدام حسین و هەر بۆ پێشەوە لە سایەی دەسکەوتە مەزنەکاندا .

جەنگاوەرانی کورد پیرۆزبایی لە ڕۆژی لەدایك‌بوونی سەرەکی فەرماندە صدام حسین ... دەکەن

بەناوی خۆم‌و گشت جەنگاوەرانی بەشەکەمان پیرۆزبایی ڕۆژی لەدایك‌بوونی هەڤاڵی تێکۆشەر سەرەك صدام حسین ئەکەین ، کە ڕۆژی گشتمانە یادی پیرۆزە ئێمە لێرەوە لەناوچەی بتوێن ، بەڵێنی وەفاداری خۆمان بۆ سەرەکی فەرماندە صدام حسین نوێ ئەکەینەوە ، کە بەدڵ‌و ماڵ‌و گیان خۆمان فیداکەین بۆ پاراستنی سنوری وڵاتمان لەدەست داگیرکەران‌و خوێن ڕێژانی قم‌و تاران خاکیان لێ‌بکەین بە دۆزەخ شان‌بەشانی سوپای دلێرو ئازاو نەبەردمان

سوپای سەرکەوتن‌و پارێزگاری سنوری وڵاتمان

جەنگاوەر مجید ملافتاح
لە ناوچەی کانی ماران رانیە

لە ئوردگای توە سورانەوە .

من کە جەنگاوەرێکی کوردم، بەناوی خۆم‌و هەموو جەنگاوەرانی ناوچەکەمان پیرۆزبایی گەرم‌و خۆشەویستی خۆمان بۆ سەرەکی فەرماندە هەڤال صدام حسین پێش‌کەش ئەکەین لەیادی لەدایك بوونی بەڕێزیاندا ، کە ڕۆژی خۆشیە بۆ هەمووان ، ئێمەش بەبەڵێنی ڕاستی ئەوە ئەسەلمێنین کە لەپشت سەرکردەی بەوەفامانەوە بەهەموو هێزێکمان دژی فارسی ڕەگەزپەرست‌و داگیرکەرانی سنوری وڵاتمان بجەنگێین هەتا سەرکەوتنی هەمیشەیی بەدەست‌دێنین بە سەرۆکایەتی شۆڕەسواری پاڵەوان صدام حسێنی خۆشەویست.

جەنگاوەر محمود خدر عبدالله دانیشتوی ئوردوگای توەسوران

کارتی پیرۆزبایی

ڕۆژا ژ دایك‌بوونا سەرەکی هێژا ڕۆژا هەلاتنا تیرۆژکێت هیڤی‌و ئومێدا بوو ، ڕۆژەکا نوی بوو دناڤ ژیارا هەمی کورێت میللەتێ عیراقیدا ، ئەڤرۆ ل بیرهاتنا ژدایك بوونا سەرەکێ قوماندار صدام حسین ژ نیڤا دلی پرۆزباهیا سەرەکی خۆ دکەین داخازا ژیەکێ درێژ بۆ دکەین .

جمال سلیمان

بهەلکفەتنا ٢٨ نیسانێ وهەلکرنا مۆمەکا دی هزار سلاڤ بۆ سەرەکی قوماندار - صدام حسین - و هەمی میللەتێ عیراقی بڤێ هەلکەتنا هێژاو داخازا ژینەکا سەرفەراز بۆ دکەین .

محمد سلیم سواری

ل‌بیرهاتنا لدایك‌بونێنا سەرەکی قوماندار صدام حسین جوانترین سلاڤان ڕێدکەمە سەرەکێ و بۆ هەمی میللەتێ عیراقی هیڤی‌داربین تەمەنەکێ درێژ بۆ سەرەکێ لژێر سیبەرا وان سەرکەفتنێت مەزنێن چەلەنگێن قادسیا صدامی .

حمید علي

Institut Kurde de Paris

خۆپیشاندان دژی ڕژێمی ئێران بەردەوامەو پاسدارانی خومەینی‌و خۆپیشاندەران پێکدا هەڵدەپڕژێن

لـە شارەکانی ئێـرانـا خۆپیشاندان بۆ دەربڕینـی نارەزایی لە سیاسەتی ڕژێمی خومێنی‌و ئیستەرەم کردنـی لەسەر درێژەدان بە شەر ، بەردەوامە .

ڕادیۆی «موجاهید» کە بە زمانی ڕێکخـــــراوەی موجاهیدینی خەڵکی ئێرانەوە قسەئەکاو ناحەز بە ڕژێمـی خومێنی‌یە ، بلاوی کـردەوە کەوا لە ١ی٤دا خۆپیشـانـدانێکی گەورە لـە شـاری قــەزویـــن ڕوویداوەو ، خۆپیشاندەرەکان هاواریـان ئەکرد : «مەرگ بۆ خومێنی! بڕووخێ شەڕ ! ئاشـــتی‌و ئازادیمان ئەوێ !» ڕادیـۆی ناوبراو هەروا وتوویــــە : پاسدارانی خــومێنـی کـــە بەهەڵەداوان خۆیان گەیانـدە ناو شار ، لەگـــــــەڵ خۆپیشاندەرەکان پێکهـەڵپڕژان‌و ، هەندێکیان لـێ گرتن . خۆیشیان گەلێکیان لێ بریندار بوون . هـــەر لەم‌بارەوە ڕادیۆی ناوبـــراو ئەوەشی گوتووە کەوا لـــە شــــاری بڕووجوردیش خۆپیشاندانێکی کە ڕوویداوە ،چڵکاوخۆرەکانی ڕژێـــم‌و پاسدارەکانی زراویان لـــێ تۆقیوە ! لەبەرئەوە بـــەزۆری ڕژانە ناو شـارو تەقەیان لـــە خەڵکەکە کرد ، بەڵام خەڵکەکە هەر هاواریان ئەکرد : مەرگ بۆ خومێنی‌و ، ئەوەیان بـــە هەل زانی کە بە شەو چـــرا ئەکوژێنرێتەوە . ئەچوونـــە سەر بانەکانی ماڵەکـــانو هاواریان ئەکرد : بمـــرێ خومێنی ! ئاشتی‌و ئازادیمان ئەوێ !

لە تارانیش خەڵکێکی زۆر لە یەکێ لـــە مەیدانەکانـــی شار کۆبوونەوە هاواری وەک ئەو هاوارانەیان ئەکرد کە لە شارەکانی‌تر ئەکران . لـــە ڕەشـــــتو گورگـــانیش هەروەها خۆپیشـــــاندانی لەم‌چەشنە ڕوویداوە .

ڕێکخراوەی موجاهیدین لە پاریسیش هەواڵێکی بـڵاو کردوەتەوە کەوا بەهۆی ئـــەم خۆپیشاندانانەوە پتر لە ٢٠٠ کەس لە ئێران گیـــراوە . ڕێکخراوەی ناوبراو ئەڵێ هەر لـــە بڕووجورد ٢٠٠ کەس گیـــراوە بەهـــــــــۆی خۆپیشاندانەوە لـــــە دژی ڕژێم‌و ، لە خۆپیشاندانەکانی (کاسفین)ی نزیکی تارانیشدا دە کەس گیراوە .

داواکـردن بـــۆ پـــەردە لادان لـــە ڕووە

دڕندانەکەی ڕژێمی سوریا

بــــەرەی نیشـــتمانـــی‌ڕزگاریخوازی سوریا وریایی دەربڕی‌وە بەرامبەر مەترسی‌ڕژێمی گومان لێکراوی‌ئەسەد لە سوریا بۆ سەر ئیســـلام‌وموسڵمانەکان .

لە پێشنیارێکدا ئاراستەی کونگرەی میللی ئیســـــلامی کردوە داوای لە هەمـــــوو زانابانی موسڵمان کردوە کـــە پەردە لادەن لەرووی چەپەڵو دڕندانەی ڕژێمی ئەســـەدی خائن‌و ئەو تاوانانەی بخەنــە روو کەدژی ئیسلام دەیانکاتو گەلان‌و حکومەتەکانیان وریـــا بکەنەوە لە رووی سیاسەتی ناپەسەندو گومان لێکـراوی ئەورژێمەدا .

بەرەی ناوبراو دووپاتـــی کردۆتەوە کە هەڵویســـتی تاوانباری ئەو ڕژێمــــــه بەرامبەر شـــەری عیـــراق‌و ئێران ئەوە ساغ دەکاتەوە تا چ رادەیەک ئەو ڕژێمە لــــە زەلکاوی خیانەتدا نوقم بوە .

ستایشی هەڵوێستی ئەنجومەنی نەتەوەیی کوەیت بەرامبەر عیراق

پارێزەرانـــی ســـووریائەوەیان دووپات کردەوە کەوا بانگەوازەکەی ئەنجومەنـــی‌نەتەوەی کوەیت بۆ وڵاتـــە عەرەبەکان بۆ ئەوەی پشـــتی‌عێراق بگرن بەرامبەر بــــە دەستدرێژی ڕژێمــــــی‌خومەینی دڵو دەروونــــی هەموو عەرەبێك دەردەبـــڕێ‌لەمپەڕ تا ئەوپــــــــەڕی نیشتمانمان .

ئەو بروسکەیەی کە ٢٣ پارێزەری سووریایی بـــــۆ سەرەکی ئەنجومەنی نەتەوەی کوەیتیان نارد وتــــــــی بانگەوازەکەی ئەنجومەن بـــۆ بەســــــتنی کۆنگرەیەکی عەرەبی‌ی ناکاو بۆ ڕاوەستان بە توندی‌و بە شەرانەتمەندی لەگەڵ عیراقی پاڵەوانـــــــا لەبارەی سیاسی‌و ســـوپایی‌ـ یەوەو بۆ جێبەجێ‌کردنـــــی پەیمانی بەرگری‌ی هاوبەشی عەرەبی‌و بانگکردنی ڕێکخراوە پیشەیی‌و میللی‌یەکان لـــــــە ئۆقیانووسەوە تا کەنداو بـــۆ بارمەتیدانی عیـــــراق دڵو دەروونی هەموو عەرەبێـــــک دەردەبڕێ .

پارێزەرە سووریایی‌یەکان ئەوەیان دووپات کردەوە کـــە پەیمانە سێ‌قۆڵەیەکەی نێوان حافظ ئەسەدو خومەینــــی‌و زایۆنیزم نابێ چاوپۆشـــــی لێ بکرێ . هەروەها وتیـــان دەستدرێژی‌ی فارسی بـــــۆ سەر عیراق‌و نەتـــــــەوەی عەرەب درێژەی نەدەکێشــــا ئەگەر یارمەتی‌ی حافـــــظ ئەسەدو زایۆنیزم نەبوایــــــە لەبارەی سیاسی‌و مـــاددی‌و سوپایی‌یەوە بۆ ڕژێمـــــــــی خومەینی .

ستران – پاشماوە

اسماعیل ئاغا . احمد شریفی – برادەر داود سلیمان بو من وەرگێڕا کوردی .

٢ – القضیة الکردیه فی العراق – ماجد عبدالرضا .
٣ – کوردو کوردستان – د. عبدالرحمن قاسملو .
٤ – جاری : گوندێ جهور ئاغایە .
٥ – الاکراد ملاحظات وانطباعات – مینورسکی .
٦ – قوتور : ئەو دەڤەرە یا شکاك لێ ئاکنجی .
٧ – ستران من ژ شەرێتەکا یوســـــف عبدالله خورتوی وەرگرتی .
٨ – عەبدوی : تیرەکا شکاکانە بنەمالا جهور ئاغای ژ وانن .
٩ – کالدار : تیرەکا شکاکانە بنەمالا عمر خـــان ژ واننن .
١٠– چەکانیێ : وارێ هاڤینیە بێ شکاکا .
١١– کشلاغ – قشلاغ : وارێ زڤستانی یە .
١٢–مەبەست سمکو خانی شکاکە کـو برایێ جهور ئاغایە .
١٣– دوندلە : ناڤێ ماهینـــا (امـــام علی) یە د فولکلورێ کوردی دا .
١٤– گولیزار : کچا جهور ئاغایە .

کە چیرۆك – پاشماوە

لە خویدا بارێکی گرانو تاقی‌کردنەوەیەکی گەلێك فراوانی گەرەکە – تا ئەو سنورە ئەدیبو نووسەری وەهامان نەگەیشتوونە ئەوە بتوانن بکەنە ئاســـتی نووسینی رۆمـــانێـــك هەموو مەرجێکی ئـــەدەبی‌و زمانەوانی‌و پشوو درێژی‌ی تیا بێ بەتەواوی لــــە چیرۆکی درێژ جیا بکرێتەوە ، ئەگەر چی کەلەپوورو رووداو بەسەر هاتەکانی گەلەکەمان لـــە ئاستی ئەوەدایە چەندین رۆمانی بــــە پێز لە ئامێز بگرێت لەمەدا گلەیی‌یە لە بارودۆخ دەکرێ بەلای منەوە کاتی ئەوە هاتووە ئەدیبو نووسەررەکان بەلای ئەو بابەتە مەزنە هونەریەوە بچن . لای لێ بکرێتەوەو بە دوای زیندوو کردنەوەو شی‌کردنەوەی مەسەلە گرنگەکاندا پێنگاڤ هەڵێننو بە تەواوی خۆی لێ هەڵکەن .

منداڵو – پاشماوە

ئامێرانە هیچ جــــــۆرە ئاڵۆزیەکی تیا نیە وەلێدانـــی چەپڵە– تاهەستی ئیقاعـــی لەمێشکیانا بچەسپێ چونکـە ئیقاعی بنەڕەتی مۆسیقایـــــە ئینجا ووردە پێناسەی ئامێرەکانی مۆسیقایان بـــۆ بکرێ تا نیشانەی خولیـــای هەر ئامێرێك لەلایـــــــەن منالەکانەوە بزانن .

وئاهەنگیان بۆ ساز بدرێ لەقوتابخانە بۆئەوەی ئەوانەی بەهرەیان هەیە بناسرێن هەتا زیاتر بایەخیان بدرێتێ .

ئەگەرچی لەم ئەرکـــــــە پیـــرۆزە مامۆستا هونەرمەـ ندەکانمان درێغیان نەکـــردوە شایستەی ئەوەن باســـــیان لێوە بکرێن لەکردنەوەی چەند خولێکی فێربوونی مۆســــیقا لەکاتی پشوودانی هاوین بـــۆ منالەکانمان لە مەڵبەنــــدە چالاکیەکانی قوتابخانە کــــان لەشارەکانی کوردوســــتان ئەمەش جێگای شانازیـــە وە داواکارین هەمیشـەو بەیـــێ کۆڵدانو نەوەستن لەم ئەرکە نەتەوایەتیە تانامەی پاکـــی راستەقینەی هونەری‌و پلەی رۆشنبیری لەناومانا بەرزێتە ـوە تاوەکو هەر ماڵێك لــــە کۆمەڵەکەمان خاڵی نەبێت لەئامێری مۆسیقا ئەوساتە بەچاوی رێزو سەر بڵندیەوە تەماشای هونەر بکەن .. وە ووشەی (عەببە وچاوەشـــە) لەناومانا نەمێنێ وەشـــۆرە سواری چاکمان لێ هەڵکەوێ و شانازی بەهونــــــــەری مۆســــیقاکەمان بکـەیـن وەك هەموو میللەتان . جا لەبـەر رۆشنایی وگرتکی پەروەردەـ کردنی منداڵ بەمۆســـیقای رەسەن‌و زانستیانە نەوەیەکی پڕ چێژوو هونەروەر دێتـــە کایەوە کەدەبنە بەردی بنرغە بۆ پاشەڕۆژی ڕووناك .

ئامادەیی – پاشماوە

رادەی هەموو هەرێم لە بەغداد کرایەوە ، قوتابی طه صالح بە چەند تابلۆیەکی نوسین بەشداری تێـــدا کردوە ، ئەم قوتابیە وتی من لەسەر راهێنانی خەت بەردەوام کۆشش ئەکەم ، وە نوسین ئارەزویـــەکـە لەخۆمدا هەیە . ئومێدیشم پەرەدانە بەو هونەرە .. جگە لەو پێشنگایەی لە بەغداد بەشداریم تیـــایـدا کردوە ئەمە یەکەم بەشداریمە لە پێشـــــــنگای قوتابخانە ، حەز ئەکەم هەموو ساڵێك لـــەم جـۆرە پێشنگایانە ئامادە بکرێت ..

قوتابی کاروان طیب .. کـــە ســـێهەم جارە بەشداری ئەم جۆرە پێشنگایانە بکات ، جگە لەوەی بەشداری پێشنگای لاوانی کردوە لـــە هەولێر .. وتی :– پێشنگای قوتابخانەکان هەنگاوێکی تر بـۆ چاوکردنەوەی قوتابیان‌و بەشـــــــدارکردنیان‌و ناسینەوەی خۆیان‌و رەنگ‌و شـــێوەی تابلۆکانیان ئەمەش بەخستنە پێش‌چاوی بەرهـــەمــــــەکانیان‌و هەڵسەنگاندیان لەلایەن بینەرانەوە .

قوتابی شیروان فتاح .. چەند ساڵێکە لەگەڵ وێنەکردن‌دا خەریکەو بەچەند تابلۆیەك بەشـــداری پێشنگای کردوە .. لە ئاستی تێگەیشتن‌و بۆچـونی خۆیەوە ئەڵێ .. پێویستە هونەر لە خزمەتی کۆمەڵو مرۆڤدابێت ، وە لە ئاستی ئەوان دەرنەچێت تاوەکو بە ئاسانی تێی‌بگەن‌و شی‌کەنەوە ..

بە چاکمان زانی کە لە قوتابخانەی ئـــامادەیی سلێمانی ئەو کتێبخانە کۆنە بەسەر بکەینەوە کـــە لە سەرەتایی دروست بونیەوە هەیە .. بـۆ ئـەم مەبەستە بەرێز مامۆستا احمد کریم ســـــــعید سەرپەرشتکاری کتێبخانەی ناوبراومان بینی :–

پێش ئەوەی پرسیار لە مامۆستا احمد بکەین ، کتێبخانەکـــە زۆر هەژار دێتە پێش‌چاو لـــە ڕوی دۆڵاب‌و کورسی‌و مێزو پێویستیەکانی ترەوە ، کـــە پێویستە بەرێوەبەرایەتی گشتی پەروەردە ئـــاورێك لەم جۆرە کتێبخانانە بداتەوە .. بەتایبەتی لــــە قوتابخانەکاندا ، کە ئەمرۆ قوتابخانەیە کتێبخانـــەی تیدانەبێت ، بەڵام هەموویان گلەیی ئەوە ئەکەن ، کە بایەخی پێ‌نادرێت‌و کەرەسەی نیە ..

کتێبخانەی ئامادەیی سلێمانی نزیکەی ٤٠٠٠ چوار هەزار کتێبی هەمە چەشنەی زانیاری‌و بابەتی مێژوو ئەوەب‌و رامیاری تیدایە بەکوردی‌و عــەرەبی‌و ئینگلیزی ، بەرێز سەرپەرشـــتکاری کتێبخـــانە ووتی :–

ئەوەی راستی بێت ، لێرە تەنها قوتابیەکـانی خۆمان کەڵك لەم کتێبخانـــەیـــە وەرئەگرن ئەگـــەر یەکێکێك لە دەرەوەی قوتابخانەش بێتە کتێبخـــانـــە ئەتوانی سوود وەرگرێت ، بەتایبەتی کـــــە لـــــە کتێبخانەکەماندا هـــەمـــوو گۆڤارو رۆژنـــامـــە کوردیەکانمان هەیە ...

قوتابی لە دەرسی شاغردا کەڵك وەرئـەگرن ، خوێنەواریشمان هەیە ، نەك تەنها بۆ دروســـــت کردنی بڵاوکراوەو راپۆرتی قوتابخانە ، بەڵکو دێـــن بۆ فراوان کردنی زانیاری‌و گۆش کردنی خۆیـــــان ئەخوێنەوە .. لە هەفتەیەکدا نزیکـەی (٣٠) سی کتێبێ ئەچێتەدەرەوە ، بـــە پێ‌ی کـــارتی تایبەت ئـەدرێ‌و وەرئەگیرێتەوە .. ئێمـــە هـــەفتـــەی کتێبخانەمان هەیە کەتیایدا درووشـــمی تایبـــەتی کتێبخانە ئەنوسین باسی کتێبخانە ئەکەین .. جگە لە بڵاوکراوەی سەر دیوار .. هەروەهـــا هـــانی قوتابیان ئەدەین کـــە کتێب‌و گۆڤـــار پێش‌کەشـــی کتێبخانە بکەن کە جێگای خۆی ئەکاتەوە ، لەهەمان کاتیشدا یادگارێکی جوانە بۆی ئەمێنێتەوە .

لەئێرانی – پاشماوە

کە لە هۆڵو زیندانی جۆراو جۆردان بـەبـێ ئەوەی هۆیەکە بزانرێت ئایا بەر دەدرێن یان پرســـیاریان لێ‌دەکرێت یان لەسێدارە دەدرێن .. بۆیە هۆڵەکانی زیندانەکە گەرمی‌ی خواحافیزی‌و ماچ‌و مۆچ‌و فرمێسك ڕشتنیان بە خۆوە دەبینی .

ڕۆژێکیان هەواڵی گۆڕینی لێپرسراوی هۆڵەکە بە ناو هەمووان‌دا بڵاوبووەوە منیش وەکوو کیـــژە بەندی‌یەکانی دیکە لە ژووری لێپرسراوەکە نزیـــك بوومەوە بۆ ئەوەی ببینم زۆرم سەرسوڕما کە زانیم یەکێك لە کیژە قوتابی‌یەکانی خۆمەو ناوی (پەرویـــن دوخت)ەو لە قوتابخانە بە (دوخی) بانگمان دەکرد ، قوتابی‌ی پۆلی پێنجەمی ئامادەیی بوو ، من بۆ ئەو وەك خوشك‌و دۆست بووم چونکە تەنگ‌و چەڵمـــــــە تایبەتی‌یەکانی خۆی بۆ دەگێڕامەوە ..

سـەڵاوم لێ‌کرد بە کورتی‌و بێ‌گوێ‌پێ‌دان وەڵامی دامەوە وەك بڵێیت ناماناسێت لەگەڵ ئەوەیش‌دا پێمـ گوت دوخی تەندروستیت چۆنە ؟ بەبـێ وەڵام‌دانەوە لێم دوورکەوتەوە !! هەستم کرد وەك بڵێیت چیایەك بەفر بەسەر سەرم‌دا هەرەسی هێنا ، پاش سێ ڕۆژ یان پتر بە تەواوەتی بە یادم نایەتەوە کاتێك لە دەست شوشتن هاتمەوە ڕوو بە ڕوو بەرانبەر خۆم بینیم لە هەردووکمان بەو لاوە کەسی تر لە دەروازەکەدا نەبوو ..لێـم نزیك بووەوە تـا لـە سەرخۆ پێم‌بڵێت .. تەندروستیت چۆنە ؟ وەڵامم دایەوە .. سوپاس بـۆ خوا باشم ئەنجا لێ‌ی‌پرسیم ئایا پێویستیم بــــە یارمەتی هەیە .. پێم‌گوت گوێ بگرە ئەوا لە مانگێك پترە من لێرەم‌و نازانم حوکم بەسەرمدا دراوە یان نا؟ بگرە ناشزانم تاوانم چی‌یەو ؟ بۆچی لێرەم ؟ ئەگـــەر لەتواناتدایە بزانیت ئەو حوکمەی بەســـەرمدا دراوە چی‌یە ئەوا زۆرت سوپاس دەکەم ، ئەوی بەڵێنـــی پێ‌دام ..

هاوکاری – پاشماوە

دەرەوەی پارێزگا ، چالاکیـەکانـی زانستی قوتابخانەکەمان و بەشداری کردنمان لەرەوتی زۆرکـردنـــی بەرهەمداو ، چوونمان بۆ کارگەی جگەرەو سەردانمان بۆ مەڵبەنـــدی سەرپەرشتی زانیـــاری ... لەلایەنی مامۆستاوە ، هەموو مامۆستای وانەکانمان تەواون ،نەمان‌هێشتوە قوتابیانمـــان بەبێ مامۆستا بمێنینـــەوە ، بەیارمەتی‌دانی ئەو لایەنانەی کەلەپەروەردەو قوتابیـــان کارئەکەن . لەپشوی هاویندا قوتابیانمان دابەش ئەکرێـــن بەسەر کارگە بەرهـــــەم هێنەرەکان ، کـــەدەورەی هاوینەی پێ‌ئەڵێـــن بۆئەوەی کەڵك لەووانانە وەرگـــرن بەشێوەی کارکـــــردن‌و گونجاندنیان لەگەڵ پرۆگرامە ـکانی خوێندندا .

نووسەریکی – پاشماوە

کردنی ئەو کۆمەڵە چیرۆکەی لە گۆڤاری «الاقلام»دا لـــە کوردیەوە کرابوون بەعەرەبی کە ئەم‌جارە کارەکەی مـــن پێچەوانەیە .

● ئەم بەراوردکردنـــە تا چ ڕادەیەك، بایەخدانە بەئەدەب‌و مێژوی نەتەوەو، پەیوەنـدی بە کەلەپوری مرۆڤایەتیـەوە بەندە .

– بەڕای من وەرگێران پێوـ یستە بێتە بەشێکی گرنگـی ئەدەبی نەتەوایەتیمان .. بـۆ نموونە پولو فرجینی کە کراوە بەعەرەبی، وەك بەشێك وایە لەئەدەبی نەتەوەی عـەرەب، وەرگێرانەکانی جبرا ابراهیم جبرا، بۆ بابەتەکانی هاملت ، لەزمانی کوردیشدا هەنـدێ وەرگێرانی سـەرکەوتومـان هەیە، وەك گێلەپیاو ، کـــە بونەتە مولکی نەتەوەی کورد، هەست ئەکەیت بەکـــوردی نوسرابێت کەواتە وەرگێرانی سەرکەوتوو ئەو وەرگێرانەیە کە دەقێکی نوسراو بەزمانـی نەتەوەیەکی تـر بێتە مولکی ئەدەبی تۆ، وەرگێران رازەی کەلەپوری مرۆڤایەتی ئەکا ، چونکە بەرهەمی ئەدەبـــی‌و هونەری‌و بیری مرۆڤ، لـە شوێنێکی جوگرافیدا دەرگای لەسەر داناخرێت، بەهەمـــوو رێگاکاندا رەت ئەبێ ئەبێتـــە ئەدەب لای هەموو میللەتان .

ڤێدەرگەهی – پاشماوە

لێ نهۆ ئەم دبینین سێ چارەکێت خوێندەڤانێ کورد بوبنە هۆزانڤان ! هەچیێ جارەکی هۆزانـــەك دگۆڤارەکێ‌دا ، یان درۆژنامەیەکێ‌دا ، دخـوینت ، جارا دووێ ئـەو بخۆ دێ هۆزانـــەکێ ڤـــەهینیت ! بڕاست هەڤێ دی‌یە ، چونکی هۆزانا وی خواندی چ نە بویە لەوما ئەو ژی دێ هۆزانەکا لاوازو لەنگ ڤەهینیت .

گەلی هەڤالا ، ڤەهاندنا هۆزانێ بۆ مرۆڤی‌یە ، بۆ ئێش‌و ژانێت وینە ، بۆ هیڤی‌و داخوزێت وینە ، لەوما پێتڤی‌یە تۆ کۆر خۆ داهێلیە دناڤ غەم‌و ژانێت کۆمەلێ‌دا ، دڤێت هۆزانڤان دگـەل ئێش‌و هیڤی‌و داخوازێت خەلکی‌دا بژیت ، نەکو ژ دوورڤە هۆزانێ ڤەهینیت ، دکوشك‌و تەلارادا ، ل سەر مێزا ئاغاو بەگا هۆزانا بژانێت فقیرو ژارا ڤەهینیت !

هۆزان نە بۆ کەسکی‌یە ، یان هندەك کەسا .. بەلکو بەراهیی‌و دوماهیێ دڤێت ئارمانج ژ ڤەهاندنا هۆزانێ بۆ مرۆڤایەتیێ بیت وەسا بێتە ڤەهانـــدن یەکو یەکو خۆ بێخبتە دناڤ دلێ خەلکی‌دا هەســـتو نەستێت وان بهەژینیت ، پر جوانی بیت‌و چارەسـەریا « معانات »تیت مرۆڤی بکەت داکو بمینت ســـاخ هندی دونیا هەیە .

چەند کەسا خۆ ب شـــاعیر زانینەو هۆزان ڤەهاندینەو بەلاڤەکرینە و هۆزانێت وان ل ســـەر لێڤێت وان مرینە بەری بگەهنە ســــــەر لاپەرێت گۆڤار و رۆژناما .... چەند دیوانا ژ چاپخانێ رێکا خۆ گرتیە بۆ گۆرستانا !!

مێژووا ئەدەبێ کوردی ل ســــــــەر چەند هۆزانڤانارا بازدایە و ئاوری‌یەك ژی لێ نە دایە !

بـــەلێ هۆزانەکـــا وەك « **جەنگا چەپەل** » دێ مینیت‌و نا مریت ، دێ ژیت دگەل ژیانا خـــەلـکی چونکی جهێ خۆ د دلێ خوێنـــدەڤانی‌دا کریـــە ، هۆزانڤان راســـــتگویە د هۆزانا خۆدا لەوما دێ مینیت وەکو چـــەوا هۆزانێت خانی ماینــــە د دلێ خەلکی‌دا ، مایە و نا مریت ، چونکی یا راســــتە و درەو نیە ، ل سەر پاتکا کەسێ نە ڤەهاندیە ، یـــا هاتیە ڤەهاندن بۆ مرۆڤی ، بۆ وژدانێ بۆ ئاشتیێ ، بۆ عەقلی مەسالا مرۆڤی دڤێ هۆزانێ‌دا ، مەسەلەیەکا سەرەکی‌یەو ناڤەرۆکا وێ ژ بۆ بەرژەوەندیا مرۆڤی هاتیە تەرخان کرن ، فەرمون چە دبێژیت :

چوار سال بورین‌و گوری‌یا
ڤی ئاگری ،
گوری‌یا بووشا ئاگرێ ،
جەنگا چەپەل
نـــە ڤەمریـــا .....
نـــە ڤەمری ..... !
بۆچی گەلو
هەتا ئەڤرۆ هێلاینە هەل .... !!

* * *

هۆزانڤانی نە ڤیبایە ل سەر ملێت خەلکی خۆ پاڤێریت ، ل سەر زەوقێ خەلکی خـۆ گیف‌کەت ، راست بویە د گەل خۆ ، د گەل خەلکی فەرموون چ دبێژیت :

چوار سال چوونو
هێشتا خوینا درژێتن
د ناڤ خیزی‌دا د کەلیتن
لاو و گەنجێن تێ‌گەڤزین
یێت لێ خربوین ئەلهوی‌و ڤەل
ئەلهوی‌و ڤەل ...... !!

* * *

هۆزانڤانی نە ڤێت لیڤك‌و سابونا هەلگریت ، نە ڤێت هـــۆزانـەکـــا درەو ڤـــەهینیت ، نە ڤێت شیعرەکێ ڤەهینیت سوباهی بمریت ، نە ڤیبـــایـە کەس دەســــتا بۆ بقوتیت ، چونکی بهایێ مرۆڤی مەزنترە ژ دەست‌قوتانێ لەوما گوتیە :

دەم‌و دەوران
ل جیهانێ ژێ چەرخین
ئەگەر چـەوا
سەرێن مرۆڤێن شەنگ‌و شوخ
ل مەیدانا بێ بەختیێ ،
دێ بن گلوخ ...... !!
دناڤ کوچکێ بوسولمانەتیێ‌دا دێ بن
بزووت‌و پـــەل .....
بزووت‌و پـــەل .....

* * *

لنك هۆزانڤانی ، مرۆڤ ژێدەرەکا رەسەنە بۆ ڤەهاندنا هۆزانێ ، ژیان ب مرۆڤا یا ب رەوشـــە ، فەرمون بێژیت :

هەی هر گەلو
ڤان دەجالان ....
دان دڤیتن
ئەو بسوژن وەلاتێ مە و
نـــە مینیت گەل
وەلاتێ مـــە
بۆ شورەشێ و شورەشڤاتان
چونکو دیســـا
یێ بویـــە کـــەل ..
یێ بویـــە کـــەل ..

* * *

ب راســـــت هۆزانڤـــانی فلی (ابداع) دڤێ هۆزانێ‌دا کریە خوزی با هۆزانڤانێت دی ژی ئەڤ درەگەهە ڤەکربا .

Institut Kurde de Paris

لە دایك بوونی سەرکردە

لە دایك بوونی عیراقی مەزنە

دەزگای رۆشنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی
سەرەکی ئەنجومەنی کارگێڕی و سەرنووسەر
مصلح مصطفی جلالی

سالی ۱۹۷۰ دامەزراوە

هاوکاری

التضامن

رۆژنامەیەکی هەفتانەیە

لەم ژمارەیەدا
ژمارەی تایبەتی

پێنج شەممە ۱۹۸۵/٤/۲۵ ژمارە ۷۸٦ — ۱۲ لاپەڕە — بە ٥٠ فلسە — الخمیس ۱۹۸۵/٤/۲۵ العدد ۷۸٦

به چاودێری سەرەکی فەرمانده صدام حسین ....

کونگرەی دووەمی میللی ئیسلامی دەستی پێ کرد

بە چاودێری سەرەکی فەرماندە صدام حسین بەیانی رۆژی دووشەممەی رابوردوو کۆنگرەی دووهەمی میللی ئیسلامی لە بەغدادا کرایەوە .

کۆنگرەکە لەپێشدا بە خوێندنەوەی قورئانی پیرۆز دەستی پێ کردو پاش ئەوە ئامادەبووان فاتیحەیان بۆ گیانی پاکی شەهیدانی قادسیەی پیرۆزی صدام خوێند .

ئەنجا نوێنەری سەرەکی فەرماندە صدام حسین ، بەڕێز عزة ابراهیم جێ نشینی سەرەکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش وتارێکی خوێندەوە لە سەرەتایا سلاوی بەڕێز سەرەك صدام حسینی گەیاند بەو زانا بەڕێزانەی کە لە کۆنگرەکەدا بەشداری دەکەن و هیوای جەنابی سەرەکی پێ گەیاندن کە سەرکەوتوو بن لە کۆششی چاکەیانا بۆ بەرژەوەندی موسولمانان و سەربەرزی و یەکێتی گفتیان .

ئەنجا ئەوەی دەسنیشان کرد کە موسولمانان بە چاوی هیواو گەشبینی یەوە سەیری کۆنگرەکە دەکەن لەبەر ئەو جێگایەی کە هەیەتی بەهۆی سروشتی ئەو ئامانجە پیرۆزەوە کە لەپێناویا کۆبووەتەوەو لەبەر گەورەیی ئەو ئەرکە مێژوویی یەی لە بەردەم بیروباوەڕو بەهاو لە بەردەم هەمووی موسولمانانا هەلیگرتووە .

شایانی باسە هاوڕێیان عبدالمجید الرافعی و نعیم حداد ئەندامانی سەرکردایەتی نەتەوەیی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست و ژمارەیەك لە هاوڕێیان ئەندامانی سەرکردایەتی هەرێمی حزب و وەزیرە بەڕێزەکان و زیاتر لە ٤٠٠ پیاوی ئیسلامی و زانای ئایینی و خاوەن بیری ئیسلامی و نوێنەرانی کۆمەلە ئیسلامی یەکان و چەند وەزیرێکی ئەوقاف لە ولاتە عەرەبی و ئیسلامی یەکانا ئامادەی بوون .

هێزە دلێرەکانمان بەردەوامن لەسەر کوتاندنەوەی دوژمن

هەموو رۆژێ رادەبووری و هێزی چەکداری ئازامان زیاتر دەیسەلمێنن کە شێری مەیدانەو خاوەنی توانای وزەیەکی لەبن نەهاتووە کە لە تواناو وزەی گەلێکی خاوەن مێژووی سەربەرزەوە هەلێنجراوە کە گەلی عیراقی دلێرە .

هەموو رۆژێ بەو دەستە مەردانانەی دەیدات بەسەر سەری دوژمنی ئێرانی نەفامدا زیاتر لیهاتووی خۆی دووپات دەکاتەوە لە لەگۆڕنانی خەونەکانی خومەینی جەپەل و جادووگەر

بەپێی بەیاننامەکانی سەرکردایەتی گشتی هێزە چەکدارەکان ئەم هەفتەیە لەهەموو بەرەکانی جەنگ لێدانی توندو جەرگ بڕ ئاراستەی بنکەو مۆلگاکانی دوژمن کراوە ، هەلـــو

بەتواناکانمان زیاتر لە ۲٥۹ هەلمەتی شێرانەیان بردۆتە سەریان و هیلیوکوپتەرە ئازاکانمان زیاتر لە ۸۸ هەلمەتیان بردۆتە سەریان و زیانی سەرو مالی زۆریان بە دوژمن گەیاندووەو پشت بەخوا هەمووش دوای بەجێ هێنانی ئەرکیان بەسەلامەتی گەڕاونەتەوە بنکەکانی خۆیان .

بنکە تۆپەکانمان ئاگریان بەسەر بنکەو سەنگەرەکانی دوژمندا باراندووەو ئەم هەفتەیە زیاتر لە ٦۹ سەنگەرو نوختەی چاودێری دوژمن بەسەر هێزەکانیاندا روخێنراوە .

هەروەها لە کەرتی رۆژهەلاتی دیجلە زیاتر لە ٤۹ بەلەمی عەسکەری دوژمن نوقم کراوەو بەوانەوە تیایاندا بوون سەر نکوم کراون .

لەم هەفتەیەدا شەپۆلی راکردنی عەسکەری و مەدەنی یە ئێرانیەکان لە دۆزەخی خومەینی و خۆدانیان بە دەست هێزەکانمانەوە لەسەر سنوور بەردەوام بووە

یادی رۆژێکی مەزن

مصلح جەلالی

ئەم عیراقە خۆشەویستەی کوردو عەرەب هەرچەندە هەموو رۆژێك یادی جەژنێك لە جەژنە مرۆڤانە پڕ لە سەرکەوتن و پێشکەوتووەکانی ئەکاتەوە بەلام (۲۸)ی مانگی نیسان یادی گەورەترین و پیرۆزترین جەژنی نوێ ئەکاتەوە کە ئەویش یادی لەدایکبوونی سەرکردەی میللەتی عیراق هاوڕێی خەباتگێڕ صدام حسینە .

لەدایکبوونی سەرەکی فەرماندەی عیراق واتە سەربەستی خاکی عیراق و پتەوکردنی برایەتی کوردو عەرەب و بەختیارکردن و گەشەسەندنی هەموو عیراقی یەك لە ژێر ئەو دەوارەدا کە دەواری یەکێتی عیراقی یەکانە لە هەموو بوارێکدا .

ئەم رۆژە مەزنە لەلایەن هەموو رۆلەیەکی عیراقەوە پاراستنی خاکی عیراق و ئەو دەسکەوتە گەورانەیە کە هاوولاتیان لە سایەی سەرکردایەتی یە پێشکەوتووەکەیاندا دەستیان کەوتووەو دەستی کوشندە وەشاندنە لە خواستەکانی کاربەدەستە چاوچنۆکەکانی رژێمی ئێران .

گەلی کوردمان لە کوردستانی عیراق زۆر بەشانازی یەوە یادی ئەم روژە بالایە ئەکاتەوە چونکە لەسایەی پالەوانی لەدایکبووی ئەو روژەدا توانی مافی نەتەوایەتی خۆی وەربگری و ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستان دابمەزرێنن و مافی لە هەموو بوارێکا دەستگیر بێ کە دەزگاکەمان دەزگای رۆشنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی کە ئەرکی خزمەتی بەرهەمی رۆشنبیرانی گرتۆتە ئەستۆی خۆی و رۆژنامەی هەفتانەی هاوکاری و گۆڤاری مانگانەی بەیان و رۆشنبیری دەرئەکات بەرهەمی چاوهەلهێنانی ئەو هەڤالە خەباتگێڕەیە کە لەو رۆژەدا هاتە جیهانەوە .

ئەم رۆژە شیرین و خۆشەویستەوە نەبێ وەك خۆرێك بۆ هەموو عیراقی یەك هەلاتبێ بگرە گەورەترین و دلسۆزترین پشتی سووپای ئازادیخوازی فەلەستین بوو دەستێ یارمەتی بوو بۆ هەموو هێزێکی ئازادیخوازی ناوچەکە .

بیجگە لەمانە گشت هەر لەدایکبوونی ئەو رۆلە نەبەردەی ئەو رۆژە ئەو گیانە بەرزەبوو کە عیراقی کردە قەلایەکی پێشکەوتوخوازو دۆستو ئاشنای هەموو دەولەتانی تازە گەشەسەندوو کۆلەکەیەکی سەرەکی نێو ولاتانی بێ لایەن و هێزێکی پتەوی ئاشتی خوازانەی جیهان .. بەلێ رۆژی لەدایکبوونی سەرکردە واتە دەست وەشاندن لە هەموو هێزێکی ئیمپریالی و زایۆنی و گەڕانەوەی گەلی عەرەبی فەلەستین بۆ سەر خاکی زەوت کراوی .

نموونەی مەزنی ئەم رۆژە روونا کە ئەوەیە کە ئیمپریالیزم و زایۆنی و کۆنەپەرستانی ناوچەکە هانی رژێمە نەزانەکەی ئێرانیاندا بۆ ئەوەی کە عیراق لەم بەخششینی ئەم بەخششە بەکەلکانە دوورخەنەوەو بەجەنگەوە خەریکی کەن .

بەلام میللەتی عیراق کە پەروەردەی بیروباوەڕی رۆلەی لەدایکبووی ئەو رۆژە بەفەڕو نرخدارەیە .. هەرگیز لەو بەخششانە دوا ناکەوێ چونکە ئەو گیانە پرشنگدارەی هەیە کە بەدەستێك بەرهەمی چاك وە بەردینی و بەدەستەکەی تری پارێزگاری هەموو بستە خاکێکی عیراق ئەکات و دلێرانە دەستی پۆلایین لە دوژمنی چاوچنۆك ئەوەشێنی و تەمبێیان ئەکات .

هەربژی و زیندوو بێ یادی (۲۸)ی نیسان رۆژی لەدایکبوونی سەرەکی هەلکەوتووی عیراق صدام حسین .

هەربژی رۆلەکانی عیراق کە هەلگری ئەو ئالایەن کە سەرکەوتنی شۆڕشی ۱۷ - ۳۰ی تەموز شەکاندیەوە کە ئەویش پاراستن و گەشەسەندن و یەکێتی عیراق و هەموو نەوەیەکی دلسۆزی عیراق و بەهێزکردن و پتەوکردنی هەموو هێزێکی چاکەخوازو ئاسایش خوازی جیهانە .

Institut Kurde de Paris